၁ အာဏာသိမ်းမှုနောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 ကပ်ရောဂါ တတိယလှိုင်းကြား အလုပ်သမားများ၏ ဘဝ

FLAG

လွတ်မြောက်ရေး နှင့် အလုပ်သမားရေးရာ
လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများအဖွဲ့ (FLAG)

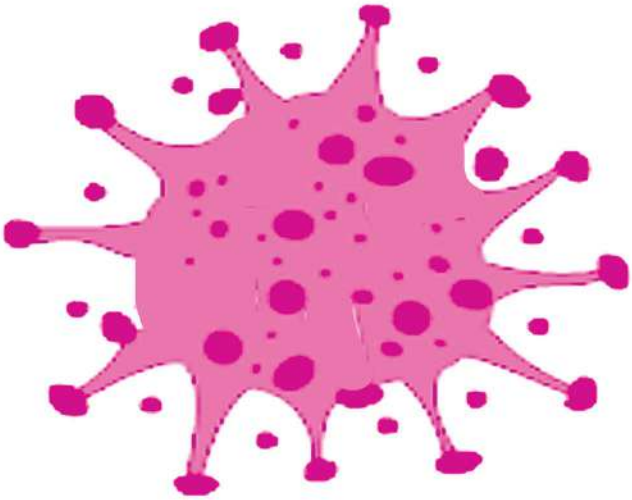

အာဏာသိမ်းမှုအောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 ကပ်ရောဂါ တတိယလှိုင်းကြီး အလုပ်သမားများ၏ ဘဝ

လွတ်မြောက်ရေး နှင့် အလုပ်သမားရေးရာ
လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများအဖွဲ့ (FLAG)

မာတိကာ

၁။ ကျေးဇူးတင်လွှာ ၇

၂။ အတိုကောက် ဝေါဟာရများ ၇

၃။ အနှစ်ချုပ် ၈

၄။ နိဒါန်း ၈

၅။ သုတေသန နည်းနာ ၉

၆။ ပါဝင်သူများ၏ လူဦးရေစာရင်း ၁၁

၇။ တွေ့ရှိချက်များ ၁၄

- ၇.၁။ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ၁၅
- ၇.၂။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ ၁၉
- ၇.၃။ အလုပ်သမားရေးရာ အငြင်းပွားမှုများ ၂၄
- ၇.၄။ COVID-19 ကပ်ရောဂါ၏ တတိယလှိုင်းအတွင်း လုပ်ငန်းအခြေအနေများ ၂၇
- ၇.၅။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ၃၃
  တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးခြင်း
- ၇.၆။ အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုနှင့် အခွင့်အရေးများ ၃၆
- ၇.၇။ ရွှေပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် အခွင့်အရေးများ ၃၈
- ၇.၈။ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏အမြင် ၄၁

၈။ နိုဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ ၄၅

- ၈.၁။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသို့ အကြံပြုချက် ၄၆
- ၈.၂။ စက်ရုံပိုင်ရှင်များ၊ အလုပ်ရှင်များနှင့် မန်နေဂျာများသို့ အကြံပြုချက် ၄၆
- ၈.၃။ ပြည်တွင်းရှိစက်ရုံများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နေသော ၄၇
  နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီများသို့ အကြံပြုချက်
- ၈.၄။ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းသို့ အကြံပြုချက် ၄၇
- ၈.၅။ အလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသို့အကြံပြုချက်များ ၄၈

၉။ နောက်ဆက်ဆွဲများ (ပုံနှင့် စာတမ်းပုံ) ၄၉

၁။ ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤအစီရင်ခံစာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 ကပ်ရောဂါ တတိယလှိုင်းအပါအဝင် ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ (၁) ရက်နေ့မှ အောက်တိုဘာလအတွင်း အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည့် ကိုးလတာကာလအတွင်း အလုပ်သမားများ၏ အခြေအနေများကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြပါသည်။ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့မှစပြီး မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှု၏ အကျိုးဆက်များကို ကြုံတွေ့နေရပြီး အလုပ်သမားသမဂ္ဂများနှင့် အလုပ်သမား ခေါင်းဆောင် အများအပြားကို ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ လုံခြုံစွာ စည်းရုံးရန် မဖြစ်နိုင်လုနီးပါး ဖြစ်နေသည်။ ထို့အပြင် COVID ကပ်ရောဂါ၏ တတိယလှိုင်းသည် အလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုတွင် ထိခိုက်စေသည့် သိသာသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာသည် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှု၏ ဆိုးကျိုးများနှင့် COVID-19 ကူးစက်ရောဂါတို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အလုပ်သမားများ၏ အခြေအနေနှင့် စူးစမ်းလေ့လာပြုစုထားပါသည်။

ကပ်ရောဂါကပ်ဆိုးကာလအတွင်း စစ်တမ်းများကို ဖြေဆိုခဲ့သော အလုပ်သမားတစ်ဦးချင်း၊ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ၊ အလုပ်သမားအဖွဲ့များနှင့် FLAG ၏ ဝန်ထမ်းများနှင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်းများအား ကျေးဇူးတင်ရှိပါကြောင်း တင်ပြရပါသည်။ အလားတူ အစီရင်ခံစာကို ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုအတွက် OLOF PALME International Center (OPC) အား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ ဒီအစီရင်ခံစာကို အစအဆုံး ရေးသားပြုစုပေးခဲ့တဲ့ ဆရာတင်မောင်ထွေး (သုတေသီ) နဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတည်းဖြတ်မှုအတွက် Alex James ကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါတယ်။ ဓာတ်ပုံများကို FLAG အဖွဲ့မှ ရရှိပါသည်။

၂။ အတိုကောက် ဝေါဟာရများ

Acronyms

ABFTU	=	All Burma Federation of Trade Unions
ALR	=	Action Labour Rights
CCTV	=	Closed-circuit television
CMP	=	Cut-make-package
CSOs	=	Civil Society Organizations
CTUM	=	Confederation of Trade Unions in Myanmar
EC	=	Employment Contract
FGWUM	=	Federation of General Workers Myanmar
EU	=	European Union
FGD	=	Focus Group Discussion
ILO	=	International Labour Organization
KII	=	Key Informant Interviews
LGBT	=	Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender
LIFT	=	Livelihoods and Food Security Fund
MOHS	=	Ministry of Health and Sports
NLD	=	National League for Democracy
OT	=	Over Time
QC	=	Quality Control
STUM	=	Solidarity of Trade Unions Myanmar
WCC	=	Workplace Coordinating Committee(s)

၂။ အနှစ်ချုပ်

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးအာဏာရယူရန် စစ်တပ်က နိုင်ထက်စီးနင်း အာဏာသိမ်းခဲ့သည်။ အလုပ်သမားအဖွဲ့များသည် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် ဆန္ဒပြပွဲများတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်ခဲ့ကြပြီး အကြမ်းမဖက်လှုပ်ရှားမှုနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး တောင်းဆိုသူများကို ဖမ်းဆီး အရေးယူမှုများ တိုးမြင့်လာခဲ့သည်။

ထို့အပြင် COVID ကပ်ရောဂါ တတိယလှိုင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအပေါ် ကြီးမားသော သက်ရောက်မှုရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာသည် COVID 19 ကပ်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနှင့် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုကာလနှစ်ခုလုံးတွင် ကြုံတွေ့ရသော ခက်ခဲမှုအခြေအနေများကို ဖော်ပြထားသည်။

COVID-19 တတိယလှိုင်းနှင့် အာဏာသိမ်းစဉ်အတွင်း အလုပ်သမားအခြေအနေများကို ရှင်းပြနိုင်ရန်အတွက် ဤအစီရင်ခံစာကို အလုပ်သမားများထံမှ စုဆောင်းရရှိထားသော အချက်အလက်များအရ အထူးသဖြင့် ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချခံထားရသော အလုပ်သမားများ၊ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများနှင့် ရန်ကုန်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းတို့တွင် စက်မှုဇုန်အများစု တည်ရှိသည့် မြို့နယ်များမှ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များမှ ရယူထားသည်။

လုပ်သားနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ စုစုပေါင်း ၃၃၀ ဦးအား မေးခွန်းလွှာများမေးခြင်း၊ လူတွေ့အင်တာဗျူးမေးမြန်းမှု ၆ ခု နှင့် အုပ်စုမေးမြန်းခြင်း ၁၄ ခုအပါအဝင် ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများနှင့်အတူ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို FLAG မှ မေးမြန်းပြီး အလုပ်သမားများ၏ လက်ရှိအခြေအနေ၊ နိုင်ငံရေးအကြပ်အတည်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏ ခံယူချက်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ COVID-19 တတိယလှိုင်း၏ ခက်ခဲသောကာလတွင် ၎င်းတို့မည်သို့ ရှင်သန်နေထိုင်ပုံတို့ကို သိရှိထင်ဟပ်စေရန်အတွက် ဤအစီရင်ခံစာကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

၄။ နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ်မှ စတင်ကာ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့်အတူ မြန်မာနိုင်ငံ အလုပ်သမားများအတွက် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများနှင့် နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ လုပ်ခလစာအပြင် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်ရိန်များ၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများလည်း တောင်းဆိုမှုများ တိုးတက်လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများကလည်း ရွာ၏ကျေးလက်ဘဝမှ စက်မှုထွန်းကားသောမြို့များသို့ ရွှေ့ပြောင်းလာကြသည်။ စက်မှုဇုန်တွေ အများကြီး တိုးလာခဲ့တယ်။ ဥပမာ ရန်ကုန်နှင့် အခြားမြို့ကြီးများတွင် လှိုင်သာယာစက်မှုဇုန်၊ ရွှေပြည်သာစက်မှုဇုန်၊ သာဓုကန်စက်မှုဇုန်၊ အင်းစိန်စက်မှုဇုန်၊ ရွှေပေါက်ကန်စက်မှုဇုန်နှင့် တောင်ဒဂုံစက်မှုဇုန်စသည်ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ဖေဖော်ဝါရီ (၁) ရက် အာဏာသိမ်းပြီးကတည်းက မြန်မာ့နိုင်ငံရေးမှာ အဆိုးဘက်သို့ ဦး တည်သွားခဲ့သည်။ ဖေဖေါ်ဝါရီလ (၆) ရက်နေ့တွင် အလုပ်သမားပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော်မှ ဦးဆောင်ကာ ရန်ကုန်တွင် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှု စိတ်ဓာတ်ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် အကြမ်းမဖက်သော လှုပ်ရှားမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အလုပ်သမားခေါင်းဆောင် အများအပြားသည် မတရားဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းခြင်း ခံခဲ့ရပြီး အချို့မှာ အသတ်ခံခဲ့ရသည်။

သမဂ္ဂခေါင်းဆောင် အများအပြားသည် မြို့များမှ ထွက်ပြေးကြပြီး အချို့မှာ ၎င်းတို့၏ ဘေးကင်းစေရန်အတွက် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။ အချို့က မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ပြီး ဖမ်းဆီးခြင်းမှ

ပုန်းရှောင်နေရပါသည်။ သမဂ္ဂများကို ဖြိုခွင်းပြီး အလုပ်ရှင်များက အလုပ်သမားများကို စစ်တပ်၏ ခြိမ်းခြောက်မှုဖြင့် ဖိနှိပ်ခဲ့သည်။ လှိုင်သာယာ၊ တောင်ဒဂုံ၊ မြောက်ဒဂုံနှင့် ရွှေပြည်သာမြို့နယ်များသည် စစ်တပ်ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ အဓိကမြို့နယ်များဖြစ်ပြီး အာဏာသိမ်းစဉ်အတွင်း သတ်ဖြတ်ဖမ်းဆီးမှုများ ကြီးကြီးမားမား ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် မြို့နယ်များဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် COVID 19 ၏ တတိယလှိုင်းသည် စက်မှုကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများကို ထိခိုက်ခဲ့သည်။ မလုံခြုံသော အခြေအနေအောက်တွင် အလုပ်သမားများအနေဖြင့် အလုပ်ဆင်းရသေးသည်။ အချို့သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများသည် စက်ရုံများ ရုပ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် စက်ရုံများပိတ်ချိန်တွင် အလုပ်သမား ဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများ ကွယ်ပျောက်သွားပါသည်။ အလုပ်သမား အများအပြားသည် လျော်ကြေးမပေးဘဲ အလုပ်ထုတ်ခံရပြီး ၎င်းတို့၏ ဘဏ်များမှ ငွေထုတ်ရန် အခက်အခဲများကြောင့် ၎င်းတို့၏ လစာများကို အချိန်မီ မပေးဆောင်ကြပေ။ အလုပ်ရှင်များသည် အလုပ်သမားထုကို တတ်နိုင်သမျှ နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် သူတို့အကျိုးအတွက် အသုံးချခဲ့သည်ကို သိရှိခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် FLAG သည် အာဏာသိမ်းမှုနှင့် COVID 19 ကပ်ရောဂါအောက်တွင် အလုပ်သမားများ၏ လက်ရှိအခြေအနေနှင့် ၎င်းတို့၏အခက်အခဲများကို သုတေသနပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

ဓာတ်ပုံ ၁ - လုပ်ငန်းခွင်တွင် သုတေသန အင်တာဗျူး

၅။ သုတေသန နည်းနာ

FLAGအဖွဲ့သည်ဤသုတေသနစာတမ်းကိုပြုစုပျိုးထောင်ရန်အတွက်အရေအတွက်နှင့်အရည်အသွေးဆိုင်ရာ သုတေသနနည်းလမ်းများ မေးမြန်းနိုင်ရန် အခြေပြု မေးခွန်းများ မေးမြန်းမှုပုံစံများကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခဲ့သည်။ အရေအတွက် စစ်တမ်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် အလုပ်သမား ၃၁၀ ဦးအပြင် ခေါင်းဆောင်များ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အရပ်ဖက် ဝန်ထမ်းများ ၂၀ ဦးအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါမေးခွန်းများကို တည်ဆောက်ရန်အတွက် သုတေသီသည် သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများနှင့် ကြိုတင်ညှိနှိုင်းပြီး ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ခဲ့ပါသည်။

ဆွေးနွေးပွဲကို မြို့နယ်အသီးသီးမှ အလုပ်သမားခေါင်းဆောင်များ၊ အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် လေးကြိမ်တိုင်တိုင် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ရှေ့နေများ၊ အလုပ်သမားအရေး ဆောင်ရွက်နေသည့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အဓိက သတင်းပေး တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ကွင်းဆင်းသုတေသနကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၁၁ ရက်နေ့မှ နိုဝင်ဘာလ ၃၀ ရက်နေ့အတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

COVID-19 ပရိုတိုကောများနှင့်အညီ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအင်တာဗျူးများ၊ တယ်လီဖုန်းအင်တာဗျူးများ၊ စစ်တမ်းများအပါအဝင် အခြားနည်းလမ်းများအပါအဝင် ဖြစ်နိုင်သည့်နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အချက်အလက်များကို စုဆောင်းခဲ့သည်။ ရလဒ်ဒေတာကို Excel ဖိုင်တစ်ခုအဖြစ် စုစည်းပြီး ပမာဏအညွှန်းကိန်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ဒေတာအတွဲအား သက်ဆိုင်ရာ အစုအဖွဲ့များအဖြစ် အုပ်စုဖွဲ့ကာ အာရုံစူးစိုက်မှု

ဆိုင်ရာ အုပ်စုဆွေးနွေးမှုနှင့် အဓိကအချက်အလက်များ အင်တာဗျူးဖြေဆိုမှုများနှင့် ရိုတ်ဆက်ကာ သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍများသို့ ချေထွင်ထားသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်းကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလအတွင်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။

သုတေသန၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ Covid တတိယလှိုင်းနှင့် အာဏာသိမ်းမှုအတွင်း ရုန်းကန်ခဲ့ရသော အလုပ်သမားများ၏ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအခြေအနေကို နားလည်ရန်ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်သူ အားလုံးသည် အလုပ်သမားများ၏ ပကတိအခြေအနေကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ပြီး အလုပ်သမားများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်တွင်းပြည်ပ စက်ရုံပိုင်ရှင်များ၊ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ၊ အလုပ်သမားအဖွဲ့ချုပ်များနှင့် မဟာမိတ်အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ပိုမိုကောင်းမွန်ထိရောက်သော အကူအညီများ ဖော်ဆောင်နိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းသည် လိုအပ်သော နည်းပညာအကူအညီနှင့် ထိရောက်သော ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပေးအပ်ရန် နောက်ပိုင်းတွင် ကတိပြုလုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

ဒီသုတေသနကို အလုပ်သမားတွေကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာမှာ အာဏာသိမ်းချိန်အတွင်း အခက်အခဲများစွာရှိခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဖက်ဒရေးရှင်းများနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများရှိ အကဲဆတ်သော အခြေအနေများတွင် ဤဖရိုဖရဲနှင့် အရေးကြီးသောအချိန်အတွင်း ဖြစ်သောကြောင့် KII နှင့် FGD များအတွက် သတင်းပေးသူများထံ တွေဆုံခွင့်ရရှိရန် ရုန်းကန်ခဲ့ရပါသည်။ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် အကဲဖြတ်လေ့ကျင့်မှုနှင့် အာရုံစူးစိုက်မှုအုပ်စုများနှင့် စစ်တမ်းများကို ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်ပုံတို့ကို ၂၀၂၁ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ဒေတာစုဆောင်းမှုကာလကို နိုဝင်ဘာလတွင် စတင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့် ကပ်ရောဂါအခြေအနေတို့သည် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လျှက်ရှိနေသည်။

ဓာတ်ပုံ ၂-
အလုပ်သမားတစ်ဦးထံမှ
စစ်တမ်းကောက်ယူနေခြင်း

အရင်းအမြစ်များ အကန့်အသတ်ကြောင့် အင်တာဗျူးများကို အလုပ်သမား ၃၁၀ ဦးသာ ကန့်သတ်ပြီး မေးမြန်းခဲ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးနှင့် ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီးရှိ မြို့နယ်အားလုံးရှိ စက်မှုဇုန်များများကို အပြည့်အဝ မလွှမ်းခြုံနိုင်ပေ။ အင်တာဗျူးသူများကိုလည်း တတ်နိုင်သမျှ လုံခြုံသောနေရာတွင် အင်တာဗျူးရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းမှုနှင့် နေရာကန့်သတ်ချက်များကြောင့် အင်တာဗျူးအများစုကို ပုဂ္ဂလိကနေအိမ်များ၊ သမဂ္ဂရုံးများနှင့် အဆောင်များတွင်သာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အင်တာဗျူးမည့် စက်ရုံများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ယင်းသည် စက်ရုံနှင့် စက်ရုံ၏ ဆက်စပ်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး မည်သည့် စက်ရုံနှင့် စက်မှုဇုန်များကို ထိခိုက်မှုအများဆုံး ဖြစ်စေသနည်းကို လေ့လာဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အခြားသော ရိုတ်ဆက်ထားမှုမရှိသည် စက်ရုံများမှ အလုပ်သမားများ ရှာဖွေရာတွင် သူတို့ကိုပိုမိုပါဝင်ရန် ခက်ခဲသည်။

၆။ ပါဝင်သူများ၏ လူဦးရေစာရင်း

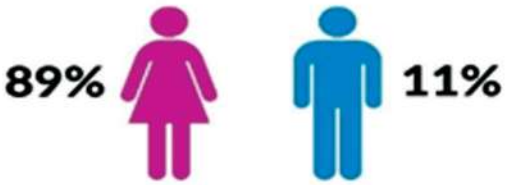

ပုံ ၁ - စစ်တမ်းတွင်ရှိ ကျားမ အချိုးအစား

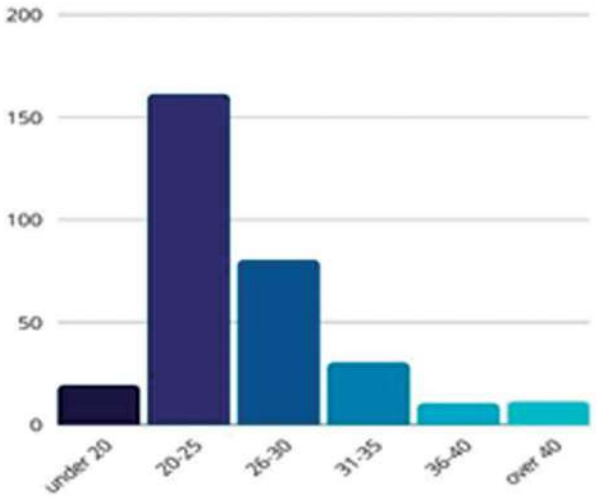

ပုံ ၂ - စစ်တမ်းတွင်ရှိ အသက်အချိုးအစား

ဒီလေ့လာမှုစစ်တမ်းကို ပါဝင်သူ စုစုပေါင်း ၃၁၁ ဦး ဖြေကြားခဲ့ပါတယ်။ မေးမြန်းသူ ပါဝင်သူအများစုမှာ ၈၉% အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများဖြစ်ကြသည်။ အမျိုးသားအလုပ်သမားအချိုးအစားမှာ ၁၁% ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနက် ပါဝင်သူများ၏ ထက်ဝက်ကျော်သည် အသက် ၂၀-၂၅ အတွင်းရှိကြပြီး ဒုတိယ ထင်ရှားသော အရေအတွက်မှာ အသက် ၂၆-၃၀ နှစ်အုပ်စုမှ ဖြစ်သည်။ ကျန်သောပါဝင်သူ အချိုးအစားမှာ အသက် ၂၀ နှစ်အောက်နှင့် အသက် ၃၀ ကျော်အုပ်စုများဖြစ်သည်။

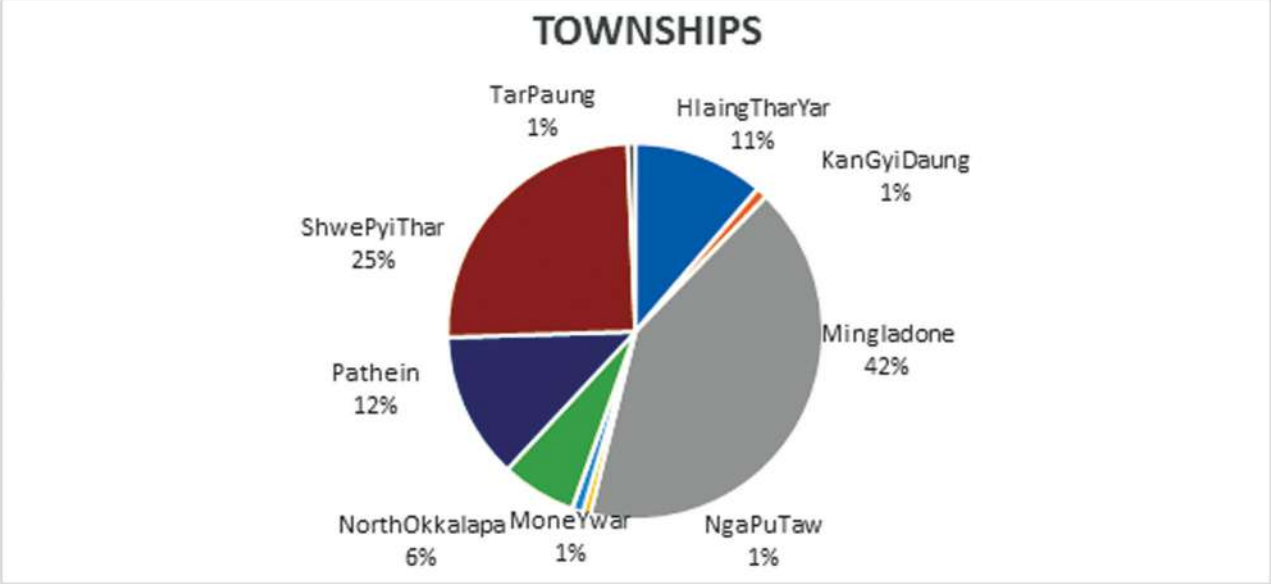

ပုံ ၃ - စစ်တမ်းကောက်ယူသောမြို့နယ်များ

ရန်ကုန်တိုင်းနှင့် ဧရာဝတီတိုင်း ဒေသကြီးရှိ မြို့နယ်အသီးသီးရှိ စက်ရုံအလုပ်ရုံများမှ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူခဲ့သည်။ ၁၀ မြို့နယ်မှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းက မင်္ဂလာဒုံ၊ မြောက်ဥက္ကလာပ၊ ရွှေပြည်သာ၊ လှိုင်သာယာ၊ ဘူတလင်၊ ဧရာဝတီတိုင်းမှ ကန်ကြီးဒေါင်၊ ရှမ်းရွာ၊ ငပုတော၊ ရွှေလောင်း၊ပုသိမ်နှင့် သာပေါင်းတို့ ဖြစ်သည်။ သင်တန်းသား ထက်ဝက်နီးပါးသည် မင်္ဂလာဒုံရှိ စက်ရုံ ၁၂ ရုံမှ အလုပ်လုပ်နေကြသော အလုပ်သမားများပါဝင် သည်။ ဤလေ့လာမှုတွင် စုစုပေါင်းပါဝင်ဖြေဆိုသူသည် အဆိုပါ ၁၀ မြို့နယ်မှ စက်ရုံ စုစုပေါင်း ၄၅ ရုံမှ လာခြင်းဖြစ်သည်။

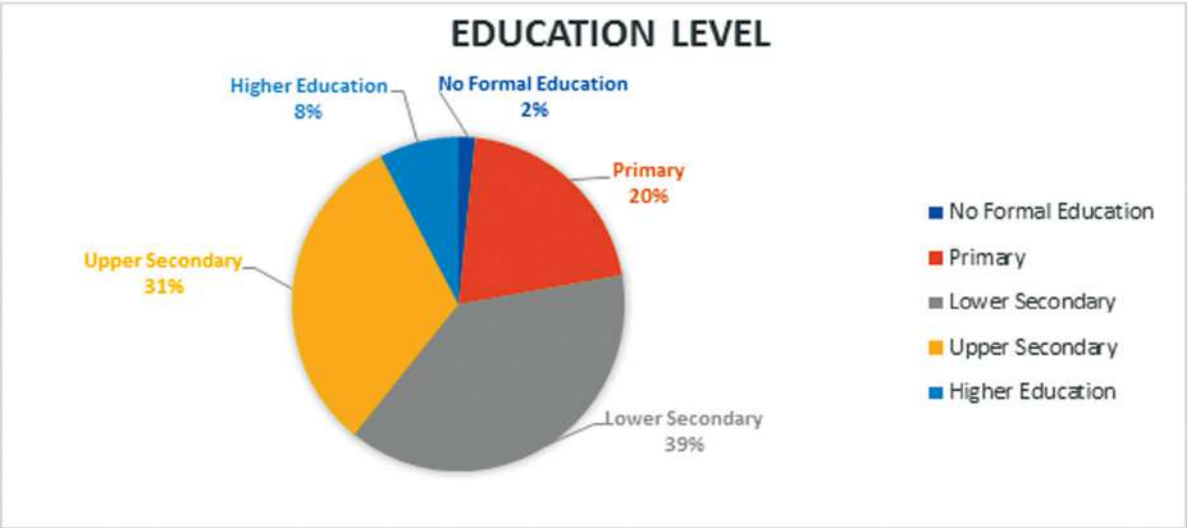

ပုံ ၄ - စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ ပညာရေးအဆင့်များ

ဤလေ့လာမှုမှ ဖြေဆိုသူ လုပ်သားများ၏ ပညာရေးအဆင့်အတန်းအရ ၎င်းသည် မူလတန်းမှ အထက်တန်းပညာရေးအထိ ပညာရေးပြီးဆုံးသည့် ရောနောအုပ်စုဝင်များဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုသူ သုံးပုံတစ်ပုံသည် အထက်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးပြီး ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် မူလတန်းပညာရေးအဆင့် ပြီးမြောက်သည်။ ကျောင်းမတက်ဖူးသူအချို့နှင့် အထက်တန်းပညာရေးကို ရရှိခဲ့သူအချို့လည်း ပါဝင်သည်။

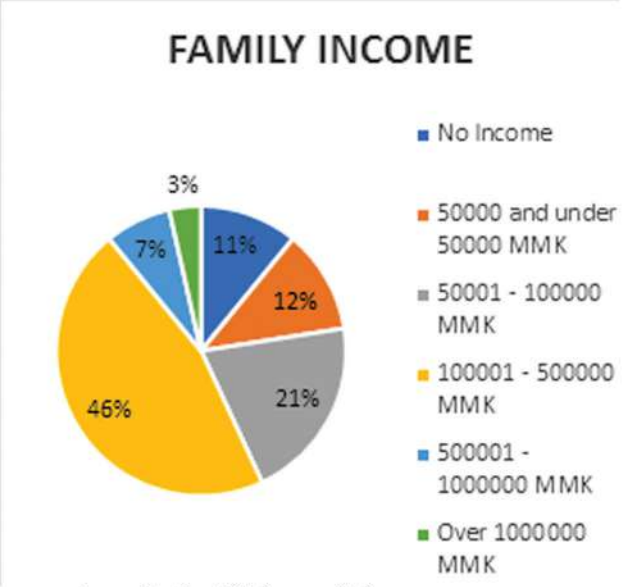

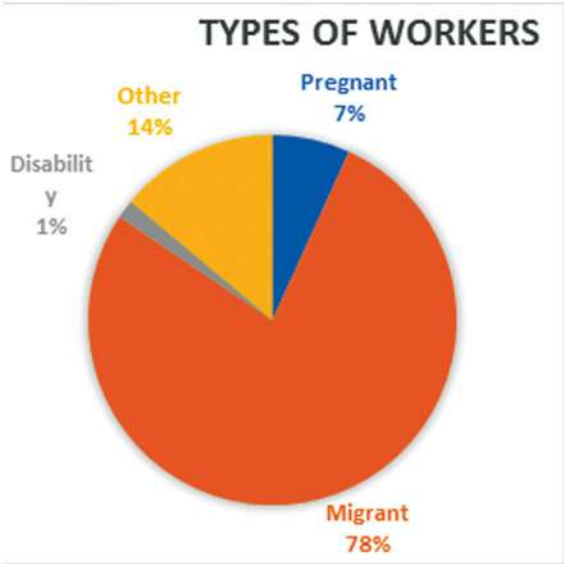

ပုံ ၅ - စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ဝင်ငွေ

ပုံ ၆ - စစ်တမ်းတွင် လူမှုအဆင့်အတန်း

အထက်ဖော်ပြပါ ပုံတွင် မြင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း ပါဝင်သည့် အလုပ်သမားအများစုမှာ ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများဖြစ်ကြပြီး ဖြေဆိုသူအလုပ်သမားများ၏ ၄၆ ရာခိုင်နှုန်းသည် တစ်လ မိသားစုဝင်ငွေ ၁၀၀,၀၀၁ - ၅၀၀,၀၀၀ ကျပ်ရှိကြောင်း သိရသည်။ လေ့လာမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသော ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှင့် မသန်စွမ်းလုပ်သား အနည်းစုလည်း ရှိခဲ့သည်။ မိသားစုဝင်ငွေ ကျပ် ၁,၀၀၀,၀၀၀ ကျော် အစီရင်ခံတင်ပြသော ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမား အနည်းငယ်မျှသာ ရှိသေးသည်။

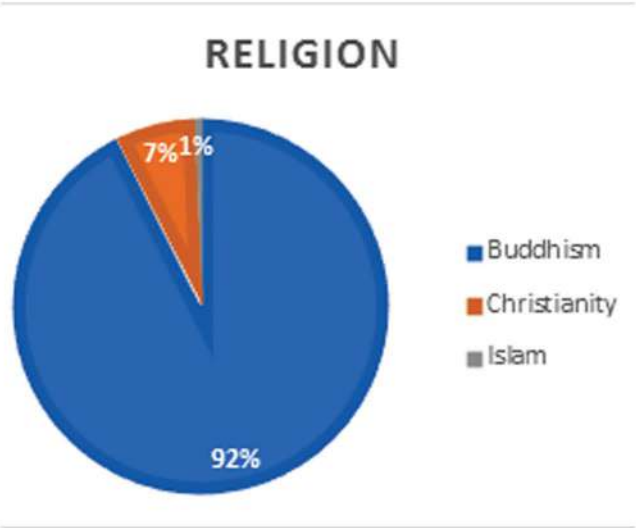

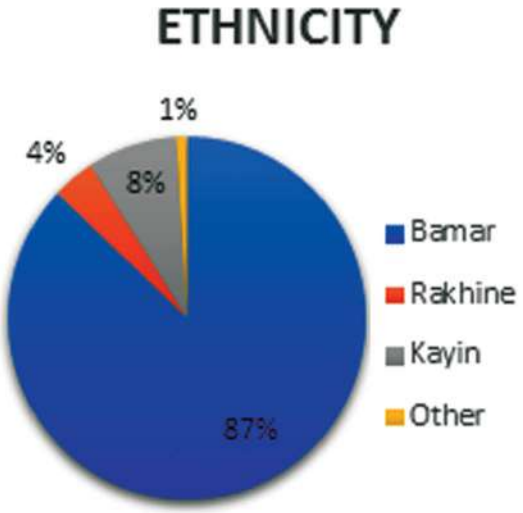

ပုံ ၇ - စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ ဘာသာတရားများ ကွဲပြားမှု

ပုံ ၈ - စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ လူမျိုးစု ကွဲပြားမှု

ဖြေဆိုသူများ၏ ဘာသာတရားနှင့် ပတ်သက်၍ ဥပမာအားဖြင့် အများစု (၉၀%) ကျော်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်ကြပြီး ခရစ်ယာန်ဘာသာ (သို့မဟုတ်) အစ္စလာမ်ဘာသာကို ယုံကြည်သူ ရာခိုင်နှုန်း အနည်းငယ်ပါဝင်ဖြေဆိုကြသည်။ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအဖြစ် ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးမှာ ဗမာလူမျိုး များဖြစ်ပြီး ကရင်၊ ရခိုင်နှင့် အခြားတိုင်းရင်းသားများ အချိုးအစားလည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

ပုံ၉ - စစ်တမ်းတွင် အလုပ်အကိုင်

ဖြေဆိုသူ ၃၀၀ ကျော်ရှိသည့်အနက် အများစုမှာ အမြဲတမ်း အလုပ်သမားများဖြစ်ပြီး ကျန်သူများသည် နေ့စားအလုပ်သမားများ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့မှာ အချိန်ပိုင်းအလုပ်သမားများဖြစ်ပြီး အချို့မှာ အစမ်းကာလ လုပ်ဆောင်နေကြသူများဖြစ်သည်။

ဂ။ တွေ့ရှိချက်များ

အထည်ချုပ် စက်ရုံအများစုတွင် အလုပ်သမားနှင့် လူ့အခွင့်အရေး အလွဲသုံးစားမှုများ ပိုမိုအဖြစ်များလာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ စက်ရုံခေတ္တပိတ်ခြင်း၊ အနည်းဆုံးအခကြေးငွေ ဥပဒေပါ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးမရှိခြင်း၊ အလုပ်ဆုံးရှုံးခြင်း၊ လစာသတ်မှတ်ချက်များတွင် မျက်မှောက်ဥပဒေပါ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိခြင်း၊ အလုပ်သမားများအတွက် အထည်စံနှုန်းများအပေါ် ဖိအားများ တိုးတောင်းလာခြင်းများသည် ချိုးဖောက်မှု နမူနာများဖြစ်သည်။ အလုပ်သမားများသည် အချိန်ပိုဆင်းရန် ငြင်းဆိုသည့်အခါ လုပ်ငန်းခွင်တွင် မကြာခဏ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရပြီး နှောင့်ယှက်ခံရတတ်သည်။ တခါတရံတွင် ၎င်းတို့၏ ပုံမှန်အလုပ်ချိန်အတွင်း အပိုတောင်းဆိုမှုများကို မပြီးမြောက်ပါက အခကြေးငွေမပါဘဲ အချိန်ပိုအလုပ်ဆင်းရန် အတင်းအကြပ်ခိုင်းစေခံရတတ်သည်။

လက်ရှိတွင် အလုပ်သမားများသည် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရမှုများနှင့် ဥပဒေအရ လုံလောက်စွာ အကာအကွယ်မရရှိကြပေ။ လက်ရှိတွင်ချိုးဖောက်မှု အရေအတွက် မြင့်မားသည့်အပြင် နိုင်ငံရေး မတည်ငြိမ်မှုများ၊ COVID-19 ကူးစက်ရောဂါ၊ အစိုးရရုံးများ ပိတ်ခြင်း၊ လုပ်ခလစာ နည်းပါးခြင်းနှင့် အလုပ်အကိုင် ရှားပါးခြင်းတို့လည်း ရှိနေသည်။ မြင့်မားလာသောဖိအားကြောင့်ဖြစ်သော ခေါင်းပုံဖြတ်မှု မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် ပြစ်တင်ရှုတ်ချခြင်းအမျိုးမျိုးကို ရင်ဆိုင်နေကြရသည်။ လစာနည်းလာလို့ လူတွေက ဆင်းရဲတွင်းပိုနက်နေရတယ်။

၇.၁။ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ

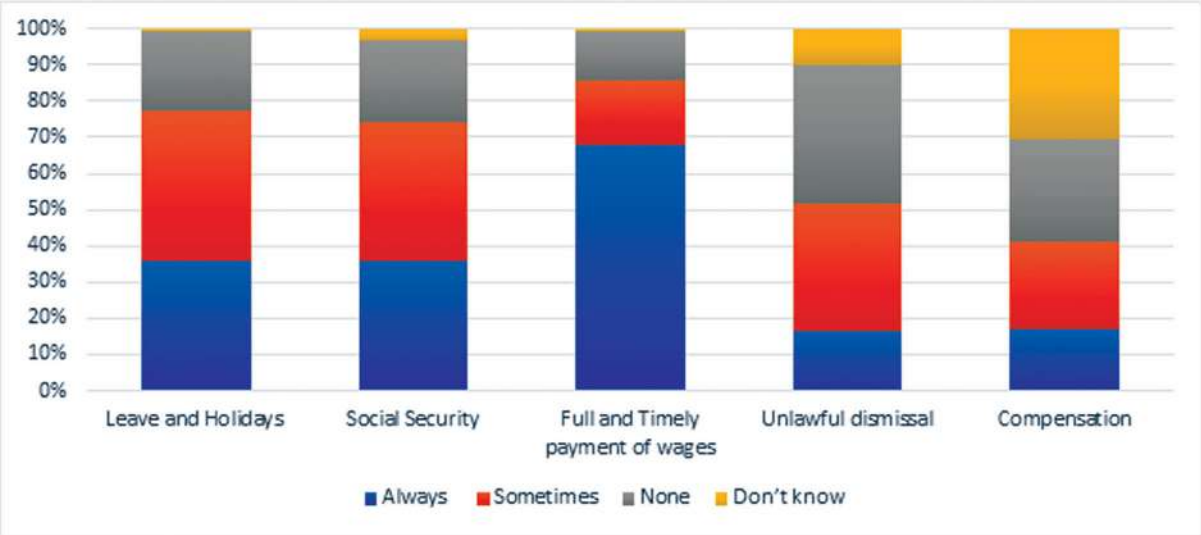

ပုံ ၁၀ - အလုပ်သမားအခွင့်အရေးအခြေအနေ

အလုပ်သမားများကို ခွင့်ရက်နှင့် အားလပ်ရက်များ၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ ငွေပေးချေမှု၊ ထုတ်ပယ်မှုနှင့် လျော်ကြေးများ စသည့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများအကြောင်း မေးမြန်းခဲ့သည်။ ဥပမာအနေဖြင့် ဖြေဆိုသူ ထက်ဝက်ကျော်သည် သမဂ္ဂလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ခြင်း သို့မဟုတ် အလုပ်သမား စည်းရုံးခြင်းတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဥပဒေမဲ့ ထုတ်ပယ်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း တင်ပြခဲ့ပါသည်။ လူမှုဖူလုံရေးနှင့် လျော်ကြေးငွေများကို တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပေးဆောင်ရသည်ဟု တိုင်ကြားခဲ့သော်လည်း ပါဝင်သူများ၏ ပြောကြားချက်အရ ပုံမှန်ပေးလေ့ရှိသည်တော့မဟုတ်ပေ။ ပိတ်ရက် သို့မဟုတ် အားလပ်ရက်မရှိဟု ပြောကြားသူ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ကျော်လည်း ရှိပါသည်။

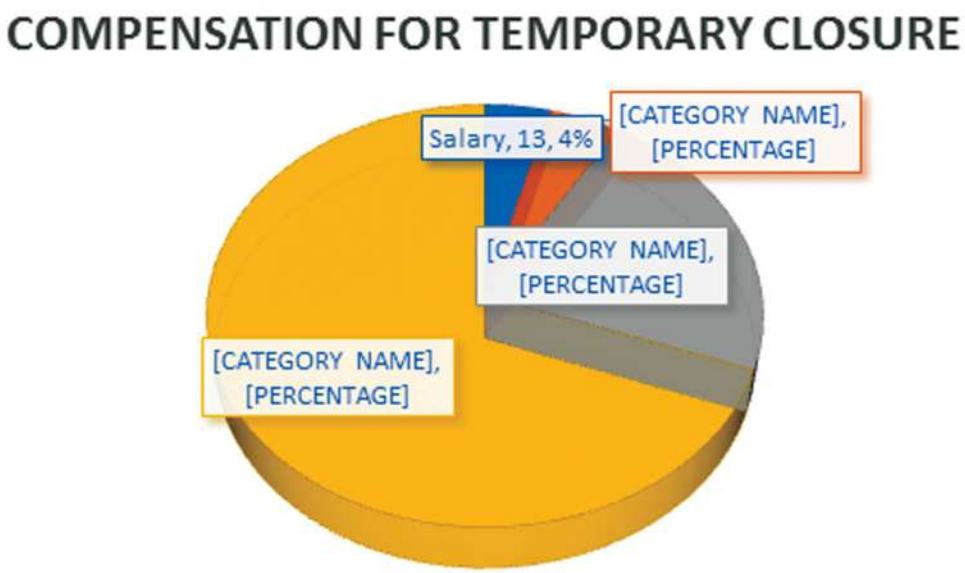

ပုံ ၁၁ - ယာယီပိတ်မှုအတွက် လျော်ကြေးငွေ

စက်ရုံတွေ ယာယီပိတ်သိမ်းတာတွေ ရှိခဲ့ပါသည်။ အလုပ်ရှင်များ၏ ယာယီပိတ်သိမ်းမှုအတွက် လျော်ကြေးငွေနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းသောအခါတွင် အပိုဆုကြေးများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် အလုပ်ချိန် သို့မဟုတ်ညနေ ၆ နာရီအထိလုပ်ရလျှင်ပေးသည့်ညစာစားစရိတ်စသည်ဖြင့် ပေးဆောင်သည့်ထောက်ပံ့ကြေး များ ရရှိခဲ့သည်ဟု ပါဝင်သူအချို့က ဖြေကြားခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း စက်ရုံ ယာယီပိတ်ပါက လူမှုဖူလုံရေး နှင့် လစာ လျော်ကြေး ရရှိမှုမှာ ၅% ကသာ ရရှိခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။

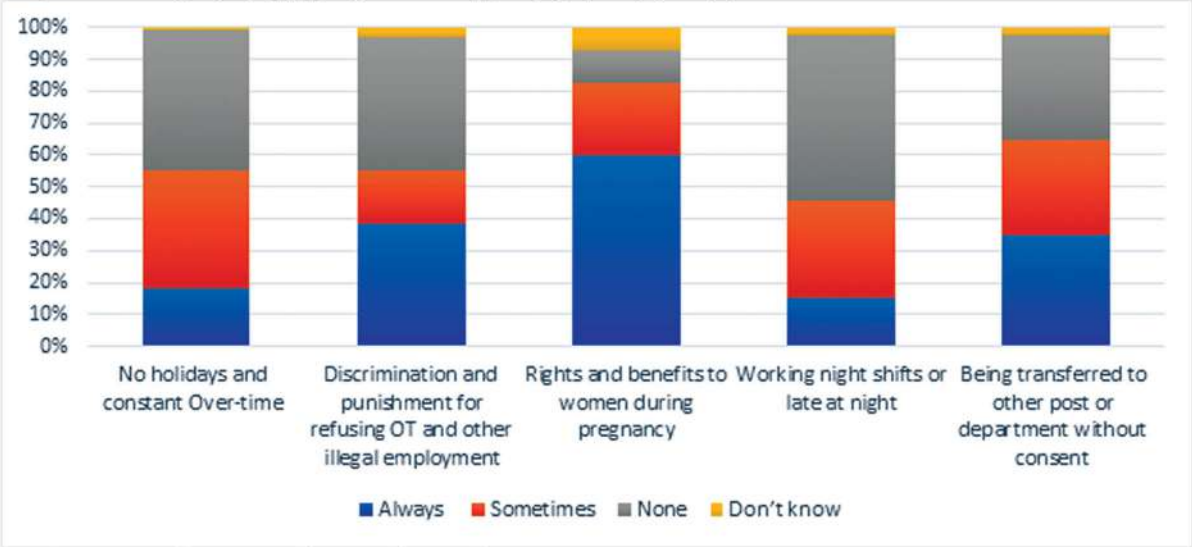

ပုံ ၁၂- အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ

ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ အခြားရာထူး သို့မဟုတ် ဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း၊ ညဆိုင်းအလုပ်ဆင်းခြင်း၊ မီးဖွား ခွင့်မရှိခြင်း၊ အချိန်ပိုမယူခြင်းအတွက် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းများ၊ တရားမဝင် အလုပ်လုပ်ကိုင် မှုများ၊ အစိုးရရုံးပိတ်ရက်များတွင် မပိတ်ခြင်းနှင့် အချိန်ပိုများ ဆက်တိုက်ခေါ်ခြင်း စသည့် အလုပ်သမားအခွင့် အရေး ချိုးဖောက်မှုများ ရှိနေသည်ဟု ပြောပြခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူများ၏ ၃၀% သည် ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ အခြားရာထူး သို့မဟုတ် ဌာနသို့ ပြောင်းရွှေ့ထားကြောင်း တင်ပြခဲ့သည်။ ဖြေဆိုသူအလုပ်သမားများ၏ ၄၀% ကျော်သည် ညဆိုင်း သို့မဟုတ် ညဉ့်နက်စွာ အလုပ်လုပ်ရကြောင်း အစီရင်ခံခဲ့သည်။ ထက်ဝက်ကျော်သည် အချိန်ပို ငြင်းဆန်ခြင်းနှင့် အခြားတရားမဝင် အလုပ်အကိုင်ဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်များကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံ ခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

ဓာတ်ပုံ ၃-
သမ္ဂ အစည်းအဝေး

အချို့သော စက်ရုံများတွင် အလုပ်ရှင်များသည် အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်နှင့် ၎င်းတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များကို အကာအကွယ်ပေးထားကြောင်း ဟန်ဆောင်ထားသည့် အလုပ်ရှင် အလိုကျ အဝါရောင်သမဂ္ဂများ ဖွဲ့စည်းထားကြသည်။ အဝါရောင်သမဂ္ဂများသည် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ စတင်ဖွဲ့စည်းချိန်မှစ၍ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး ထိုအချိန်မှစ၍ အလုပ်သမားများကြား အငြင်းပွားမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် အဝါရောင်သမဂ္ဂအချို့ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့နိုင်သည်။ ဤအဝါရောင်သမဂ္ဂများ တည်ထောင်ရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာ အလုပ်ရှင်များသည် အလုပ်သမားများ၏ တောင်းဆိုချက်များကို အပြည့်အဝသဘောမတူချင်ကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားများ စုစည်းထားသော သမဂ္ဂများကို ရှောင်ရှားရန် အလုပ်ရှင်များက သူတို့ အလိုကျဖြစ်မည့် အပြိုင်သမဂ္ဂများ ဖန်တီးကြသည်။

တစ်ခါတစ်ရံတွင် အကြောင်းပြချက်ကောင်းမရှိဘဲ ဝန်ထမ်းများ အလုပ်ထုတ်ခံရသည်။ အလုပ်ရှင်များ၏ မတရားပြုမှုမှုကြောင့် အလုပ်သမားများ၏ တောင်းဆိုမှုများနှင့် တရားမျှတမှုရှိစေရန်အတွက် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ ဖွဲ့စည်းပြီး နောက်ပိုင်းတွင် အလုပ်ရှင်များ ဖွဲ့စည်းသော သမဂ္ဂမှ အလုပ်သမားများ အနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ သမဂ္ဂတွင် ပူးပေါင်းပါက လုပ်ခလစာ တိုးမြှင့်ပေးကာ အခွင့်အလမ်းများ ပေးမည်ဟု တောင်းဆိုကာ အလုပ်သမားများအကြား ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားစေရန် သွေးထိုး လှုံ့ဆော်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသည် လစာတိုးမြှင့်ပေးခြင်းအပြင် သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် အလုပ်သမားများအတွက် အခွင့်အရေးများ ပိုမိုရရှိစေပြီး အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သူများအပေါ်တွင်လည်း တရားမျှတမှုများ ရရှိပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများကိုလည်း တားဆီးပေးပါသည်။

အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုတွေမှာ အလုပ်သမားတွေနဲ့ တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ဆက်ဆံနေရတဲ့ စက်ရုံမန်နေဂျာတွေဟာ အဖိနှိပ်ဆုံး၊ အဖိနှိပ်ခံနေရတာ တွေ့ရပါသည်။ လက်ရှိ COVID-19 အခြေအနေနှင့် အာဏာသိမ်းမှုအောက်တွင် အလုပ်သမားများ၏ လစာများရှိမှု နှောင့်နေးနေလျက်ရှိသည်။ လစာများကို ဘဏ်ကတ်တွင်သာ ထည့်သွင်းထားသောကြောင့် ATM စက်များတွင် ထုတ်ယူရန် ခက်ခဲမှုရှိကြသည်။ COVID-19 ရောဂါကြောင့် အလုပ်မှ အနားယူချိန်အထိ အလုပ်သမား အများအပြား အလုပ်မှ အနားယူနိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း အလုပ်ပြန်ဝင်သည့် အလုပ်သမားများအနေဖြင့် မူလနေရာများသို့ ပြန်လည် အလုပ်မလုပ်နိုင်တော့သည့် အခြေအနေများ ရှိခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများသည် မတရားအလုပ်ခိုင်းစေခြင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုမရှိသော လိုင်းများသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းစသည့် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂနဲ့ မည်ညီနှိုင်းတဲ့ အလုပ်ရှင်တွေက တစ်ဖက်သတ် စည်းမျဉ်းတွေ ချမှတ်မှုများကို တွေ့ရှိရသည်။ လုပ်ငန်းခွင်တွင် မတော်တဆမှုများ ဖြစ်ပွားနေပါကလည်း အလုပ်ရှင်က အလုပ်သမားများကို ဆေးရုံသို့ မပို့ဘဲ စက်ရုံမှ ဖယ်ရိုကားဖြင့် အိမ်သို့သာပြန်ပို့ပေးသည်။ အချို့စက်ရုံများတွင် အလုပ်ရှင်များက အလုပ်သမားများ ဆန္ဒပြမှုတွင် ပါဝင်ထိန်းသိမ်းခံရပါက ဖမ်းဆီးခံရပြီး သုံးလကျော်ကြာတွင် အလုပ်ထုတ်ခံရသည်။

စက်ရုံမန်နေဂျာများသည် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများကို ပိုမိုချိုးဖောက်လာကြသည်။ စက်ရုံတွင် လူအင်အားအပြည့်မရှိဘဲ ပစ်မှတ်ကို လွန်ကဲစွာ သတ်မှတ်လျက်ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အလုပ်သမားများ အားလပ်ချိန်တွင် ကျန်အလုပ်သမားများကို အစားထိုးလုပ်သားများ မပေးဘဲ မူလရည်မှန်းချက်အတိုင်း ဆက်လက်လုပ်ကိုင်စေခိုင်းသည်။ တတိယမြောက် COVID-19 လှိုင်းအတွင်း အလုပ်သမားများကို ဆိုင်းငံ့ထားကာ လျော်ကြေးငွေအနည်းငယ် ပေးအပ်ပြီး နောင်တွင် အလုပ်ခန့်ရန် စာချုပ်များ ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အခြေအနေ တည်ငြိမ်လာသောအခါတွင် ယခင် ဝန်ထမ်းများကို အလုပ်ခန့်ထားခြင်း မရှိဘဲ ဝန်ထမ်းအသစ်များသာ ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် ယခင်ကလို သတိပေးချက်မထုတ်ပြန်ဘဲ စက်ရုံအတွင်း ပြဿနာတစ်စုံတစ်ရာပေါ်ပေါက်ပါက အလုပ်သမားများကို ချက်ချင်း အလုပ်ထုတ်ပစ်ခဲ့သည်။ အထွေထွေမန်နေဂျာ၊ HR

မန်နေဂျာ သို့မဟုတ် စီမံခန့်ခွဲသူသည် အလုပ်သမားများအား အချိန်ပိုလုပ်ခမပေးဘဲ အလုပ်ခိုင်းစေခြင်း၊ ဖျားနာခွင့်မပေးခြင်း၊ ဖျားနာခွင့်ယူထားသော အလုပ်သမားများကို အလုပ်ထုတ်ခြင်း၊ အလုပ်သမားများကို နောင့်ယှက်ခြင်းနှင့် တစ်ညလုံး အလုပ်ခိုင်းခြင်းစသည့် တိုင်ကြားခံရသည့် ချိုးဖောက်မှုများကို လျစ်လျူရှုခဲ့ပါသည်။ အလုပ်သမားများကို လစာမပေးဘဲ ထွက်ခွာခိုင်းပြီး နာမကျန်းဖြစ်ပါက နုတ်ထွက်ခိုင်းသည်။ ယခင်က သင်္ကြန်ကာလတွင် ဆုကြေးငွေများ ပေးဆောင်ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ ပေးဆောင်ခြင်း မရှိတော့ပေ။ အကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ လစာဖြတ်တောက်မှုများနှင့် နောက်ကျလစာများ ပေးဆောင်မှုများရှိနေသည်။ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်တဲ့ ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ အလုပ်သမားတွေကို လုပ်ခလစာ လျော့ချပေးခဲ့ပြီး စစ်ကောင်စီကို အကြောင်းကြားပြီး ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။ ကြီးကြပ်ရေးမှူး၊ ခေါင်းဆောင်၊ ကြီးကြပ်ရေးမှူး သို့မဟုတ် အလုပ်ရှင်များက ဖွဲ့စည်းထားသော ကျန်ရှိနေသည့် အဝါရောင်သမဂ္ဂမှ အလုပ်သမားများအား နိုင်ငံရေးအကြောင်းပြချက်ဖြင့် စက်ရုံတွင် သတိပေးချက် လက်မှတ်ရေးထိုးခိုင်းခဲ့သည်။ ထို့အပြင် တွေ့ရှိချက်အရ မြန်မာမန်နေဂျာများသည် မြန်မာအလုပ်သမားများကို နိုင်ငံခြားမန်နေဂျာများထက် ပိုမိုဖိနှိပ်သည်။

လှိုင်သာယာမြို့နယ် ဆိပ်သာလမ်းတွင် လည်ပတ်နေသော တရုတ်နိုင်ငံပိုင် Primark အမှတ်တံဆိပ်နှင့် စာချုပ်ချုပ်ဆိုထားသည့် UNIFA လက်ကိုင်အိတ် မြန်မာစက်ရုံတွင် အလုပ်သမား နှစ်ဦးသည် စက်ရုံဝင်ပေါက်အနီးတွင် မျက်နှာဖုံးများ ဖယ်ရှားခြင်းအတွက် စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်သည်ဆိုပြီး အလုပ်ထုတ်ခံခဲ့ရကြောင်း သိရသည်။ အချို့မြို့နယ်များတွင် လမ်းလျှောက်ရာတွင် မျက်နှာဖုံးတပ်ထားသော်လည်း အလုပ်သမားများအား စစ်ကောင်စီမှ စစ်သားများက စစ်ဆေးပြီး အကြောင်းမဲ့ ဒဏ်ရိုက်ခံရသေးသည်။ နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများနှင့်အတူ စက်မှုကဏ္ဍတွင် အလုပ်ရှင် - အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ မြင့်တက်လာနေသည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် ခုံသမာဓိခုံရုံးများသည် ဘက်လိုက်မှုဖြစ်လာပြီး တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု ဆုတ်ယုတ်လာကာ အလုပ်ရှင်များက အလုပ်သမားဥပဒေများကို ချိုးဖောက်ကာ အလုပ်သမားများကို နောင့်ယှက်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အလုပ်သမားခုံရုံးများသည် အလုပ်ရှင်များမှ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူကြပြီး အမှုအခင်းများအပေါ် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် များသောအားဖြင့် အလုပ်သမားနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် အလုပ်သမားဥပဒေကို ချိုးဖောက်ကြသည်။ လက်ရှိတွင် စက်ရုံအလုပ်ရှင်နှင့် အလုပ်သမားအငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိနေသေးသည်။ သို့သော် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အလုပ်သမားဌာနသည် အကျင့်ပျက်ခြစားလာကာ အလုပ်သမားများ၏ ခုံရုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် ယုံကြည်မှု ပျောက်ဆုံးသွားခဲ့သည်။ ယင်းအစား အလုပ်သမားများသည် အလုပ်ရှင်များ၏ တောင်းဆိုချက်အချို့ကို လိုက်လျောလာခဲ့ကြပြီး အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များကို ထိခိုက်စေခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများအတွက်ဖြစ်သည့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ ပင်လျှင် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများဖြစ်လာပြီး ၎င်းတို့အား ဥပဒေချိုးဖောက်ရန် လမ်းခင်းပေးရန်အတွက် အလုပ်ရှင်များက ခေါ်ယူခြင်းခံခဲ့နေသည်။ အလုပ်သမားများ၏ ဥပဒေသည် စာရွက်ပေါ်တွင်သာရှိနေသည်ဟု ခံစားလာရသည်။ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းများ ရှားပါးလာခြင်းကြောင့် အလုပ်ရှင်များနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ခြင်းများကို ရှောင်ရှားပြီး ၎င်းတို့၏ တောင်းဆိုမှုများနှင့် ကြုံလာရပါက အတတ်နိုင်ဆုံး အပေးအယူလုပ်နိုင်ရန်သာ လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်မိလာကြသည်။ အလုပ်ရှင်များနှင့် အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာနသည် ယခင်ကကဲ့သို့ အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းလိုစိတ် နည်းပါးပြီး အလုပ်သမားများ တိုင်ကြားရန် ပိုမိုခက်ခဲလာသည်။ အလုပ်သမားများသည် ခုံသမာဓိခုံရုံးများကို အလုပ်ရှင်များဘက်မှ အသုံးပြုရန် ကိရိယာတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်လာကြသည်။

စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အလုပ်ရှင်များသည် အလုပ်သမားများ အကျိုးဝင်သည့် ဥပဒေများကို လိုက်နာခြင်းမှ ရပ်စဲကြပြီး အလုပ်ရှင်များက သမဂ္ဂများကို ဖိနှိပ်သောအခါ သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များအားလုံး

အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးသွားကြသည်။ အဓိက ပြဿနာကတော့ အလုပ်ရှင်တွေက ဥပဒေတွေကို မလိုက်နာလို့ဖြစ်ပါသည်ဟု ဖြေဆိုကြသည်။

စစ်ကောင်စီ၏အကူအညီဖြင့် လူမဆန်သော အလုပ်ရှင်များသည် အလုပ်သမားများကို ပိုမိုဖိနှိပ်နှောင့်ယှက်ကြသည်။ အခမ္မလုပ်အားပေး ခိုင်းစေမှု၊ လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်မှု၊ အလုပ်ထုတ်ပယ်မှုများနှင့် စက်ရုံများ ပိတ်သိမ်းရာတွင် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့် သင့်လျော်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ မလုပ်ဆောင်ဘဲ ပိတ်သိမ်းမှုများလည်း ပိုများလာသည်။ အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များကို အတိအလင်း ချိုးဖောက်ခံရရုံသာမက စစ်ကောင်စီခန့် အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများကလည်း အလုပ်ရှင်များနှင့် လက်တွဲ လုပ်ဆောင်လျက် အလုပ်သမားများကို ဖိနှိပ်လာကြသည်။

၇.၂။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ

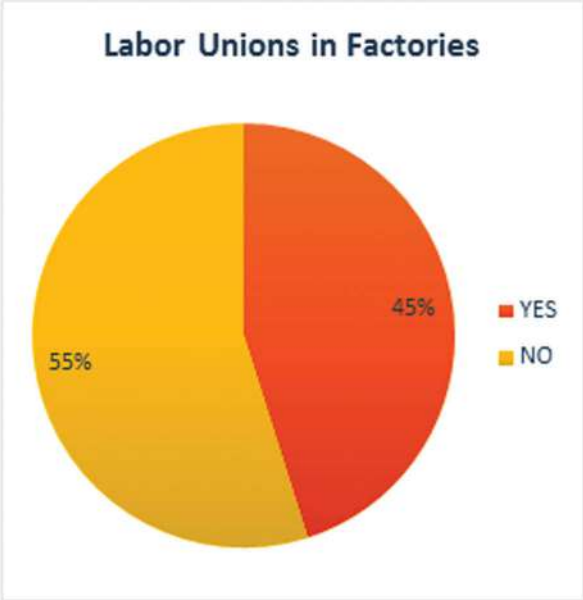

ပုံ ၁၃ - စစ်တမ်းဖြေဆိုသူများ၏ စက်ရုံများရှိ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ

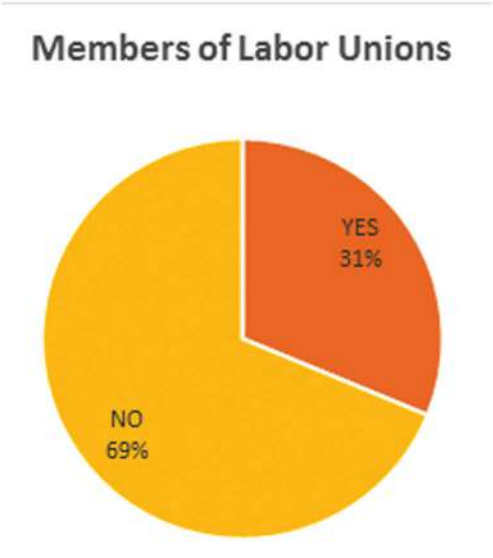

ပုံ ၁၄ - စစ်တမ်းဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များ

အထက်ဖော်ပြပါဇယားများတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားများ၏ ထက်ဝက်ကျော်သည် ၎င်းတို့၏ စက်ရုံများတွင် အလုပ်သမားသမဂ္ဂမရှိဟု တိုင်ကြားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့၏ စက်ရုံများတွင် အလုပ်သမား သမဂ္ဂရှိကြောင်း ဖြေဆိုသူများ အတွက် ၃၁ ရာခိုင်နှုန်းကသာ အလုပ်သမား သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။

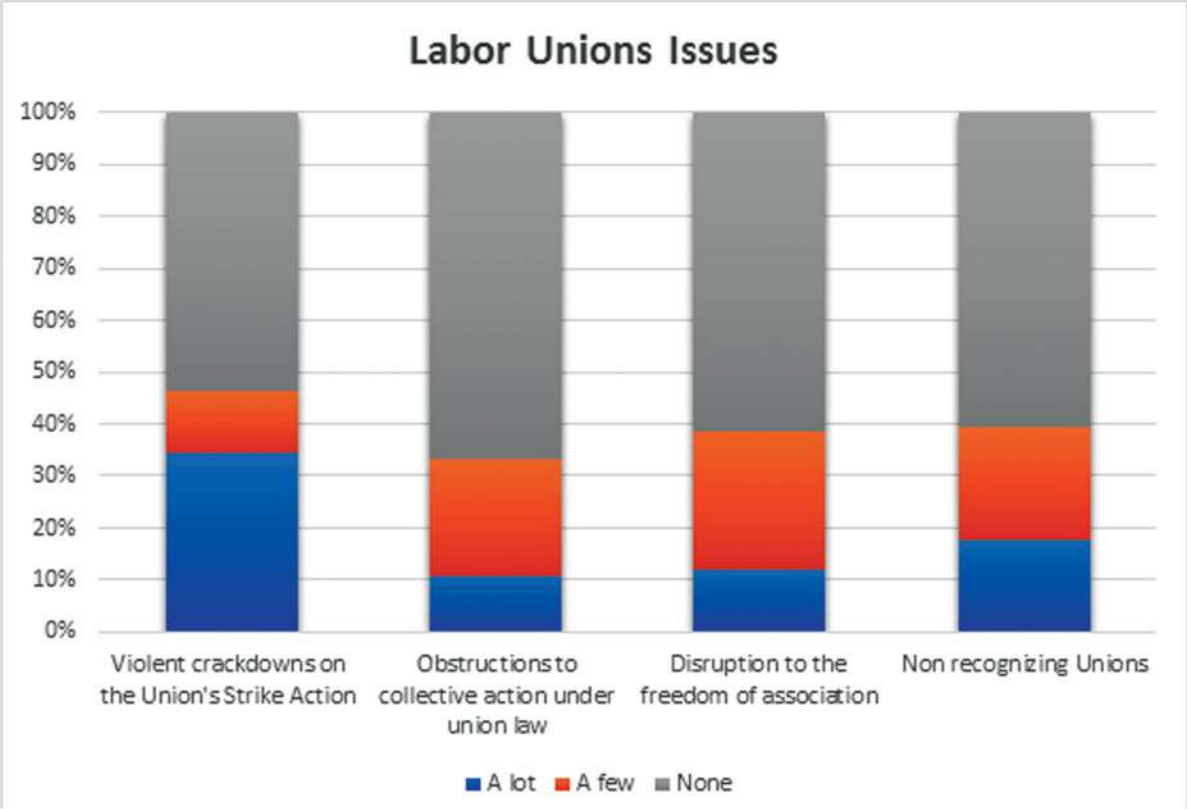

ပုံ ၁၅ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂပြဿနာများ

ဖြေဆိုသူများ၏ စက်ရုံများတွင် အလုပ်သမားပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ၏ သပိတ်မှောက်မှုကို အကြမ်းဖက် ဖြိုခွင်းမှုများရှိခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏ စက်ရုံများတွင် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများကို အသိအမှတ်မပြုသည့် ကိစ္စများလည်း ရှိသည်။ အလားတူပင် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ၏ စုပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ ၂၀၁၂ အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းဥပဒေနှင့် အလုပ်သမားရေးရာ အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းရေးဥပဒေတို့အရ ခွင့်ပြုထားသည့် စုပေါင်းတောင်းဆိုလုပ်ဆောင်မှုအချို့နှင့် လွတ်လပ်စွာ အသင်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခွင့်ကို ကန့်သတ်ချက်များလည်း ရှိခဲ့သည်။

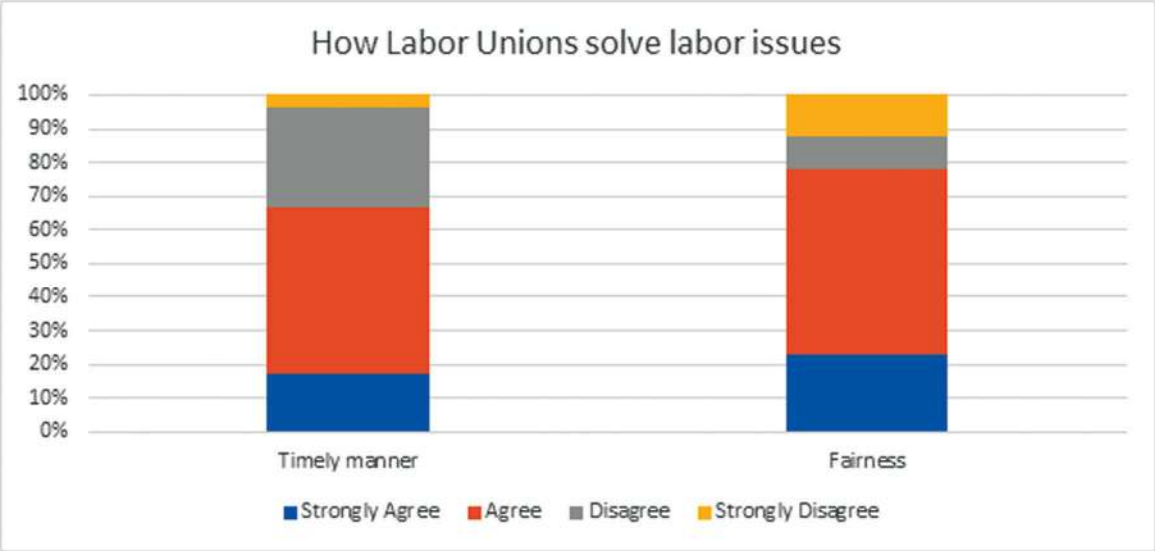

ပုံ ၁၆။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသည် အဖွဲ့ဝင်များအတွက် အလုပ်သမားပြဿနာကို ဖြေရှင်းခြင်း

အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ အနေဖြင့် အလုပ်သမား ပြဿနာများကို မည်သို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမည် ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်၍ အဓိက ကဏ္ဍနှစ်ခုမှာ အချိန်မီ ဖြေရှင်းခြင်း ရှိ၊ မရှိနှင့် ရလဒ် တရားမျှတခြင်း ရှိ၊ မရှိပေါ် မေးမြန်းခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများ၏ ထက်ဝက်ကျော်က သမဂ္ဂများ အလုပ်သမားပြဿနာများကို အချိန်နှင့် တပြေးညီ တရားမျှတစွာ ဖြေရှင်းနိုင်မည်ဟု သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။

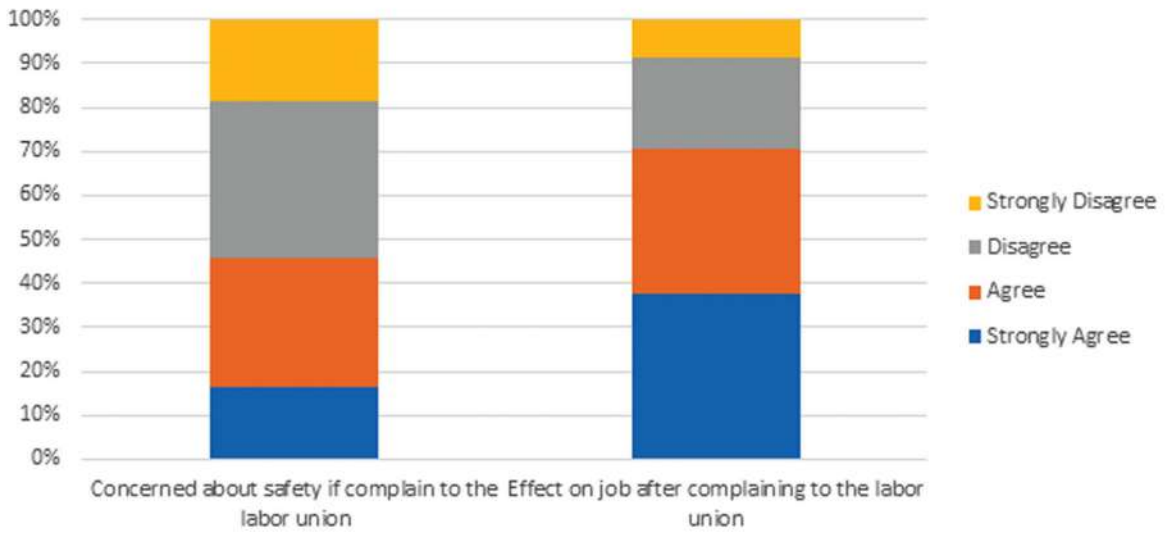

ပုံ ၁၇ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂအပေါ် သဘောထားအမြင်

အလုပ်ရှင်များနှင့် မန်နေဂျာအများစုသည် ယင်းတိုင်ကြားချက်များကို မကြိုက်သောကြောင့် အလုပ်သမားရေးရာ တိုင်ကြားစာများကို အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသို့ တိုင်ကြားပါက ဘေးကင်းရေးနှင့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများ ကြုံတွေ့နိုင်သည်။ ၎င်းတို့၏ လက်ရှိအလုပ်တွင် အနုတ်လက္ခဏာဆောင်သော အကျိုးဆက်များ ရှိလာမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်နေကြသည့် ပါဝင်သူအချို့လည်း ရှိခဲ့သည်။

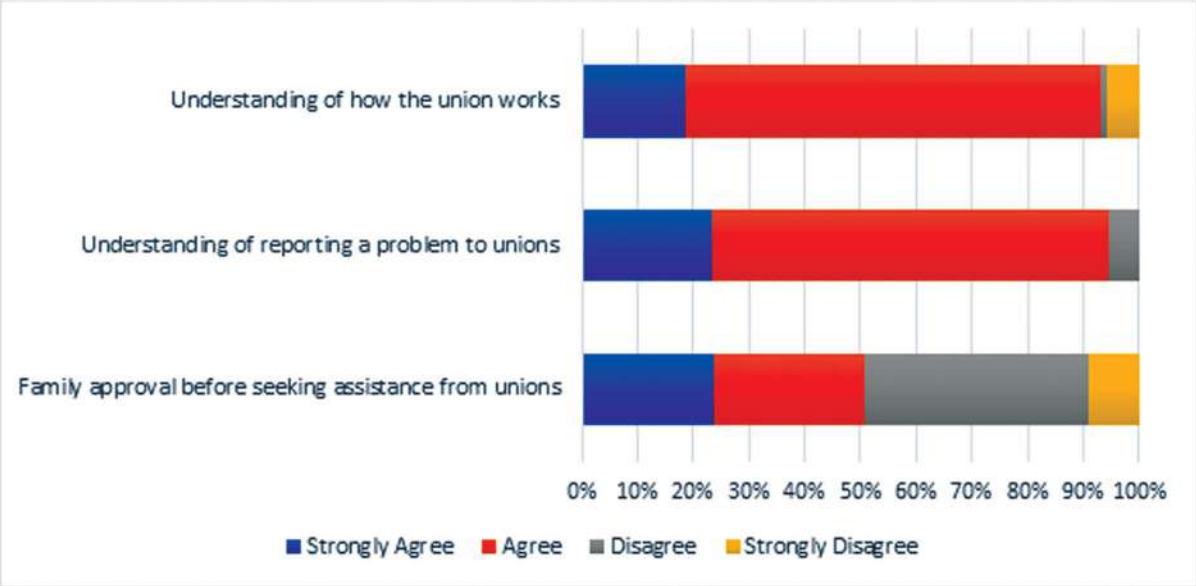

ပုံ ၁၈ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂအပေါ်နားလည်မှု

ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားများ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည် အလုပ်သမား သမဂ္ဂတစ်ခု လုပ်ဆောင်ပုံနှင့် အလုပ်သမား ပြဿနာများကို ၎င်းတို့၏ စက်ရုံများတွင် အလုပ်သမား သမဂ္ဂထံ မည်သို့တိုင်ကြားရမည်ကို နားလည်ကြသည်။

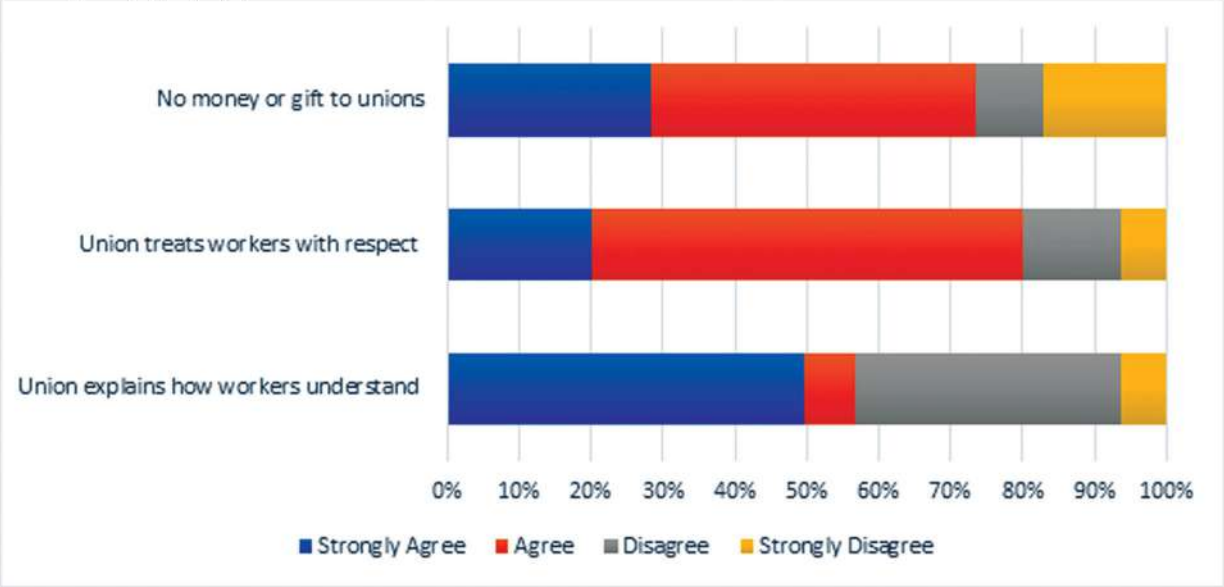

ပုံ ၁၉ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂနှင့် အလုပ်သမားဆက်ဆံရေး

ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားများ၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သည် သမဂ္ဂမှ အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များ ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ၎င်းတို့အား နားလည်သဘောပေါက်ကြသည်။ ထို့အပြင် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများက အလုပ်သမားများအား လေးလေးစားစားဆက်ဆံသည်ဟု ၈၀% က သဘောတူကြပြီး ၇၂% သည် အလုပ်သမားသမဂ္ဂအား ငွေကြေး သို့မဟုတ် လက်ဆောင်များပေးရန်မလိုအပ်ဟု နားလည်ကြသည်။

ဓာတ်ပုံ ၄။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးအလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ

အလုပ်သမားတွေရဲ့ အဆိုအရ သမဂ္ဂမရှိရင် အလုပ်သမားတွေရဲ့ ရပိုင်ခွင့်တွေကို ပိုပြီး ချိုးဖောက်လာကြမည်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂရှိခြင်းဆိုသည်မှာ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့ကို အပြည့်အဝအားကိုးနိုင်သည် သို့မဟုတ် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး အပြည့်အဝရရှိမည်ဟု မဆိုလိုပေ။ သို့သော်လည်း သမဂ္ဂများ ထားရှိခြင်းသည် အလုပ်သမား အခွင့်အရေးအတွက် ပိုကောင်းပြီး ပိုမိုကောင်းမွန်သော လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေများကို တောင်းဆိုရန် အခွင့်အလမ်းပေးသည်။

ဓာတ်ပုံ ၅ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး

အလုပ်သမား သမဂ္ဂအများစုသည် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသည့်အချိန်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြပြီး သမဂ္ဂရန်ပုံငွေကို အလုပ်သမားများ၏ အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် အလုပ်သမားတစ်စီထံမှ လစဉ်ကောက်ခံခဲ့သည်။ လက်ရှိတွင် COVID-19 ကပ်ရောဂါနှင့် စစ်ကောင်စီ အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် စက်ရုံများပိတ်ကာ အလုပ်သမားများ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုရန်နှင့် လိုအပ်နေသူများကို ကူညီရန် ရန်ပုံငွေရှာရန် ခက်ခဲနေသည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ၏ လက်ရှိအခြေအနေမှာ ရန်ပုံငွေနည်းပါးပြီး ရုန်းကန်ရသော အခြေအနေနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ COVID-19 ကပ်ရောဂါနှင့် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုတို့သည် သမဂ္ဂများကို ရန်ပုံငွေရှာဖွေခြင်းကို ဆိုင်းငံ့ထားစေပြီး၊ လစာများပြည့်မီရန် ရုန်းကန်နေရသော အလုပ်သမားများကို ထောက်ပံ့ကြေးများ ပေးဆောင်နိုင်ရန်သာ တွန်းအားပေးလုပ်ဆောင်စေခဲ့သည်။

ဓာတ်ပုံ ၆ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂ စုပေါင်းညီနှိုင်းသပိတ်

အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ တည်တံ့စေရန်နှင့် အဖွဲ့ဝင်သစ်များ ဝင်ယူရန်မှာ အလွန်ခက်ခဲပါသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ စစ်ကောင်စီက အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် အခက်အခဲများကြားမှ သမဂ္ဂများခိုင်ခိုင်မာမာ ရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ပြီး ယခုအချိန်အထိ မပြိုကွဲဘဲ ဆက်လက်လည်ပတ်နေရန် အစွမ်းကုန် ဆောင်ရွက်နေကြရသည်။ အလုပ်သမားတွေကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ သမဂ္ဂရှိရင်တောင် အလုပ်သမားဥပဒေ ချိုးဖောက်ခံရပြီး သမဂ္ဂမရှိရင် ယခုလိုအချိန်တွင် အဂတိလိုက်စားမှု များလာပေမည်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ

သည် အာဏာသိမ်းမှုကို လက်မခံဘဲ အွန်လိုင်းတွင် စစ်တပ်ဆန့်ကျင်ရေးစာများ ရေးသားခြင်း၊ ဓာတ်ပုံ လှုပ်ရှားမှုများနှင့် ဆန္ဒပြသပိတ်မှောက်ခြင်းများကဲ့သို့သော စစ်ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် အတတ်နိုင်ဆုံး ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

အများအပြား နေမကောင်းဖြစ်ခဲ့ကြပြီး သမဂ္ဂမှ ဖျားနာခွင့် ပိုမို ရက်ရှည်ရန် ညှိနှိုင်းနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့ပြင်အလုပ်သမား သမဂ္ဂများသည် ၎င်းတို့နေရပ်သို့ ပြန်ရန်ကူညီပေးပြီး အိမ်ပြန်သောအခါတွင် ရပ်ရွာကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့များ ရရှိရန်လည်း ကူညီပေးခဲ့သည်။ ဖျားနာမှုကြောင့် အလုပ်ရှင်များ ယာယီအလုပ်ထုတ်ခံရမည့် အန္တရာယ်ကိုလည်း ရှောင်ရှားရန် ကူညီပေးနိုင်ခဲ့သည်။

သို့သော် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးနောက် သမဂ္ဂများသည် ယခင်ကကဲ့သို့ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့် မရှိတော့ပေ။ အလုပ်သမားများအတွက်မူ သမဂ္ဂများနှင့် အတူတကွရှိခြင်းက ပိုမိုလုံခြုံပါသည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများသည် အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်နှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ ဖွင့်ဟပြီး အလုပ်သမားများကို များစွာ အထောက်အကူ ပြုနိုင်ပေသည်။ သမဂ္ဂများ မရှိသောအခါ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ အလုပ်ရှင်များ၏ ဖိနှိပ်မှုကို ပိုချိပ်ခံရပေသည်။

ယခုအချိန်တွင် သမဂ္ဂရှိသည့် စက်ရုံများတွင်ပင် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် အခက်အခဲရှိနေသောကြောင့် သမဂ္ဂမရှိသည့် စက်ရုံများတွင် အဆိုပါ အလုပ်သမား ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် များစွာခက်ခဲစေသည်။ ချိုးဖောက်သည့် စက်ရုံအလုပ်ရုံများကို ထိရောက်စွာအရေးယူခြင်း မရှိရုံမက အလုပ်သမားများ လူထုဆန္ဒပြပွဲများ ပြုလုပ်ပါက စစ်တပ်ကို ခေါ်ယူခြိမ်းခြောက်ခြင်းများပါ ခံနေရသည်။ အလုပ်ရှင်များသည် အလုပ်သမားများကို ကြောက်လန့်နေစေရန် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ဖိနှိပ်နေသည်။ ယခင်တုန်းက တောင်းဆိုမှုတွေအပေါ် အခြေခံပြီး ညှိနှိုင်းမှုတွေ ရှိခဲ့သည်။ တောင်းဆိုချက်များ အပြည့်အဝ မအောင်မြင်ပါသော်လည်း ထက်ဝက်ခန့် အောင်မြင်နိုင်ခဲ့တတ်ပြီး ယခုအခါ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ တရားဝင်အခွင့်အရေးများ ပိုမိုဆုံးရှုံးပြီး အချိန်ပို အလုပ်မလုပ်ချင်ယုံမျှဖြင့် နှုတ်ထွက်ခိုင်းခြင်းများပါဖြစ်နေသည်။ ယခင်က သမဂ္ဂတွေမှ ညှိနှိုင်းဖို့ တောင်းဆိုခွင့်ရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ယခုအခါတွင် အလုပ်ရှင်များက သမဂ္ဂများကို အသိအမှတ်မပြုဘဲ အလုပ်သမားများက သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံနေရသည်။

၇.၃။ အလုပ်သမားရေးရာ အငြင်းပွားမှုများ

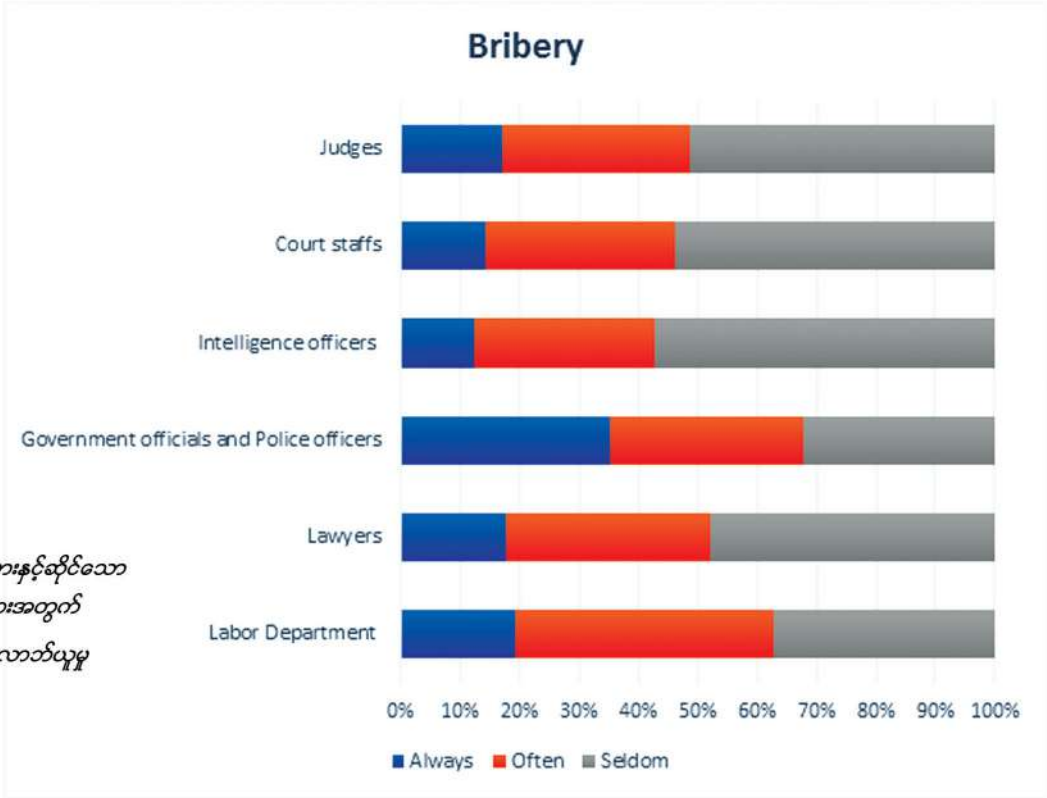

ပုံ ၂၀- အလုပ်သမားနှင့်ဆိုင်သော ပြဿနာများအတွက် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှု

အလုပ်သမားအငြင်းပွားမှုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးဝန်ထမ်းများ၊ ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိများ၊ အစိုးရအရာရှိများနှင့် ရဲအရာရှိများ၊ ရှေ့နေများနှင့် အလုပ်သမားဌာန အရာရှိများပါဝင်သည့် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုနှင့် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများရှိခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများသည် ဤအကျင့်ပျက်ခြစားမှုနှင့် နိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုအကြောင်းကို သိသော်လည်း အဆိုပါပြဿနာများကို တုံ့ပြန်ရန် အခွင့်အလမ်းသည် လက်ရှိအခြေအနေတွင် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ဖြေဆိုသူအလုပ်သမားများ၏ ၇၀% နီးပါးသည် အစိုးရအရာရှိများနှင့် ရဲအရာရှိများကို မကြာခဏ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများရှိနေကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့သည်။ ဖြေဆိုသူ ထက်ဝက်ကျော်သည် ရှေ့နေများပါဝင်သည့် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများရှိကြောင်းနှင့် ၆၀% ကျော်သည် အလုပ်သမားဌာန အရာရှိများပါဝင်သည့် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုဖြစ်ကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့သည်။ ပါဝင်သူ ၅၀% နီးပါးသည် တရားသူကြီးများ၊ တရားရုံးဝန်ထမ်းများနှင့် ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိများ ပါဝင်သော လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုဖြစ်နေကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့သည်။

ဓာတ်ပုံ ၇ - အလုပ်သမားများ အလုပ်သမားအငြင်းပွားမှုတောင်းဆိုရန် အလုပ်သမားရုံးတွင် စောင့်ဆိုင်းနေပုံ

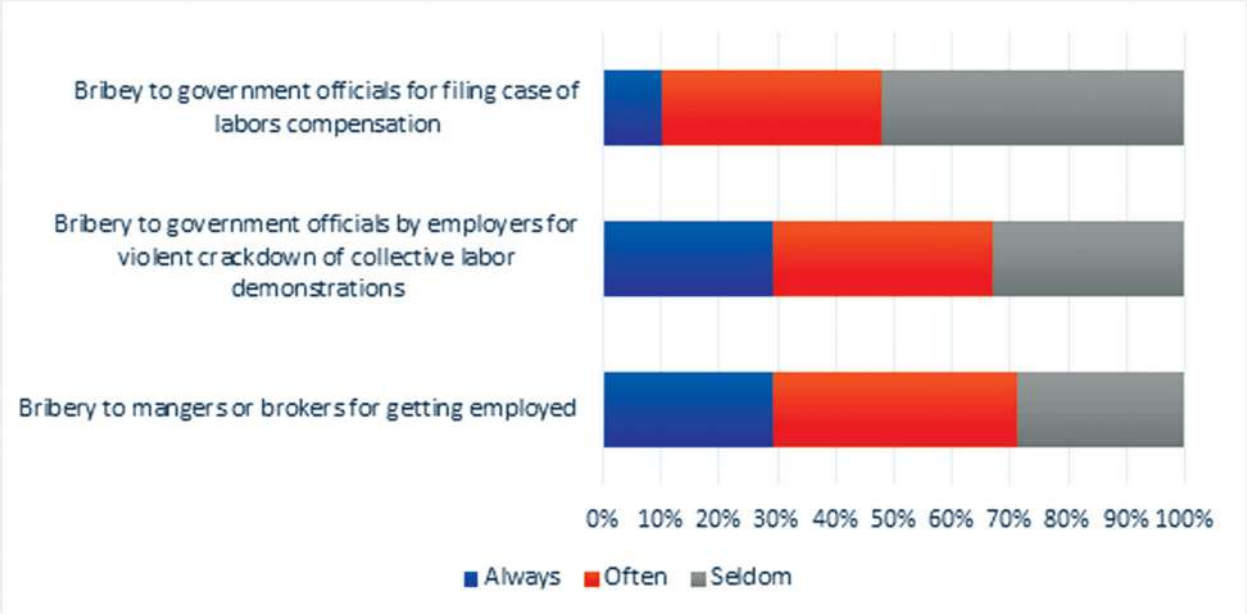

ပုံ ၂၁ - လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုပြဿနာများ

လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများသည် အလုပ်သမား လျော်ကြေးငွေ တောင်းခံသည့် ကိစ္စများတွင် မကြာခဏ ဖြစ်ပွားလေ့ရှိပြီး ဖြေဆိုသူ ၇၀% နီးပါးက အလုပ်ရှင်များက စုပေါင်းအရေးယူမှုတွင် အကြမ်းဖက် ဖြိုခွင်းမှုတွင် ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသည်ဟု ဖြေကြားသည်။ ထို့အပြင် ဖြေကြားသူ ၇၀% ကျော်သည် စက်ရုံများတွင် မန်နေဂျာများနှင့် ပွဲစားများ အလုပ်အကိုင်ရရှိသည့်ကိစ္စများတွင် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုများ မကြာခဏ ဖြစ်ပွားကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။

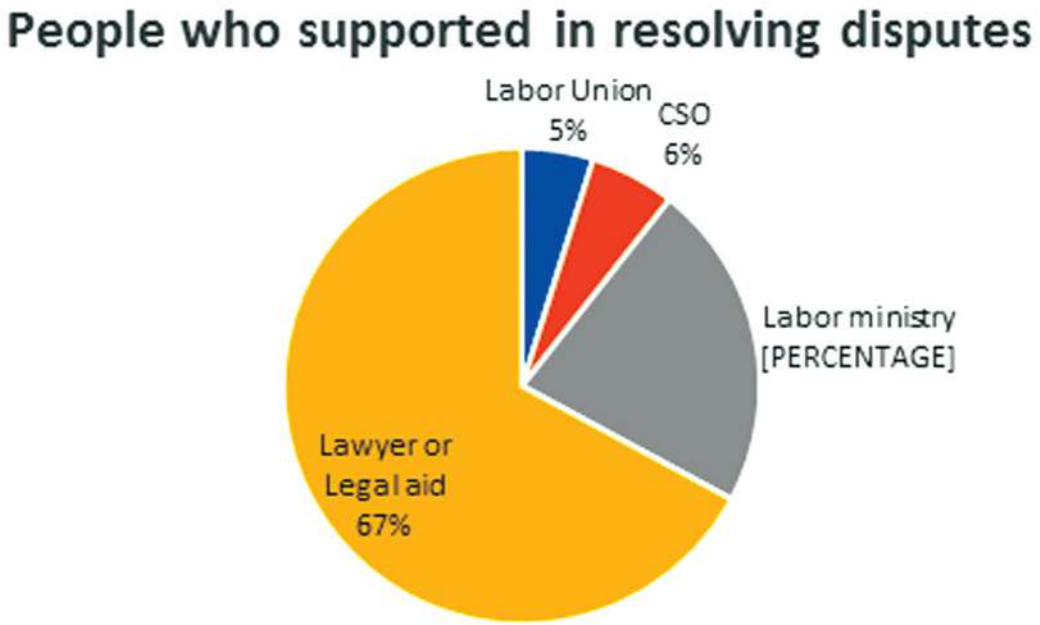

ပုံ ၂၂ - အလုပ်သမားရေးရာအမှုအခင်းပြဿနာများတွင် အဓိကပံ့ပိုးကူညီသူများ

ရှေ့နေများ သို့မဟုတ် ဥပဒေရေးရာ အထောက်အကူပေးရေး အေဂျင်စီများ၊ အစိုးရ၊ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများနှင့် CSO များ အပါအဝင် အငြင်းပွားမှုများကို ဖြေရှင်းရာတွင် ပံ့ပိုးပေးသည့်သူများရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက် ရှေ့နေများနှင့် ဥပဒေဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီမှုများမှာ ၆၇ ရာခိုင်နှုန်း ဝန်းကျင်ရှိပြီး စစ်ကောင်စီ၏ လက်ရှိ အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာနက ၂၂ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ ပါဝင်ပတ်သတ်ပေးနေသည်။ ထို့အပြင် CSO များနှင့် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများတွင် ၆ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၅ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးရှိသည်ဟု ဖြေဆိုသူ အနည်းငယ်လည်း ရှိခဲ့သည်။

၇.၄- COVID-19 ကပ်ရောဂါ၏ တတိယလှိုင်းအတွင်းလုပ်ငန်းအခြေအနေများ

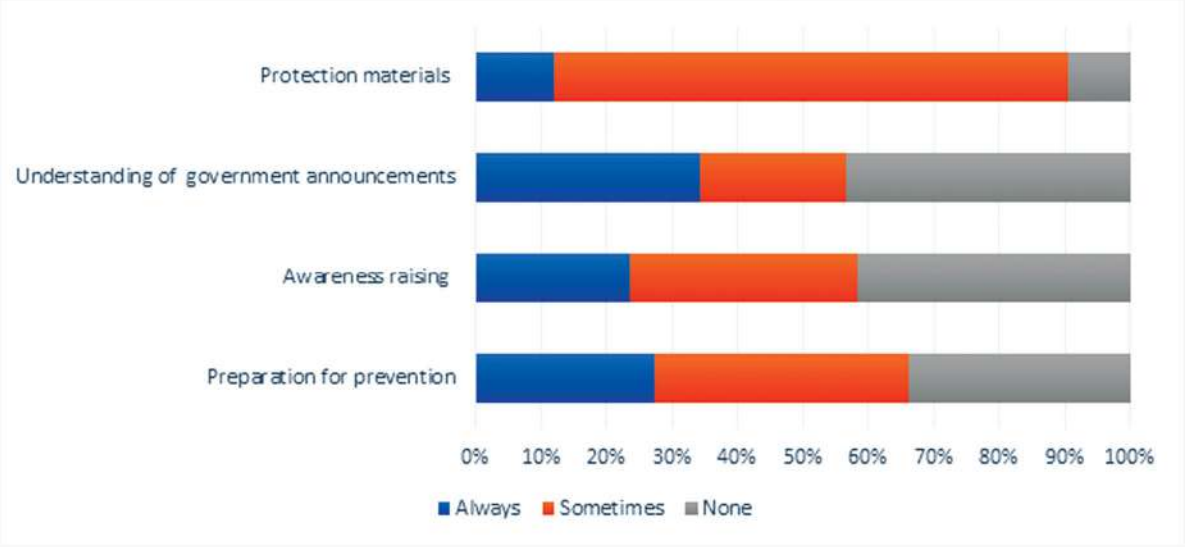

ပုံ ၂၃ - လုပ်ငန်းခွင်တွင် COVID ကာကွယ်ရေးဆောင်ရွက်မှု

COVID-19 ကပ်ရောဂါ၏ သက်ရောက်မှုသည် အလုပ်သမားများ၏ ဘဝအခက်အခဲဖြစ်စေသည့် နောက်ထပ်အဓိကအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းခွင်ဘေးကင်းရေးနှင့် COVID-19 ကြိုတင်ကာကွယ်မှု အစီအမံများနှင့် ပတ်သက်၍ လေးပုံတစ်ပုံခန့်ကသာ ကြိုတင်ကာကွယ်ရေးနှင့် အသိပညာပေးခြင်းအတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများရှိနေကြောင်း အစီရင်ခံတင်ပြခဲ့သော်လည်း ထိုထဲမှ ၁၂ ရာခိုင်နှုန်းခန့်က မျက်နှာဖုံးများ၊ ဆပ်ပြာနှင့် လက်အိတ်များကဲ့သို့ တစ်ကိုယ်ရည်ကာကွယ်ရေးပစ္စည်းများ အမြဲရှိနေကြောင်း လုပ်ငန်းခွင်တွင် ပေးအပ်သည်ဟု အစီရင်ခံတင်ပြကြသည်။ အများစု (၈၀%) သည် လုပ်ငန်းခွင်တွင် တခါတရံတွင်သာ တစ်ကိုယ်ရေ အကာအကွယ်ပစ္စည်းများ (မျက်နှာဖုံး အစရှိသည်) ကို ပေးဆောင်ထားကြောင်း အစီရင်ခံပါသည်။

*ဓာတ်ပုံ ၈ - **COVID** ကူးစက်ရောဂါကာလအတွင်း အလုပ်သမားသပိတ်*

*ပုံ ၂၄ - **COVID** ကာလအတွင်း အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ*

COVID ကူးစက်ခံရမှု သို့မဟုတ် အခြားဖျားနာမှုများအတွက် ဖျားနာသည့်နေ့ရက်များအတွက် လစာမပေးခြင်းစသည့် ပြဿနာများအပြင် အချိန်ပိုကြေးမရဘဲ လုပ်ဆောင်နေရခြင်း၊ ညဆိုင်းများဆင်းရခြင်း၊ လုပ်ခလစာလျော့ပေးခြင်းစသည့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများလည်း ရှိခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများသည် COVID လူနာများ သို့မဟုတ် သံသယလူနာများဟု ယူဆပါက အလုပ်အကိုင်ပြန်လည်ရရှိရန် အတားအဆီးများလည်း ရှိခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အချိန်ပိုပေးချေမှု မရှိဟု ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားများ၏ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့်က အစီရင်ခံကြသည်။ ပါဝင်သူများ၏ ၆၀% ကျော်သည် COVID ကာလအတွင်းညဆိုင်းဆင်းပေးခဲ့ရကြောင်း ပြောကြပြီး ဝန်ထမ်းများသည် COVID ရောဂါဖြစ်ပွားကြောင်း၊ ဖြစ်ပွားပြီး အလုပ်ကောင်းစွာ မလုပ်နိုင်လျှင် သို့မဟုတ် ပိုဆိုးပါက ချက်ချင်း အလုပ်ထုတ်ခံရပြီး အချို့မှာ လစာတစ်ဝက်ကျော် ဖြတ်တောက်ခံရကြောင်း အစီရင်ခံကြသည်။ ဖျားနာသည့်နေ့ရက်များအတွက် သို့မဟုတ် COVID ကာကွယ်ရေးအစီအမံများကြောင့် စက်ရုံပိတ်ပါက လျော်ကြေးငွေပေးချေခြင်းမရှိဘဲ ကြုံနေကြကြောင်း ဖြေကြားသူ အများစုသည် တူညီစွာ ဖော်ပြကြသည်။ COVID ကာလအတွင်း အလုပ်အကိုင်ပြန်လည်ရရှိရန် အတားအဆီးများ အမြဲရှိနေကြောင်း ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမား တစ်ဝက်ခန့်က ဖော်ပြခဲ့သည်။ ပါဝင်သူများ၏ ၄၀% နီးပါးသည် COVID ကာလအတွင်း စုပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုများ၊ တောင်ဆိုးမှုများအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များရှိကြောင်း အစီရင်ခံခဲ့သည်။

အာဏာမသိမ်းမီကာလတွင်ပြန်လည်တက်လာမည့် NLD အစိုးရသည် COVID-19 ကာကွယ်ဆေးကို ထိုးနှံလိမ့်မည် မျှော်လင့်ချက်များ ရှိခဲ့သော်လည်း စစ်တပ်အာဏာသိမ်းလိုက်သောအခါ အဆိုပါ မျှော်လင့်ချက်များ ပျက်ပြားသွားခဲ့သည်ဟု ဖြေဆိုကြသည်။ COVID-19 တတိယလှိုင်းရောက်လာသောအခါတွင် အဆိုးဆုံးတစ်ခုမှာ မိုးရာသီဖြစ်ပြီး ရာသီတုပ်ကွေးကြောင့် ဖျားနာမှုကို ပိုဆိုးစေခဲ့သည်။ ဗိုင်းရပ်စ်ပိုးအတွက် အလုပ်သမားများကို ဆေးကုသမှုမခံယူဘဲ လူတွေကို အလုပ်ခွင်မှာ အတင်းအဓမ္မ အလုပ်ခိုင်းစေတဲ့အတွက် ကူးစက်မှု ကျယ်ပြန့်လာပါသည်။

ယခင် NLD အစိုးရလက်ထက်တွင် အလုပ်ရှင်များသည် COVID-19 ကပ်ရောဂါကာလအတွင်း လက်သန့်ဆေးရည်များ ပေးလေ့ရှိသည်။ ဆပ်ပြာနှင့် မျက်နှာဖုံးများ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သော်လည်း အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အလုပ်ရှင်များသည် COVID-19 စည်းမျဉ်းများကို ချိုးဖောက်ကာ စက်ရုံရှေ့တွင် လက်သန့်ဆေးနှင့် ဆပ်ပြာအလုံအလောက် မရှိကြတော့ပေ။ COVID-19 ဖြစ်ပွားနေစဉ်အတွင်း အလုပ်သမားများအား အလုပ်မှရပ်စဲပြီး လုပ်ခလစာ၏ ထက်ဝက်အောက်သာ ပေးဆောင်ရသည့်အတွက် ၎င်းတို့အတွက် ဘဝပိုမိုခက်ခဲစေပါသည်။ ရောဂါကြောင့် ခရီးခွင့်ယူပြီး သို့မဟုတ် စက်ရုံခရီးထွက်ပိတ်ပြီးနောက် မူလဒေသမှပြန်လာသော အလုပ်သမားများသည် မူလစက်ရုံတွင် အလုပ်ပြန်ရရန် COVID ရောဂါကင်းရှင်းကြောင်း အလုပ်ရှင်ထံ ထောက်ခံစာတင်ပြသကြရသည်။ မပြသနိုင်ပါက အလုပ်ထုတ်ခံရသည်။ COVID ရောဂါ ရှိ၊ မရှိ စမ်းသပ်မှုတစ်ခုရရန် ငွေကုန်ကြေးကျများပြီး အလုပ်သမားအများစုသည် အာဏာသိမ်းမှုနှင့် COVID တတိယလှိုင်းကာလတွင် အဆိုပါစာရွက်စာတမ်းများကို မပေးနိုင်ခဲ့ကြပါ။ အလုပ်ရှင်များကလည်း မပံ့ပိုးပေးချေ။

COVID-19 ကာလအတွင်း အလုပ်အကိုင် လျှောက်ထားရန် အလွန်ခက်ခဲပြီး အလုပ်လက်မဲ့များ တိုးလာကာ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းအတွက် ထိခိုက်ခဲ့သည်။ အလုပ်လျှောက်ထားရာတွင် လက်မှတ်တစ်စောင်လျှင် ကျပ်ငွေ ၂၀,၀၀၀ အထိ ကုန်ကျသည့် COVID-19 လက်မှတ်နှင့် ထောက်ခံစာတစ်စောင် လိုအပ်ပြီး အချို့အလုပ်သမားရုံးများသည် ယင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းမရှိပေ။ CSO များသည် ၎င်းတို့၏ သမဂ္ဂများနှင့် ပူးပေါင်းကာ ပညာရေး၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများအတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှု၊ အလုပ်လက်မဲ့ အလုပ်သမားများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းတော့ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။

ဓာတ်ပုံ ၉- COVID 19 ကာလအတွင်း အလုပ်သမားများ

COVID-19 ကာလတွင် စက်ရုံများသည် အချိန်အတော်ကြာ ပိတ်ထားရပြီး ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်သည့် စက်ရုံများတွင်ပင် အလုပ်သမားများ အနေဖြင့် လစာအပြည့်မရရှိသဖြင့် အခြေခံစားနပ်ရိက္ခာ သို့မဟုတ် နေစရာအတွက် ပေးချေနိုင်မလား မသေချာကြောင်း ဖြေကြားကြသည်။ ယခင်ကအလုပ်သမားသမဂ္ဂများထံမှ ခိုင်မာသော ပံ့ပိုးကူညီမှုများရှိသော်လည်း ရန်ပုံငွေသည် ယခုအခါ လျော့နည်းလာနေသည်။ အချို့သော အလုပ်ရှင်များသည် တစ်ကြိမ်သုံး အကာအကွယ်မျက်နှာဖုံးများကို ပေးဆောင်ကြသော်လည်း အလုပ်သမား အများစုသည် နေ့စဉ်အသုံးပြုရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်မျက်နှာဖုံးများကို ဝယ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် COVID-19 အတွက် အလုပ်သမားများအတွက် လူမှုဖူလုံရေးရန်ပုံငွေကို မရရှိနိုင်တော့ပေ။ COVID-19 ကာလအတွင်း အကြီးတန်းစီနီယာ လုပ်သားများကို အလုပ်ထုတ်ခဲ့ပြီး နေ့စဉ်လုပ်အားခသာ ပေးရသည့် အလုပ်သမားများကို အစားထိုး ငှားရမ်းခဲ့သည်။ စက်ရုံခေတ္တပိတ်ချိန်အတွင်း အလုပ်သမားများအား လစာမပေးခဲ့ပါ။

COVID-19 ဖြစ်ပွားနေချိန်အတွင်း အလုပ်သမားတွေကို သမဂ္ဂတွေက အများကြီးကူညီပေးခဲ့နိုင်သည်။ ခွင့်ရက်ရှည်ဖြင့် ဗျားနာနေသော အလုပ်သမားများကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ သမဂ္ဂများမှတစ်ဆင့် စက်ရုံအလုပ်သမားများထံသို့ COVID-19 ကာကွယ်ဆေး တိုက်ရိုက်ဖြန့်ဝေခြင်း၊ စက်ရုံများသည် COVID-19 ရောဂါကာကွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများကို မလိုက်နာခြင်း ရှိ/မရှိ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် COVID-19 ကာကွယ်ရေးသင်တန်းများပေးခြင်းများကို အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ သို့သော် COVID-19 ကြောင့် အလုပ်ရှင်တွေက အလုပ်သမားတွေကို အိမ်မပြန်စေဘဲ အလုပ်ရုံအတွင်း နေထိုင်ပြီး ညလုံးပေါက် အချိန်ပိုယူလုပ်ဆောင်ခိုင်းခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းကြောင့် အလုပ်သမားများသည် ညသန်းခေါင်အထိ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသော်လည်း ညဘက်အပြင်မထွက်ရဲကြပေ။ အလုပ်ချိန်သည် ပုံမှန်အားဖြင့် နံနက် ၈း၃၀ မှ ညနေ ၄း၃၀ ထိဖြစ်သည်။ COVID-19 ၏ တတိယလှိုင်းတွင် အနိမ့်ဆုံး လုပ်ခ၏ ၇၅% ကိုသာ ပေးချေပြီး OT အတွက် ထပ်မံမပေးတော့ပါ။

COVID-19 တတိယလှိုင်းအတွင်း စက်ရုံအလုပ်ရုံများကို ရက်အကန့်အသတ်ဖြင့် ဖွင့်လှစ်ထားသော ကြောင့် အလုပ်သမားများ လစာအပြည့်မရရှိကြပေ။ လစာဖြတ်တောက်မှုများလည်း ရှိခဲ့သည်။ အလုပ်သမား များ အားလပ်ရက်တစ်ရက် အနားယူပါက သုံးရက်လုပ်ခ ဒဏ်ရိုက်ခံရပြီး လစဉ်ဘောနပ်စ် သို့မဟုတ် နှစ်စဉ် လုပ်ခလစာတိုးပေးမှုကဲ့သို့သော အခြားခံစားခွင့်များကိုလည်း နတ်ယူသည်။ အလုပ်သမားတွေ နေမကောင်း ရင် အလုပ်သွားခွင့် မပေးဘဲ အိမ်ပြန်စေသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ အချိန်ပိုယူပြီးနောက် စက်ရုံမှ အိမ်သို့အပြန်တွင် အလုပ်သမား အမျိုးသားတစ်ဦးကို ဖမ်းဆီးပြီး ထောင်ဒဏ်တစ်လ ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။ COVID-19 ဖြစ်ပွားမှု ကြောင့် စက်ရုံအချို့ကို ပိတ်ထားရန် အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနက ညွှန်ကြားထားပြီး အချို့မှာ စက်ရုံများပိတ် ထားခြင်းမရှိပေ။ CSO များသည် အလုပ်သမားအနည်းစုအတွက် ပံ့ပိုးပေးသော်လည်း အလုပ်သမားအားလုံး အတွက် ထောက်ပံ့ကူညီနိုင်သည် မဟုတ်ပေ။ COVID-19 ဖြစ်ပွားနေချိန်တွင် ပိတ်ထားသော စက်ရုံများမှ အလုပ်သမားများကို အခြားစက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့် ပိတ်ပင်သည်။ တခြားစက်ရုံတွေမှာ ခေတ္တ အလုပ်သွားလုပ်သူတွေကို လျော်ကြေးမပေးဘဲ အလုပ်ထုတ်ပစ်သည်။

COVID-19 တတိယလှိုင်းအတွင်း သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖျားနာခဲ့စဉ် ခွင့်ရက်ယူချင်ပါသော်လည်း ၎င်း၏ တရုတ်လူမျိုးအလုပ်ရှင်မှ ခြိမ်းခြောက်ခံရသည်။ ခွင့်ရက်သတ်မှတ်ချက်အရ ယခင်ကအချိန်ပြည့် အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ နှစ်စဉ်ခွင့်ရက်များ ရရှိခဲ့သော်လည်း အာဏာသိမ်းချိန်အတွင်း ထိုခွင့် အားလုံးကို ပိတ်ပင်ထားသည်။ ဘဏ်များတွင် ငွေသွင်းခြင်းနှင့် ထုတ်ယူရာတွင် အခက်အခဲများကြောင့် လုပ်ခ လစာငွေပေးချေမှုများမှာ ပုံမှန်ထက် နောက်ကျနေပါသည်။ စက်ရုံသည် Covid-19 ရောဂါကူးဆက်သူများနှင့် ထိဆက်သူများစာရင်းကို အတိအကျ မဖော်ပြထားပေ။ လက်ဆေးဆပ်ပြာကို မနက်ခင်းမှာသာ ရနိုင်ပြီး ညနေခင်းမှာ မရှိတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၏ သတိပေးချက်များကို လိုက်နာရန် ပျက်ကွက် သောကြောင့် ရောဂါပိုးကူးစက်မှုအန္တရာယ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်ဟု အလုပ်သမားများက စိုးရိမ်နေကြသည်။

အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ အားကောင်းလာသောအခါတွင် COVID ၏ ပထမလှိုင်းနှင့် ဒုတိယလှိုင်း သည် အခက်အခဲများစွာမရှိဘဲ ကျော်ဖြတ်သွားနိုင်ခဲ့ပြီး ထိုကာလအတွင်း အလုပ်ရှင်များက အလုပ်သမားများ အတွက် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု အကာအကွယ်များပေးရန် ဖိအားများပေးခဲ့ကြောင်း ငြင်းဆိုခြင်းမရှိသော သက်သေများ ရှိခဲ့သည်။ သို့သော်ယခုတွင် မရှိတော့ချေ။ ထို့ပြင်ဘဏ်များသည် စက်ရုံပိုင်ရှင်များကို တစ်လ လျှင် ကျပ် ၃,၀၀၀,၀၀၀ သာ ထုတ်ယူခွင့်ပြုထားသောကြောင့် အလုပ်ရှင်က အလုပ်သမားတိုင်းကို ပေးချေမှု ကို စောင့်ဆိုင်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြီးနောင့်နှေးနေသည်။ သို့သော်လည်း အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့ ၏ အလုပ်ရှင်များကို အယုံအကြည်မရှိကြဘဲ အလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်ရှင်များကြား မငြိမ်မသက်မှုများ ရှိနေသည်။

မကြာသေးမီက အထူးသဖြင့် COVID-19 ကာလအတွင်း အလုပ်သမားအများစုသည် အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် အလုပ်လက်မဲ့မိခင်များသည် အလုပ်အကိုင်ရရှိရန် ရုန်းကန်နေကြရသည်။ ယခုအခါ အမျိုးသမီးများသည် ၎င်းတို့အား ဖမ်းဆီးရိုက်နှက်ခြင်း ခံရမည်ကို စိုးရိမ်လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။ ကိုယ်ဝန် ဆောင် အမျိုးသမီးများသည် ၎င်းတို့၏ သတ်မှတ်ရက် နီးကပ်လာသော်လည်း လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင် နေရသည်ကို တွေ့ရသည်။ အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများသည် ကြီးကြပ်ရေးမှူးများနှင့် မန်နေဂျာများ၏ နှုတ် ဖြင့် နှောင့်ယှက်မှုများ ပိုမိုကြုံတွေ့ရနိုင်ကာ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ပါက သို့မဟုတ် လုပ်ငန်း ခွင်မငြိမ်မသက်ဖြစ်စေပါက ရဲ သို့မဟုတ် စစ်သားများထံ ခေါ်ဆောင်သွားမည်ဟူသော ခြိမ်းခြောက်မှုမျိုး ကြုံ တွေ့ရသည်။ အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် အမျိုးသမီး အလုပ်သမား အများအပြား အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရပြီး အချို့ မှာ ဝင်ငွေရရှိရန် လိင်ဖျော်ဖြေရေး လုပ်သမများဖြစ်သွားကြသည်။

အချို့သော အလုပ်သမားများသည် ဈေးရောင်းသူများ၊ လယ်သမားများ သို့မဟုတ် ကျေးရွာ အလုပ်သမားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ရန် ၎င်းတို့၏ဇာတိမြို့များသို့ပြန်ကြပြီး အချို့မှာ အချိန်ပိုင်းအလုပ်များ လုပ်ကိုင်နေကြသည်။

အလုပ်သမားအများစု ကြုံတွေ့ရတဲ့ အခက်အခဲကတော့ အလုပ်ချိန်နဲ့ ပတ်သက်နေသည်။ အထူးသဖြင့် အလုပ်မှ တောင်းဆိုထားသည့် အထည်အရေအတွက်သည် အချိန်ပိုလုပ်မှသာ ပြုလုပ်နိုင်မည်ဖြစ်သော်လည်း အလုပ်ချိန် ရှစ်နာရီအတွင်း အပြီးသတ်ခိုင်းစေခဲ့သည်။ စက်ရုံသို့သွားရာ ကားထဲတွင် ကြိတ်ကြိတ်တိုးဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီးတွေတောင် ကားနောက်ဘောင်မှပင် တွယ်ချိတ်စီးနေရသည်။ အချို့သော ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများသည် အလုပ်သမားဥပဒေအရ မီးဖွားခွင့်ကို မသိဘဲ အလုပ်နတ်ထွက်ခဲ့ကြရသည်။ COVID-19 ဖြစ်ပွားမှုနှင့် အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် အမျိုးသမီးများသည် အလုပ်ချိန်နောက်ကျခြင်းကြောင့် ခရီးသွားရန် ခက်ခဲခဲ့သည်။ ယခုအချိန်တွင် အမျိုးသမီး အလုပ်သမားတွေက မလုံခြုံဘူးလို့ ခံစားရသည်။ စက်ရုံပိတ်မှုကြောင့် အလုပ်ပြုတ်သွားသော အမျိုးသမီးများအတွက် အလုပ်သစ်ရှာရန် ခက်ခဲသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် စစ်တပ်မှ ပုသိမ်စက်မှုဇုန်တွင် တပ်စွဲခဲ့ပြီး စက်ရုံရှိ အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများကို လျှောင်ပြောင်အကြမ်းဖက်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။ လုပ်ငန်းခွင်ရှိ စံနှုန်းများအတွက် မမျှတသော တောင်းဆိုမှုများကြောင့် အိမ်သာ အသုံးပြုရန် အချိန်မရှိခြင်း၊ ဆီးလမ်းကြောင်းပိုးဝင်ခြင်းနှင့် ဝမ်းချုပ်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်စေသည်။

ယခင်က လုပ်ခလစာ လုံလောက်မှုရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအခါ နေ့စားလုပ်အားခမှာ ကျပ် ၄၈၀၀ ထက်မပိုသဖြင့် အလုပ်သမားများသည် ယခင်ကကဲ့သို့ အခြေခံလစာ ၁၄၀,၀၀၀ ကျပ်နှင့်အထက် ရရှိမည့်အစားတစ်လလျှင် ကျပ် ၁၂၀,၀၀၀ ဖြင့် လုပ်ကိုင်ရကြောင်း သိရသည်။ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ နေထိုင်ခကို ပေးဆောင်ရန်ပင် အခက်အခဲရှိပြီး အိမ်ရှင်မှ ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရသည်။ ဆေးဝါးတောင် မတတ်နိုင်ဘဲ ကျန်းမာရေးအတွက် အဆင်မပြေတဲ့ လမ်းတွေပေါ်မှာ အိပ်ရတဲ့ အလုပ်သမားတွေရှိတယ်။

ဖြစ်ရပ်လေ့လာချက်–မလှိုင်အေးရင်ဆိုင်နေရသော အခက်အခဲများ

"COVID-19 ကပ်ရောဂါကြောင့် ကျမဘဝမှာ အခက်အခဲတွေ အများကြီးရှိခဲ့ပါတယ်။ ကျမမှာ မိသားစုဝင် သုံးယောက်ရှိပြီး ကျမရဲ့ တစ်ခုတည်းသော ဝင်ငွေက မိသားစုစရိတ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျမဝင်ငွေမှာ တစ်လလျှင် ကျပ် ၂၀၀,၀၀၀ သာရှိပြီး စက်ရုံတွင် COVID-19 လူနာနှင့် အနီးကပ်ထိတွေ့မှုကြောင့် သီးခြားခွဲထားရသည့် အလုပ်သမားတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဲဒီနောက် ၁၄ ရက်လောက် အနားယူခဲ့ရတယ်။ ထိုကဲ့သို့ အားလပ်ရက်များတွင် စက်ရုံဝန်ထမ်းများအား ထောက်ပံ့မှု မရှိတော့သဖြင့် ထိုအချိန်တွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုရန် အလွန်ခက်ခဲပါသည်။ လမ်းပေါ်မှာ ဈေးဝယ်ခွင့် မပြုပါဘူး။ ကျန်တဲ့ မိသားစုတွေကျတော့ အပြင်မှာ စားစရာမရှိလို့ ဒုက္ခရောက်တယ်။ လကုန်တော့ အခြေခံလစာ ကျပ် ၁၀၀,၀၀၀ သာ ရရှိခဲ့သည်။ ထို ၁၄ ရက်များအတွက် အလုပ်ရှင်သည် မထောက်ပံ့သည့်အပြင် လစာများကိုပါ နှုတ်ယူခဲ့ပါသည်။ အဲဒီလက ကျမအတွက် အရမ်းခက်ခဲတယ်။ နေရာထိုင်ခင်းခနဲ့ လျှပ်စစ်မီတာခတွေ မပြောနဲ့ အစားအသောက်နဲ့ တခြားကုန်ကျစရိတ်တွေအတွက် ပေးဆောင်ဖို့ ငွေမလောက်ငှပါဘူး။ အကြွေးတွေ ပိုရှိခဲ့တယ်။ နလုံးရောဂါ လိုမျိုးလည်းရှိလာတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 စတင်တွေ့ရှိသည့်နေ့မှစ၍ လုပ်ငန်းခွင်များ ချောမွေ့စွာ လည်ပတ်နိုင်ခြင်း မရှိပေ။ စက်ရုံသည် ဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သည့် အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်နေပါတယ်။

စက်ရုံတွင် အလုပ်သမားများ၏ ရပိုင်ခွင့်များကို ချိုးဖောက်ခြင်းအပြင် ရရှိပြီးသားအခွင့်အရေးများမှာလည်း ယိုယွင်းလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျမလက်ရှိ ဝင်ငွေမှာ မတိုးတက်သေးပါ။ အမှန်တကယ် လျော့နည်းသွားပါပြီ။ ကျမမိသားစုက အဝေးကြီးမှာနေပြီး ကျမမွေးရပ်မြေရွာကို ပြန်ခဲ့ကြတယ်။ အဖေ၊ အမေ နဲ့ အစ်ကိုက ကိုဗစ်ရောဂါ ခံစားနေခဲ့ကြတယ်။ ဖေဖေ ဆုံးပါးသွားတော့ အမေက ဆေးရုံမှာဆက်ရှိနေပြီး အစ်ကို

က ဖုန်းဆက်ပြီး ပြောပြတယ်။ ကျမအတွက် အလုပ်ရှိပြီး အဲဒီတုန်းက ခရီးသွားရတာ အရမ်းခက်တယ်။ အမေက ဆေးရုံမှာဆက် ဆေးကုသမှု ခံယူခဲ့တယ်။ အကိုကြီးလည်း COVID ကူးစက်ခံထားရပေမယ့် မိဘတွေကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ဖို့ အလုပ်ကနေ ခရီးသွားလာခွင့်မပေးခဲ့ပါဘူး။

အဝေးက အစ်ကိုကြီးကို ဖုန်းဆက်ပြီး အကူအညီတောင်းရတယ်။ အစ်ကို မလာရင် ငါတို့မိသားစု သေရလိမ့်မယ်၊ ကျမလည်း COVID ကူးစက်ခံရပြီး နလုံးရောဂါနဲ့ အိပ်ရာထဲမှာ လဲလျောင်းနေတယ်။ ဒီရောဂါ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ အဲဒီအချိန်က ကျန်းမာရေးဌာနကို အဆက်အသွယ်မရ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်ဆီက အကူအညီမရ ခဲ့ဘဲ လုပ်ငန်းခွင်ထဲပြန်မဝင်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။

ရလဒ်အနေနဲ့ လစာက အရမ်းနည်းပြီး အကြွေးတွေ တိုးလာတယ်။ အခြေခံလစာက အရမ်းနည်းတဲ့ အတွက် အသက်ရှင်စားသောက်ဖို့ မလုံလောက်ဘူး။ နေရာထိုင်ခင်းနှင့် မီတာစျေးနှုန်းများကဲ့သို့သော အခြား အခကြေးငွေများ သိသိသာသာ မြင့်တက်လာပြီး ငွေကြေးဖောင်းပွမှုကြောင့် ကျမမိသားစု ရှင်သန်ရန် ခက်ခဲစေ သည်။ လက်ရှိ စက်မှုဇုန်ရှိ အထည်ချုပ်လုပ်သားများ၏ လစာသည် မိသားစုအတွက် မလုံလောက်ပါဘူး။ အလားတူ ဝင်ငွေရှိသော မိသားစုများသည် လောလောဆယ်တွင် မလုံလောက်ကြပါ။ ထိုအရာများသည် ကျွန်မဘဝ၏ ခက်ခဲမှုများပင်။"

အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ခလစာမှ လစဉ် လူမှုဖူလုံရေး ပေးဆောင်နေရသည်။ သို့သော် လူမှုဖူလုံရေး ဆေးခန်းကို အလုပ်သမားက သွားပြရင် လူနာကို ဆေးဝါးပေးရုံနဲ့တောင် မမြင်ရပေ။

တစ်ရက် ဆေးခွင့်ကို ကြားကောင်းရုံပေးတာကိုလည်း မြင်တွေ့နေရပါသည်။ သုံးရက်ထက်ပို၍ ခွင့်ယူရန် မဖြစ်နိုင်ကြပါ။ အလုပ်ရှင်တွေက အလုပ်သမားတွေကို ခွင့်ရက်ရှည်ပေးဖို့ မနှစ်မျိုကြပေ။ ထိုကြောင့် အလုပ်သမားများအတွက် ခက်ခဲကြမ်းတမ်းပြီး အလုပ်သမားများသည် သုံးရက်အကြာတွင် မသက်သာပါက ဆေးရုံတက်စေပြီး အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခံရနိုင်ပေသည်။

၇.၅။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးခြင်း

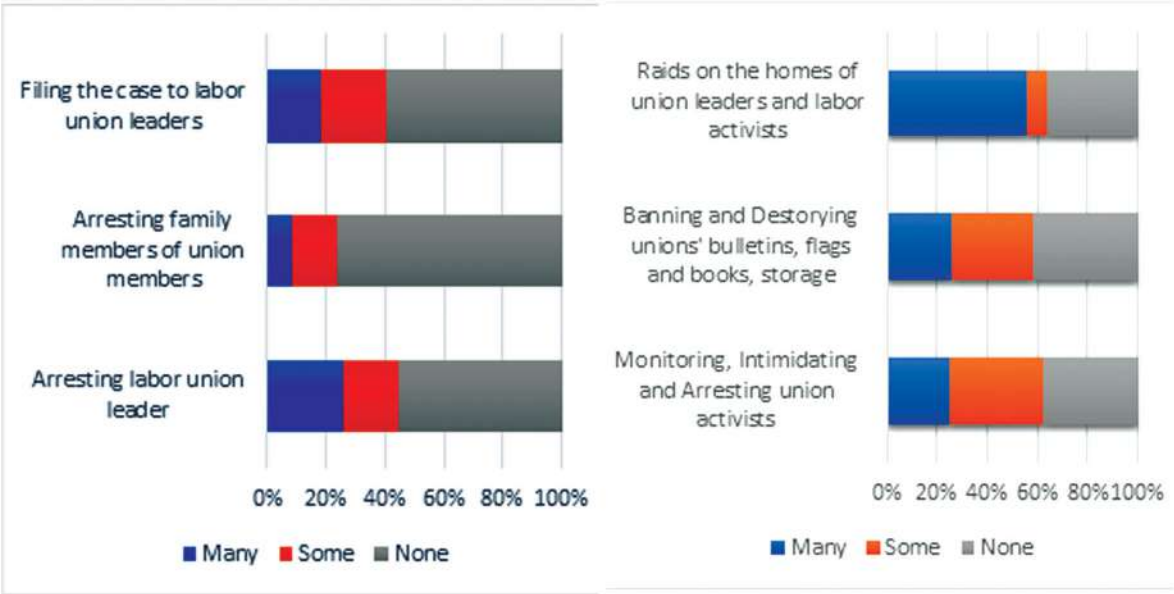

ပုံ ၂၅ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး
တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးမှု

သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးအရေးယူမှုများ၊ သမဂ္ဂရုံးများကို ဝင်ရောက်စီးနင်းမှု၊ သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ခေါင်းဆောင်များ၏ မိသားစုဝင်များကို ဖမ်းဆီးအရေးယူမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း အလုပ်သမားများက အစီရင်ခံတင်ပြခဲ့သည်။ ပါဝင်ဖြေကြားသူ ၂၅% ခန့်က အလုပ်သမား သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များကို ဖမ်းဆီးခြင်း ဖြစ်စဉ်များ အများအပြားရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်က အလုပ်သမား သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ အလုပ်သမား တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတွေရဲ့နေအိမ်တွေကို စီးနင်းမှု အများအပြား ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်လို့ သက်သေပြုသည်။ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်က အလုပ်သမားသမဂ္ဂ၏ စာစောင်များ၊ နဖူးစည်းစာတန်းများနှင့် စာအုပ်များကို ပိတ်ပင်ဖျက်ဆီးခြင်း၊ စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ခြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် အလုပ်သမား တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးခြင်း စသည့် အဖြစ်အပျက်များရှိကြောင်း ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်က သဘောတူကြသည်။ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများသည် စောင့်ကြည့်ခံနေရပြီး အချိန်မရွေး ဖမ်းဆီးနိုင်သည်ဟု ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်က ယုံကြည်နေကြသည်။

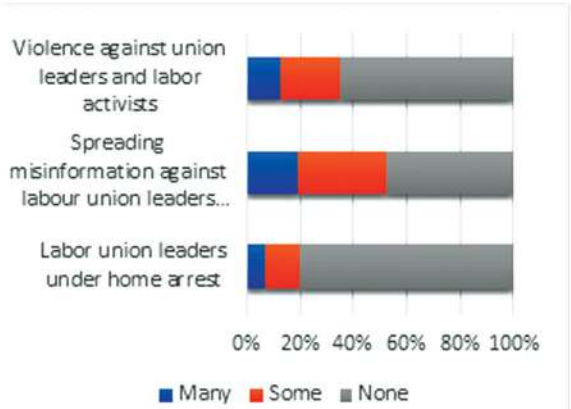

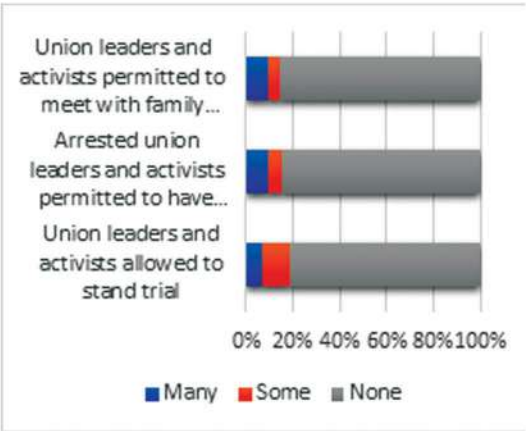

ပုံ ၂၆ နှင့် ၂၇ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများအပေါ် ချိုးဖောက်မှု

အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်အချို့နှင့်အတူ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ အများအပြားလည်း ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရပြီး ယခုအခါ သမဂ္ဂရန်ပုံငွေနည်းပါးခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့အား အကူအညီ တစ်စုံတစ်ရာ မပေးနိုင်သေးပေ။ Covid-19 ကပ်ရောဂါနဲ့ နိုင်ငံရေးမငြိမ်သက်မှုတွေကြောင့် သမဂ္ဂတချို့ ရပ်ဆိုင်းထားနေရသည်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂရှိလျှင် အလုပ်ရှင်နှင့် အလုပ်သမားကြား ပြဿနာများနှင့် အလုပ်သမား အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဆွေးနွေးနိုင်ကြပြီး လိုအပ်ပါက စက်ရုံမှအပ်ထည် နိုင်ငံတကာ အမှတ်တံဆိပ်များမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့်လည်း တွေ့ဆုံမှုများလည်း ရှိနိုင်ပေသည်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသည် တကယ် အလုပ်သမားများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အလုပ်သမားသမဂ္ဂများဖြစ်ရန် လိုအပ်ပြီး ယင်းသမဂ္ဂများမရှိပါက အလုပ်သမားများသည် အလုပ်ရှင်၏အာဏာလွှမ်းမိုးမှုကို ရင်ဆိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် Huabo Times စက်ရုံသည် သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နှစ်ဦးကို တမင်တကာ ထုတ်ပယ်မှုများရှိသည်။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၁၁ ရက် သောကြာနေ့ နံနက် ၈ နာရီအချိန်ခန့်တွင် ထိုစက်ရုံ အထဲပုံးတစ်လုံးပေါက်ကွဲခဲ့သည်။ ယင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ စက်ရုံမန်နေဂျာဖြစ်သူဒေါ်စုစံဝင်း မှ ပုသိမ် မြို့နယ်ရဲစခန်းသို့ အမည်စာရင်းပေးအကြောင်းကြားခဲ့သည်။ ပုံးဖောက်ခွဲမှုအပြီး ၁၁ နာရီခန့်တွင် သမဂ္ဂ ၂ မှ ပွင့်လင်းအောင်အား ရဲတပ်ဖွဲ့က ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ဇွန်လ ၁၂ ရက် စနေနေ့တွင် ထိုသမဂ္ဂမှ မသူဇာထွေးနှင့် မချစ်ပိုပိုထွေးတို့ကို စက်ရုံ မှ ရဲစခန်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခဲ့သည်။ ဇွန်လ ၁၆ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် သမဂ္ဂမှ မဝတ်ရည်ထွန်း၊ မမေဖြူသူ၊ မဖြူနှင်းလှိုင်၊ မပွင့်ဝါမျိုး၊ မကေသွယ်မိုး၊ မယဉ်ယဉ်အောင်၊ မမြစန္ဒာထွေး၊ ကိုအောင်

ကိုသက်နှင့် ကိုနေဖြိုးဝေ တို့ကို ရဲစခန်းသို့ ခေါ်ဆောင်ကာ စစ်ဆေးမေးမြန်းခဲ့သည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်များက အလုပ်သမားသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များ ကို နှိမ်နင်းရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိကြောင်း ညွှန်ပြနေသည်။

Huabo Times စက်ရုံ သမဂ္ဂ ၂ မှဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သူ ကိုနိုင်ဝင်းဆန်းကိုလည်း အိုဗာတိုင် မဆင်းဟုဆိုကာမန်နေဂျာဖြစ်သူဒေါ်စုစံဝင်း မှ ၂၀၂၁ Aprial လတွင် အလုပ်မှထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။ သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား အငြင်းပွားမှု ခုံရုံးနှင့် အလုပ်သမားဦးစီးဌာနတို့က စက်ရုံကို အလုပ်ခန့်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သော်လည်း စက်ရုံက သဘောမတူပေ။ ဗုံးပေါက်ကွဲမှုဖြစ်စဉ်အတွင်း အလုပ်သမား ၁၇၀၀ ဝန်းကျင်ရှိခဲ့ပြီး ယင်း အလုပ် သမားသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် ၂၀ နှင့် အခြားအလုပ်သမား ၁၅ ကို စစ်ဆေးမေးမြန်းခဲ့သည်။ ယင်း ဖြစ်စဉ်အပေါ် အခြေခံ၍ စက်ရုံများသည် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဖျက်ဆီးစေခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။ အလုပ်သမားများကို စစ်ဆေးမေးမြန်းပြီးနောက် အလုပ်သမား သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် အချို့မှာ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ကာ အလုပ်မှနုတ်ထွက်ခဲ့သည်။ ဒါတွေအားလုံးက အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း ဖြစ်သွားတာ။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂမရှိသော်လည်း အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများ ပြင်းထန်စွာ ချိုးဖောက်ခံရပြီး ခွဲခြားဆက်ဆံခံရသည်။

အလုပ်သမားတွေ အားလုံးလုပ်နိုင်တာကတော့ အဖမ်းခံရတဲ့ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ မိသားစုဝင်တွေကို အသိပေးပြီး အဲဒီမိသားစုဝင်တွေကို အားပေးခြင်းပါ။ အလုပ်ရှင်များသည် သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များကို အလုပ်ထုတ်ပစ်လိုကြပြီး တခြားလုပ်ငန်းတွင်လည်း မဝင်နိုင်ရန် အခြားအလုပ်ပြန်ဝင်ရိုန်တွင် အလုပ်ခန့်ထားခြင်း မရှိဘဲ အလုပ်ရှင်တွေက တခြားစက်ရုံပိုင်ရှင်တွေဆီ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ အချက်အလက်တွေကို အလုပ်ရှင်တွေက ပို့ထားကြပါသည်။ ထိုအချက်အလက်များတွင် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် အာဏာဖီဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှုကို ထောက်ခံသည့် သမဂ္ဂများ ပါဝင်သည်ဟု စွပ်စွဲမှုများ၊ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်မှု၊ ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ရန် အလုပ်သမား စုဆောင်းမှုများ၊ ဖမ်းဆီးခံထားရသူများနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များလည်း ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ဖမ်းဆီးခံထားရသော တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များကို နိုင်ငံရေးပုဒ်မ စွဲချက်တင်ကာ ထောင်ဒဏ်များ ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဖမ်းဆီးခံထားရသည့် သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များသည် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများကို တွေ့ခွင့်မပေးပေ။ ဖမ်းဆီးခံထားရသည့် သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များသည် ထောင်ထဲတွင် ပြင်းထန်စွာ ရိုက်နှက်ခံခဲ့ရပြီး အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး နှစ်ဦးစလုံး လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကားခံခဲ့ရကြောင်း သိရသည်။

စက်ရုံအတွင်း အငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းနေစဉ်အတွင်းလည်း သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လှိုင်သာယာမြို့နယ်မှ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများနှင့် သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များသည် အကြောင်းတစုံတရာမရှိဘဲအဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ အလုပ်သမားအများစုသည်စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ပုသိမ်စက်မှုဇုန်ရှိ စက်ရုံများတွင် ပုဒ်မ ၅၀၅ ဖြင့် ဖမ်းဆီးခံထားရသော သမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်များ ရှိနေသည်။ စစ်ကောင်စီက ဖမ်းဆီးရန် ရှာဖွေနေသူကို မတွေ့ပါက မိသားစုဝင်များကို ရိုက်နှက် စစ်ဆေးမေးမြန်းမှု များ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုကြောင့် ယခင် သမဂ္ဂရုံးများကို ပိတ်ထားခဲ့ပြီး ပိုမိုလုံခြုံသောနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ သည်။ ဖမ်းဆီးစစ်ဆေးမေးမြန်းမှုများ ပြုလုပ်နေစဉ်အတွင်း ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် ရိုက်နှက်ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

အလုပ်သမားက လှုပ်ရှားတက်ကြွနေပါက စစ်သားများ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုကို အလုပ်သမားများ ကြုံတွေ့ခံနေရသည်။ ဆန္ဒပြပွဲတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ ဖမ်းဆီးခံသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တွေဟာ အလုပ်ပြန်မလုပ်နိုင်ကြပါ။ အလုပ်သမားတွေ သပိတ်မှောက်တဲ့အခါ အလုပ်ရှင်တွေက သူတို့ကို စောင့်ကြည့်ဓာတ်ပုံရိုက်ခိုင်းပြီး အလုပ်ရှင်တွေက အဲဒီအချက်အလက်တွေ ဓာတ်ပုံတွေကို စစ်တပ်ကို ပေးမယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စက်ရုံအပြင်ဘက်ရှိ အလုပ်သမား သမဂ္ဂရုံးများကို ပိတ်ပစ်ကာ ၎င်းတို့၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့် အဖွဲ့ဝင်များ

ကို အလုပ်ရှင်များက အလုပ်ထုတ်ခဲ့သည်။

ဟွာဘိုတိုင်းစက်ရုံတွင် ဝုံးပေါက်ကွဲမှုဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များကို စစ်တပ်က စစ်ဆေးမေးမြန်းခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုကဲ့သို့သော အဖြစ်အပျက်များကြောင့် အဖွဲ့ဝင်အချို့သမဂ္ဂမှ နုတ်ထွက် ခဲ့ရသည်။ ဝုံးပေါက်ကွဲမှုအပြီးတွင် အစောင့်များသည် ဓရိယာအတွင်း ကင်းလှည့်ကာ အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများကို ထိတွေ့ရှာဖွေစစ်ဆေးခဲ့ကြပြီး မိမိထမင်းဘူးကို ဖွင့်ကာ ၎င်းတို့ရှေ့တွင်ပင် စားသောက်ခဲ့ရသည်။ အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများအပေါ် စစ်တပ်က ကိုယ်ထိလက်ရောက်နှောင့်ယှက်မှုများရှိခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများသည် အလုပ်ရိုန်အတွင်း ၎င်းတို့၏ ဖုန်းကို အသုံးပြုခွင့် မပေးဘဲ စစ်ဆေးခံရမှုအတွက် အရိုန်ရရန် အလုပ်ကို စောစောသွားရသည်။ အလုပ်သမားများ၏ ကိုယ်နေရာအနှံကို ရှာဖွေခံခဲ့ရသည်။

၇.၆– အမျိုးသမီး အလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုနှင့် အခွင့်အရေးများ

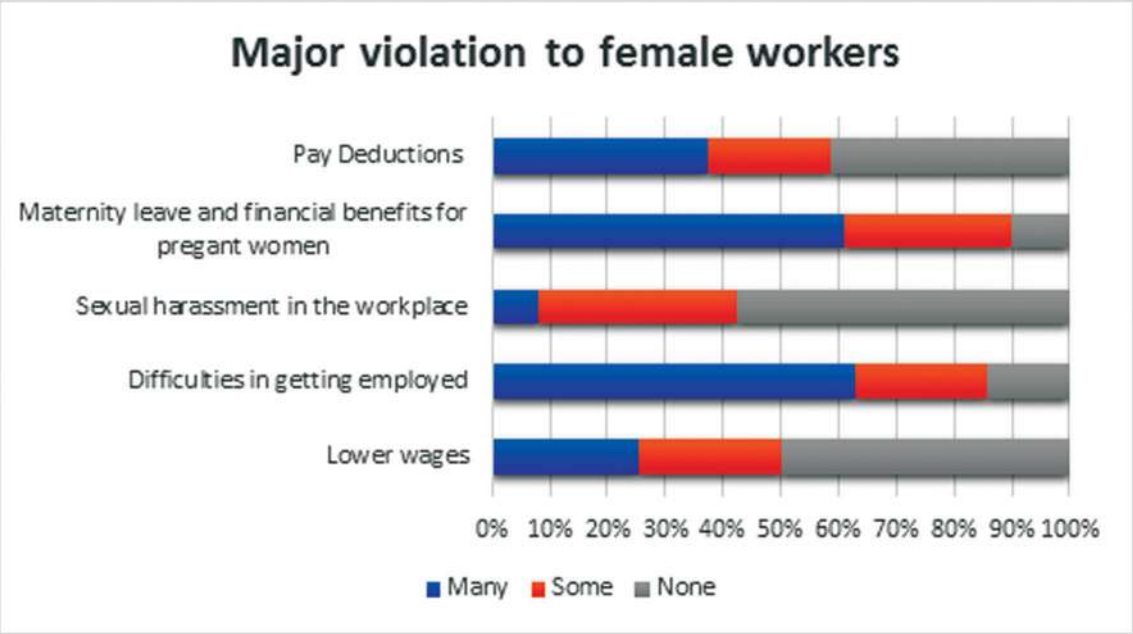

ပုံ ၂၈ – အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများကို အဓိက အကြမ်းဖက်ချိုးဖောက်မှုများ

လုပ်ငန်းခွင်တွင် အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုသည် အမျိုးသားလုပ်သားများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ပိုမိုများပြားသည်။ အထူးသဖြင့် အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အမျိုးသမီး ၄၀% ကျော်သည် အလုပ်ခွင်တွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ နှောင့်ယှက်ခံရမှုများရှိပြီး အလုပ်ရရန် အခက်အခဲများ ရှိနေကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။ ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားများ၏ ထက်ဝက်ကျော်သည် အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအတွက် လစာနုတ်ယူမှုများရှိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး အခြားပါဝင်သူ ၅၀% က အာဏာသိမ်းချိန်နှင့် COVID တတိယလှိုင်းအပြီးတွင် အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအတွက် လုပ်ခနည်းသော ကိစ္စများစွာဖြစ်ပွားနေသည်ကို သတိပြုမိခဲ့သည်။

ဓာတ်ပုံ ၁၁ -
စစ်တမ်းကောက်နေစဉ်အတွင်း
တွေ့မြင်ရသော အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများ
နေထိုင်ရာ နေရာ အခြေအနေ

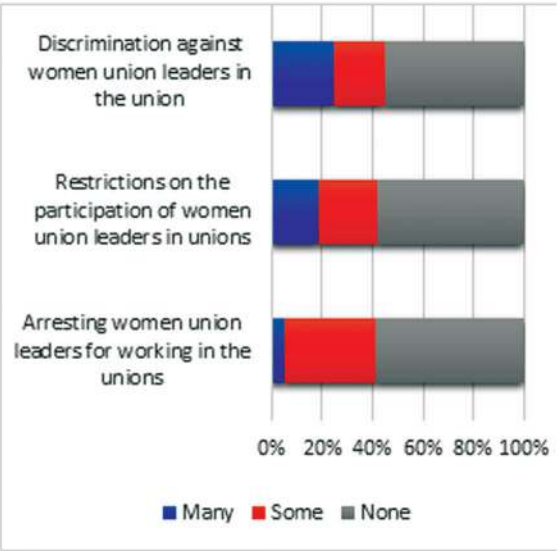

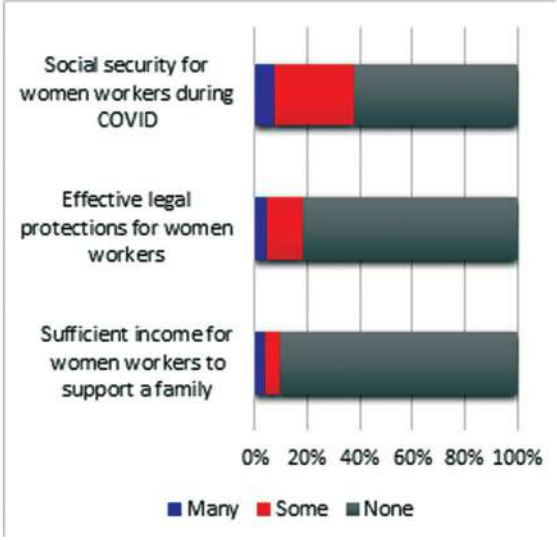

ပုံ ၂၉ နှင့် ၃၀ - အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအပေါ်
အကြမ်းဖက်မှု

အလုပ်သမားသမဂ္ဂများတွင်လည်း အမျိုးသမီးသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများရှိခဲ့ပြီး ပါဝင်သူ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်က ယင်းကဲ့သို့ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း သတင်းပို့ခဲ့သည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများတွင် အမျိုးသမီးသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ ပါဝင်ခွင့်ကို ကန့်သတ်ချက်အချို့ရှိခဲ့ပြီး ဖြေဆိုသူ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်က ယင်းကန့်သတ်ချက်များရှိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။ အလုပ်သမား ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကလည်း သမဂ္ဂများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်မှုကြောင့် အမျိုးသမီးသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ ဖမ်းဆီးခံရမှုများရှိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့သည်။ COVID ကာလအတွင်း အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအတွက် လူမှုဖူလုံရေး၊ ထိရောက်သော ဥပဒေအကာအကွယ်များ သို့မဟုတ် လုံလောက်သော ဝင်ငွေမရှိဟု ဖြေဆိုသူအများအပြားက ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။

၇.၇။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် အခွင့်အရေးများ

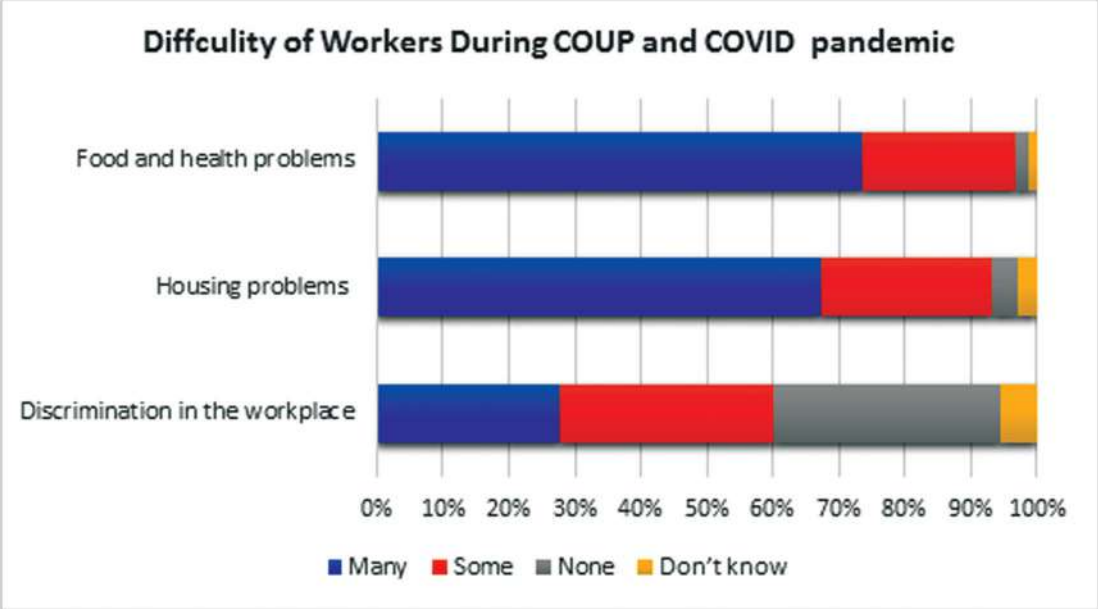

*ပုံ ၃၁ - အာဏာသိမ်းမှုနှင့် **COVID** ကပ်ရောဂါကာလအတွင်း အလုပ်သမားများ၏ အခက်အခဲများ*

မြို့ပြပတ်ဝန်းကျင်တွင် အလုပ်လုပ်ရန် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအတွက် အတားအဆီးနှင့် အခက်အခဲများ ရှိခဲ့သည်။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများသည် စားနပ်ရိက္ခာ၊ ကျန်းမာရေး၊ အိမ်ရာနှင့် လုပ်ငန်းခွင်တွင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဿနာများ ကြုံတွေ့နေရသည်။ အစားအသောက်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် နေထိုင်ရာအိမ်ရာပြဿနာများစွာရှိကြောင်း ဖြေဆိုသူအများစုမှ သဘောတူခဲ့ကြသည်။ ဖြေဆိုသူများ၏ သုံးပုံတစ်ပုံသည် လုပ်ငန်းခွင်တွင် အလုပ်ရှင်များ၏ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို တင်ပြကြသည်။

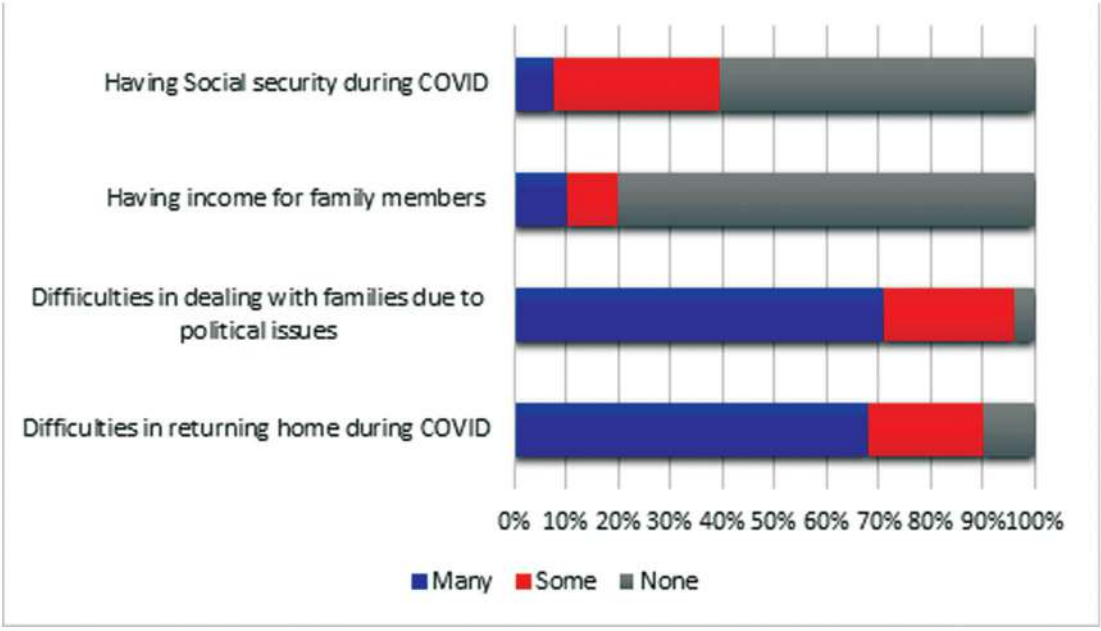

ပုံ ၃၂ - ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ လူမှုဖူလုံရေး နှိုင်းယှဉ်ဇယား

ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ ထက်ဝက်ကျော်သည် COVID ကာလအတွင်း လူမှုဖူလုံရေး မရှိဟု သဘောတူညီခဲ့ကြပြီး ဖြေဆိုသူအများစုမှာ မိသားစုဝင်များအတွက် လုံလောက်သော ဝင်ငွေမရှိဟု ဖြေဆိုခဲ့ကြသည်။ ပါဝင်သူများ၏ သုံးပုံနှစ်ပုံကျော်သည် COVID ကာလအတွင်း နိုင်ငံရေးပြဿနာများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအတွက် နေရပ်ပြန်ရာတွင် အခက်အခဲများစွာကြောင့် မိသားစုများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် အခက်အခဲများစွာရှိကြောင်း ပြောကြားသည်။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားအများစုနေထိုင်သည့် လှိုင်သာယာ မြို့နယ်သည် အာဏာသိမ်းစဉ်က လူမဆန်စွာ ဖြိုခွင်းခံခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ အလုပ်သမားများ၊ ညီအစ်ကို မောင်နှမများနှင့် သူရဲကောင်းများစွာတို့သည် ၎င်းတို့၏ အသက်ကို ပေးလှူခဲ့ကြသည်။ လှိုင်သာယာမှာ ဘယ်သူမှ အသံပင်မထွက်နိုင်အောင် ဖိနှိပ်ခံခဲ့ရသည်။ အဲဒီနောက် စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ထုတ်ပြန်ပြီး တက်ကြွစက်ရုံ လုပ်သားတွေ အလုပ်ခန့်တဲ့ စက်ရုံတွေမှာ ခြိမ်းခြောက်မှုတွေ ကြုံခဲ့ရပါတယ်။

ဓာတ်ပုံ ၁၀-
ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအတွက်
အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ

ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအတွက် နေထိုင်ရန် နေရာရရှိရန် ခက်ခဲနေပါသည်။ ဈေးကွက်များတွင် ဈေးနှုန်းများသည် လုပ်ခလစာထက် ပိုမိုမြင့်မားသော နှုန်းထားဖြင့် တိုးမြင့်လာပါသည်။ အလုပ်သမားများ မိသားစုထံ ငွေပြန်ပို့ရန် မဖြစ်နိုင်သလို အလုပ်သမားများကို COVID ကာလအတွင်း ၎င်းတို့၏ မွေးရပ်မြေသို့ ပြန်သွားရန် ခွင့်မပြုပါ။ အလုပ်သမားများ ပြန်လာသည့်အခါတွင်ပင် အလုပ်သမားများအား ၎င်းတို့တွင် COVID မရှိကြောင်း သက်သေပြရန် ဆေးလက်မှတ် တောင်းခံခဲ့ရသည်။ အလုပ်သမားများကို အလုပ်ပိတ်ရက်အပါ အဝင် ၁၀ ရက်ဆက်တိုက် ခိုင်းစေခဲ့သည်။ COVID ကာလမှာ အလုပ်သမားတွေကို အလုပ်လာခွင့်မပေးတာ မျိုးလည်းရှိသည်။ တင်းကျပ်သော မြို့နယ်အလိုက် မြို့နယ်နယ်နိမိတ်များဖြင့် ပိုင်းခြားထားသောကြောင့် COVID ကာလတွင် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာ သွားလာရန် ခက်ခဲသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် အခြားဒေသများမှ အလုပ်သမားများသည် နေရာထိုင်ခင်းစရိတ် ကြီးမြင့်မှု၊ မလုံခြုံမှုနှင့် လစာများ လျော့ချခြင်းကြောင့် အလုပ်အကိုင်ရရှိရန် အခက်တွေ့နေကြရသည်။ COVID ကာလတွင် အလုပ်မှ အိမ်ပြန်ရန် ခက်ခဲကြသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် အလုပ်သမားများအား COVID-ကင်းစင်ကြောင်း လက်မှတ်ဖြင့်သာ လုပ်ငန်းခွင်မှ လက်ခံနိုင်သည်ဟု ပြောဆိုကြသည်။ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ မိသားစုထံ ငွေပြန်မပို့နိုင်ဘဲ အလုပ်သမားအများစုမှာ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများဖြင့် နေထိုင်နေကြရသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ အများအပြား အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ "ကျွန်တော့် မိသားစုနဲ့ ဆက်သွယ်လို့မရလို့ ငွေလွှဲလို့မရဘူး" ဟု ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားတစ်ဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းချိန်အတွင်းမှာ ငွေလွှဲတဲ့စနစ် မရှိတာကြောင့် မိသားစုအသုံးစရိတ်အတွက် ငွေရဖို့ ခက်ခဲပါတယ်။ အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ဘဏ်မှ အွန်လိုင်းဖြင့်ငွေလွှဲသည့်အခါလည်း ငွေသားရရှိရန် ရာခိုင်နှုန်းအချို့ကို ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်သည်။ မူရင်းဒေသမှ မိသားစုမိဘတွေက နည်းပညာကို ဘယ်လိုသုံး ရမှန်းမသိဘူး။

စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားတွေ မလုံခြုံဟု ခံစားနေရသည်။ အလုပ် သမားအများစုသည် လုံခြုံမှုမရှိဟု ခံစားရပြီး အာဏာသိမ်းမှုကို အခွင့်ကောင်းယူကာ အလုပ်သမားများကို ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ထုတ်ပယ်စေသည့် အလုပ်ရှင်များကို စိုးရိမ်ပူပန်နေကြသည်။ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းစဉ် အတွင်း စစ်ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်များသည် အလုပ်သမား တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များနှင့် အလုပ် သမားခေါင်းဆောင်များကို ရှာဖွေဖမ်းဆီးကာ စွဲချက်အမျိုးမျိုးဖြင့် ထောင်ချခဲ့သည်။ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမား များအတွက် အိပ်ဆောင်ငှားရန် အခက်အခဲရှိပြီး အလုပ်အကိုင်များ မတည်မငြိမ်ဖြစ်နေသည်။ သို့သော်လည်း စက်ရုံတွင် လစာနည်းသော အလုပ်ကသာ ၎င်းတို့ အသက်ရှင်ရပ်တည်ရေးအတွက် အဖြေတစ်ခုဖြစ်သည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း အလုပ်အကိုင်ရှားပါးလာကာ ကုန်ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာမှုကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ထိခိုက်လာခဲ့သည်။ COVID-19 တတိယလှိုင်းသည် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ် သမားများအတွက် အထူးခက်ခဲသောအချိန်ဖြစ်သည်။ ယခင်ကကဲ့သို့ အချိန်ပိုပေးဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ အလုပ် သမားများ၏ ဝင်ငွေမှာ နည်းပါးနေပါသည်။ ဤပြဿနာသည် မြန်မာအလုပ်သမားများအတွက် ဝိရောဓိ တစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ ပေးချေမှုနည်းပါးခြင်းကြောင့် အလုပ်သမားအများစုသည် အချိန်ပိုကို အဓိကအားကိုး ကြပြီး အလုပ်ရှင်များက ၎င်းတို့အား ပုံမှန်အလုပ်ချိန်ထက် ပိုမိုအလုပ်လုပ်စေခြင်းဖြင့် ယင်းကို အခွင့်ကောင်း ယူကြသည်။ သို့သော် ယခုမှ အချိန်ပိုသာ လုပ်ပေးရပြီး ဝင်ငွေမတိုးလာပေ။

ဥပမာအားဖြင့် အလုပ်သမားများသည် အချိန်ပိုအလုပ်မလုပ်ပါက၊ ဘောနပ်စ်နှင့် လစာတိုးခြင်းကဲ့သို့ သော အခြားခံစားခွင့်များကို ဖြတ်တောက်ခံရပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် အလုပ်သမားများက အချိန်ပိုလုပ်ရန် ငြင်းဆိုပါက အလုပ်မှထုတ်ပယ်ခံရနိုင်သည်။ COVID-19 ရောဂါများကြောင့် လစာဖြတ်တောက်မှုများနှင့် ကုန်ဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာမှုကြောင့် မိသားစုများ မထောက်ပံ့နိုင်တော့ဘဲ လစာတိုးရန် ရုန်းကန်နေကြရ သည်။ အလုပ်ခေတ္တရပ်ဆိုင်းထားချိန်တွင် ကန်ကြီးတောင်မှ ပုသိမ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ကြသော အလုပ် သမားများမှာ လက်ရှိတွင် အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်နေသည်ဟု ဖြေကြားကြသည်။

အလုပ်ရှာနေချိန်မှာ အခန်းငှားခအတွက် ပေးစရာ ပိုက်ဆံမရှိကြပေ။ ရပ်ရွာအတွင်းရှိလူများသည် ကျန်းမာရေးဌာနမှ ထောက်ခံစာလိုအပ်သော အလုပ်သမားများကို ရှောင်ကြဉ်ပြီး ဗျားနာသည့်အခါ ခပ်ဝေး ဝေးတွင်နေကြသည်။ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားတွေ မလုံခြုံကြပေ။ ၎င်းတို့ သည် အချိန်မရွေး ဖမ်းဆီးခံရသည့် ခံစားချက် သို့မဟုတ် အာဏာသိမ်းမှုကို အခွင့်ကောင်းယူနေသည့် စီးပွားရေးသမားများ၏ ဖိနှိပ်ခံရခြင်း ကဲ့သို့သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကိုလည်း ခံစားနေကြရသည်။ COVID-19 ကပ်ရောဂါကာလအတွင်း စက်ရုံအလုပ်ရုံများပိတ်ကာ ကျပန်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် အိမ်ပြန်ခဲ့ရပြီး လူနေမှုစရိတ်များ မြင့်တက်လာခြင်းနှင့် လုပ်သားစရိတ်သက်သာခြင်းတို့နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ စက်ရုံတွေ ပြန်ဖွင့်ပြီး လူတွေ အလုပ်ပြန်ဆင်းချိန်မှာတော့ လမ်းမှာ COVID-19 ဆေးစစ်တာတွေအပြင် စစ်တပ်၏ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေမှာပါ ရှာဖွေစစ်ဆေးမှုတွေ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။

၇.၈။ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏အမြင်

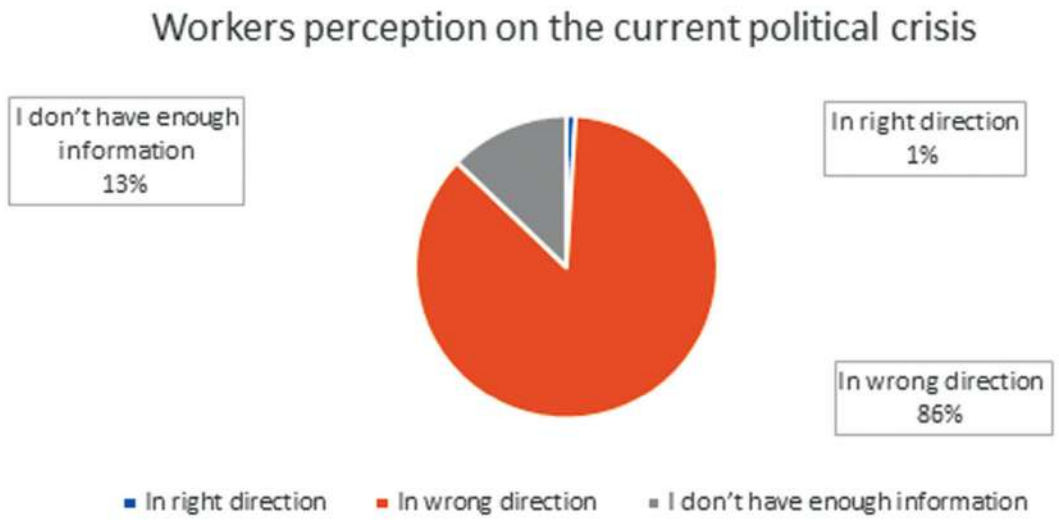

ပုံ ၃၃ - လက်ရှိနိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏ အမြင်

လက်ရှိ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းအပေါ် ၎င်းတို့၏ သဘောထားအမြင်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေကြားသည့် အလုပ်သမားများကို မေးမြန်းသောအခါ အများစု (၈၆%) က လမ်းကြောင်းမှားနေသည်ဟု ထင်မြင်ကြပြီး ကျန်သူများမှာ သတင်းအလုံအလောက်မရှိသောကြောင့် မဖြေနိုင်ကြဟု ဆိုကြသည်။

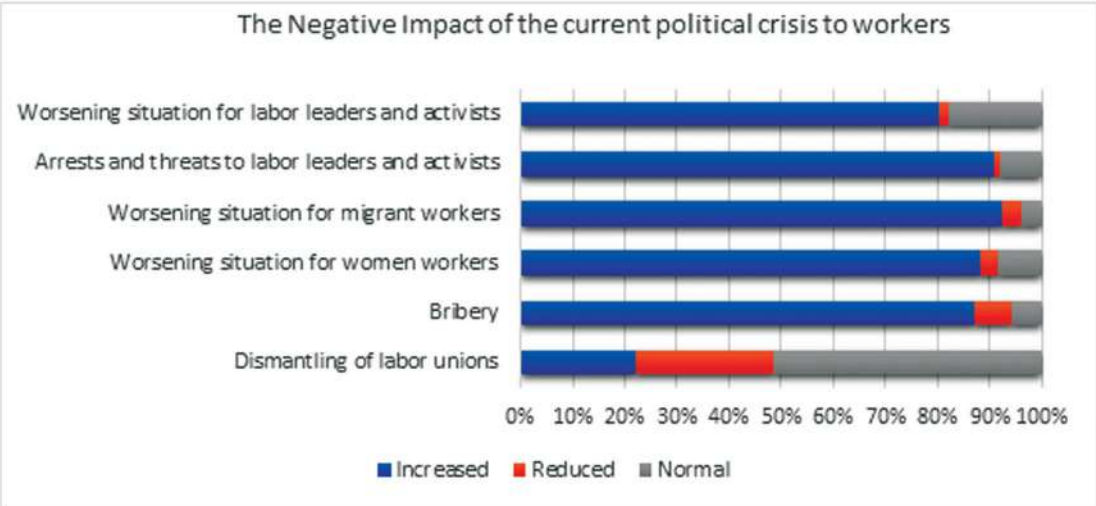

ပုံ ၃၄ - အလုပ်သမားများအတွက် လက်ရှိနိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်း၏ အပျက်သဘောဆောင်သော သက်ရောက်မှု

လက်ရှိ နိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းက အလုပ်သမား ကိစ္စတွေအပေါ် အပျက်သဘောဆောင်တဲ့ သက်ရောက်မှုတွေ ရှိခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် လာဘ်စားမှု၊ အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများ၊ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများအပေါ် ဆိုးကျိုးများ တိုးမြင့်လာခဲ့သည်ဟု အားလုံးနီးပါးက သဘောတူကြသည်။ ပါဝင်သူ အများစု (၉၀%) က အလုပ်သမား သမဂ္ဂ

ခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမား အခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးခြိမ်းခြောက်မှုများ တိုးလာကြောင်း အစီရင်ခံ တင်ပြထားသည်။

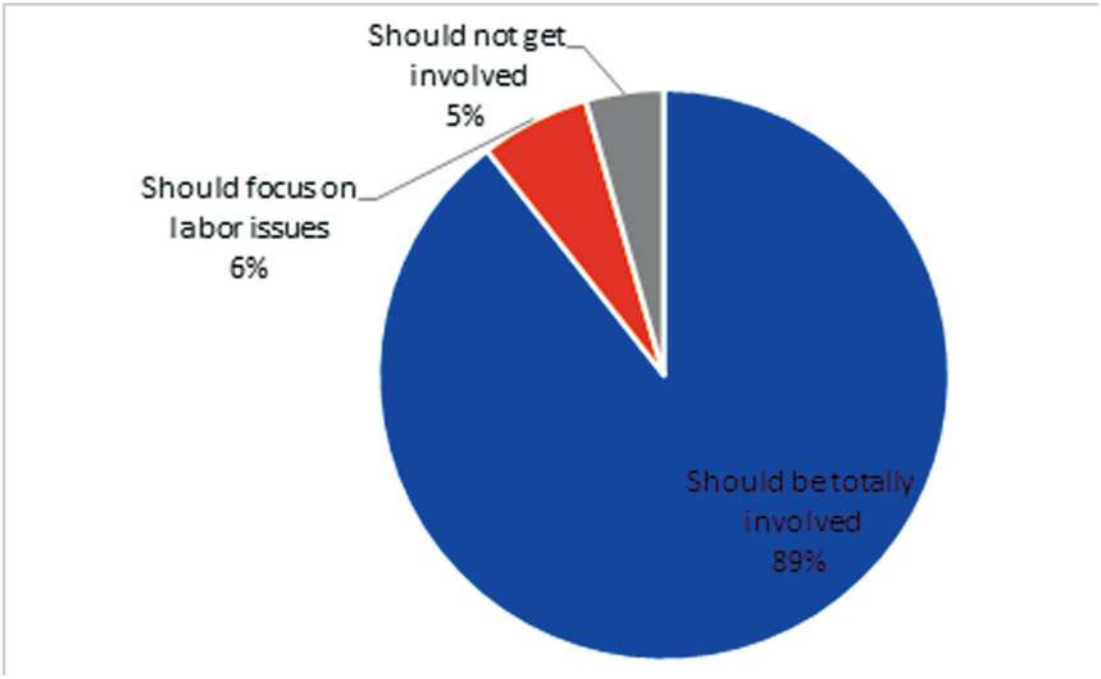

ပုံ ၃၅ - စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုကို ခုခံခြင်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏ ခံယူချက်

ယခုလေ့လာမှုတွင် ဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားများအား လက်ရှိ နိုင်ငံရေး အကျပ်အတည်းတွင် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ ပါဝင်မှုအပေါ် ၎င်းတို့၏ သဘောထားကို မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ပါဝင်သူအများစု - ၈၉% က လက်ရှိနိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းတွင် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ လုံးဝပါဝင်သင့်သည်ဟု တင်ပြကြသည်။ လက်ရှိ နိုင်ငံရေး အကျပ်အတည်းတွင် အလုပ်သမား သမဂ္ဂများ မပါဝင်သင့်ဟု ဖြေဆိုသူ ရာခိုင်နှုန်း အနည်းငယ်ကသာ ဖော်ပြခဲ့ပြီး ၆ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများနှင့် အလုပ်သမားအရေးကိုသာ အာရုံစိုက်သင့်သည်ဟု ဖြေဆိုခဲ့သည်။ ဤတွေ့ရှိချက်သည် အလုပ်သမားအများစုသည် ရှေ့သို့တက်လှမ်းကာ လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခြေအနေတွင် ပါဝင်လာရန် စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားပြီး အာဏာသိမ်းမှုသည် အလုပ်သမားများ၏အခွင့်အရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအပေါ် တိုက်ရိုက်ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုရှိနေသည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း သက်သေပြနေသည်။

ဦးမောင်မောင်ကြီးပိုင်ဆိုင်ပြီး စီမံခန့်ခွဲသည့် မော်ဘီမြို့နယ် သန္ဓဒါကျေးရွာရှိ Natural Clay Tile ကြွေပြားစက်ရုံတွင် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသည့် အလုပ်သမားများအား နိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုများတွင် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေသည့် အလုပ်သမားများကို ဖမ်းဆီးအရေးယူခဲ့သည်။ ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုကို ပြန်ကြည့်ရင် ဥပဒေအရပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ စက်ရုံတွေပိတ်သိမ်းဖို့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေကို မလိုက်နာတာကြောင့် အလုပ်သမားကို တရားမဲ့ထုတ်ပယ်မှုများ ပိုများလာနေပါတယ်။ နိုင်ငံရေး မတည်ငြိမ်မှုများနှင့်အတူ စက်မှုကဏ္ဍတွင် အလုပ်ရှင်ဘက်မှ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ မြင့်တက်လာနေသည်။

အာဏာသိမ်းမှု၏ လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခြေအနေတွင် ဆန္ဒပြပွဲများတွင် သမဂ္ဂများက ဦးဆောင်အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်ကို စစ်တပ်က မြင်ကာ သမဂ္ဂများ၏ ခေါင်းဆောင်များသည် အန္တရာယ်များပြီး အာဏာသိမ်းဖြစ်စဉ်ကို ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်နေသည်ဟု ရှုမြင်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် အချို့သော ခေါင်းဆောင်များနှင့် သမဂ္ဂများသည် အာဏာသိမ်းမှု ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ခဲ့ခြင်း မရှိရင်တောင် သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များနှင့် အဖွဲ့ဝင်များအတွက် အချိန်မရွေးဖမ်းဆီးခံရမည့် ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေပါသည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများသည် အာဏာသိမ်းမှုကို လက်မခံဘဲ အလုပ်သမား ဝန်ကြီးဌာနနှင့် လူမှုဝန်ထမ်းနှင့် စက်မှုဇုန် စီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီများကဲ့သို့ စစ်ကောင်စီ၏ အင်္ဂါများကို အယုံအကြည်မရှိကြပေ။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် အလုပ်ရှင်များနှင့် အလုပ်သမားများသည် အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများတွင် ပါဝင်ရန် တရားဝင်အခွင့်အရေးများ ညှိနှိုင်းခဲ့ကြသည်။ စက်ရုံများ ခေတ္တမပိတ်မီ တော်လှန်ရေးတွင် ထောင်နှင့်ချီသော အလုပ်သမားများ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာမှု အားနည်းခြင်းကြောင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများ ပိုမိုလျစ်လျူရှုခံခဲ့ရသည်။ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းတာကို သမဂ္ဂတွေက လုံးဝလက်မခံနိုင်ကြပေ။ အာဏာသိမ်းတဲ့ကာလမှာ အလုပ်သမားတွေနဲ့ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်တွေအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုတွေ၊ မတရားမှုတွေ အများအပြား ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ "NUG အစိုးရဟာ ဒီမိုကရေစီ ဖော်ဆောင်နိုင်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ "ဒါကြောင့် တရားမဝင် အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ကသူတွေနဲ့မဟုတ်ဘဲ တကယ့်ရွေးကောက်ခံအစိုးရနဲ့ ထိတွေ့ဆက်ဆံဖို့ ဆက်လုပ်သွားမယ်" ဟု အလုပ်သမားတစ်ဦးက ပြောသည်။

အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသည် အွန်လိုင်းတွင် ဓာတ်ပုံလှုပ်ရှားမှုများနှင့် စစ်ထုတ်ကုန်များကို သပိတ်မှောက်ခြင်းကဲ့သို့သော စစ်ရေးဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်တဲ့အနေနဲ့ ပုသိမ်စက်ရုံက အလုပ်သမား အများအပြား ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ အစကတော့ လမ်းပေါ်ထွက် ဆန္ဒပြမှုတွေ ရှိခဲ့ပေမယ့် အခု အွန်လိုင်းမှာ ဆန္ဒပြမှုတွေသာ ရှိလာပါသည်။ သမဂ္ဂအများအပြားသည် စစ်တပ်ကို ဆန့်ကျင်သည့် အလုပ်သမားမဟာမိတ်ကွန်ရက်များနှင့် ပူးပေါင်းကာ NUG အစိုးရနောက်တွင် ညီညီညွတ်ညွတ်ရှိနေကြသည်။

ဗုံးပေါက်ကွဲမှု သို့မဟုတ် ဘေနတ်ပစ်ခတ်မှု ဖြစ်ပွားသည့် နေရာတွင် နေထိုင်ကြသော သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များနှင့် အလုပ်သမားများအား စစ်တပ် သို့မဟုတ် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအသစ်များက စစ်ဆေးမေးမြန်းခဲ့သည်။ လက်ရှိ အလုပ်သမားဈေးကွက်မှာ အရင်ကထက် အခွင့်အလမ်းပိုနည်းလာသည်။ လက်ရှိတွင် သမဂ္ဂများသည် စစ်ကောင်စီကြောင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ မြှင့်တင်နိုင်ခြင်း မရှိပေ။ လက်ရှိစစ်ကောင်စီသည် မတည်ငြိမ်မှုများနှင့် ကမောက်ကမများကို ဖန်တီးနေသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ စစ်ကောင်စီက အလုပ်သမားများနှင့် လူများကို ၎င်းတို့အား ခြိမ်းခြောက်သည်ဟု ယူဆသောကြောင့် ဖမ်းဆီးခြင်းဖြစ်သည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများကလည်း စစ်ကောင်စီအား "လူမဆန်သော အုပ်စု" နှင့် "လူသတ်သမားများ"ဟု ခေါ်ဝေါ်နေကြပါသည်။ အာဏာသိမ်းပြီးသောအခါတွင် ပြည်သူများနှင့် အလုပ်သမားများ ဒုက္ခများစွာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး စစ်ကောင်စီဖွင့်သည် အလုပ်သမားရုံးများတွင် အမှုတွဲတစ်ခုစီသည် အနည်းဆုံး သုံးလခန့် ကြာမြင့်ခဲ့သည်။

ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများထံ အပတ်စဉ်တင်ပြသော ဧည့်စာရင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေဖြင့် အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏အမည်များကို တိုင်ကြားရမည်ဖြစ်သည်။ လုပ်သားများသည် စာရင်းစာအုပ်အတွက် ကျပ် ၁,၀၀၀ နှင့် တစ်ပတ်လျှင် ၅၀၀ ကျပ် ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ပြီး စာအုပ်တွင် ၎င်းတို့၏ အမည်များ ပါရှိသည်။ ရပ်ကျေးအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၏ ခွင့်ပြုချက်ဖြင့်သာ နေထိုင်အသုံးပြုရသည်။ အလုပ်သမားများ

ကိုယ်တိုင် ဥည့်စာရင်းတင်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မပါဝင်ပါက အဆောင်ပိုင်ရှင်များအား ဖိအားပေးကြသည်။ ဥည့်စာရင်းတွင် မပါပါက အဆောင်တည်းခိုခန်းပိုင်ရှင်များက အလုပ်သမားများအား ၎င်းတို့နေထိုင်ရာနေရာ နှင့်ပတ်သက်ပြီး ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို အသိပေးခြင်းမပြုပါက ဖမ်းဆီးခြင်းကဲ့သို့သော ဆိုးရွားသည့် ပြဿနာများ ဖြစ်ပေါ်လာပါက ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ဖြေရှင်းပေးမည်မဟုတ်ဟု ခြိမ်းခြောက်မှုများလည်း ရှိသည်။

ရပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးသည် အဆောင်ပိုင်ရှင်များ၏ ဥည့်စာရင်းတင်သွင်းမှုကို မပြုလုပ်ပါက ဖမ်းဆီးမည်ဟု ဖိအားပေးခြင်းများ ရှိသည်။ ဤစာရင်းသည် အဆောင်များတွင် နေထိုင်သည့် အလုပ်သမားများ နေထိုင်သည့် အဝင်အထွက်ကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် အလုပ်သမားများ၏ ရွှေ့ပြောင်းမှုကို စောင့်ကြည့်ရန် ကိရိယာ တစ်ခုဖြစ်သည်။ အလုပ်သမားများ တိုင်ကြားရန် အလုပ်သမားရုံးသို့ သွားသည့်အခါ ပြစ်တင်ရှုံ့ချခြင်းခံရပြီး ၎င်းတို့၏ အမှုအား လျစ်လျူရှုထားသည်။ အလုပ်သွားရာလမ်းတွင် ရဲတပ်ဖွဲ့က ဆိုင်ကယ်များကို စစ်ဆေးပြီး အထူးသဖြင့် အလုပ်နှင့်အိမ်ကြားတွင် ခရီးသွားရန် လိုအပ်သည့် အလုပ်သမားများကို အကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ ဆက်ကြေးပိုက်ဆံတောင်းသည်။ လက်ရှိ စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်တွင် အလုပ်သမားရုံးသည် အလုပ်သမားများဘက်တွင် မရှိတော့ဘဲ အလုပ်သမားများသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများသာမက အလုပ်ခွင်နှင့် အလုပ်သွားရာလမ်းတွင်ပါ နေ့စဉ်မလုံခြုံသော ပတ်ဝန်းကျင်ကိုပါ ခံစားနေရပါသည်။

အာဏာသိမ်းပြီးနောက်တွင် သမဂ္ဂများသည် သုံးလကျော်ကြာ သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသည်။ ရွှေးကောက်ပွဲကာလတွင် ၎င်းတို့၏ မဲများကို အလေးမထားကြောင်း ခံစားခဲ့ရပြီး အလုပ်သမားများ၏ စားဝတ်နေရေး အခြေအနေများနှင့် သမဂ္ဂများ၏ အခွင့်အရေးများ ပြိုလဲသွားသည်ဟု ခံစားမိသောကြောင့် အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် လုပ်ရပ်များတွင် အလုပ်သမားများပါ ပါဝင်ခဲ့သည်။ NUG နှင့် ပြည်သူလူထု၏ ရွှေးချယ်တင်မြှောက်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်များကို ပြည်သူနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများက အပြည့်အဝထောက်ခံကြသည်ဟု အများစုက ဆိုကြသည်။ အလုပ်သမားများက အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်သောကြောင့် အလုပ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ တင်းကျပ်လာကာ ဖမ်းဆီးမှုများ တိုးမြင့်လာသောကြောင့် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ယခင်ကကဲ့သို့ များစွာမမြင်နိုင်တော့ပေ။ အချို့သော သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ သည် အဖမ်းမခံရအောင် ကြိုးစားနေကြသည်။

လက်ရှိနိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏ နိုင်ငံရေးခံယူချက်မှာ အလုပ်သမားများ သည် အာဏာသိမ်းမှု၊ မတည်မငြိမ်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများကြောင့် ခက်ခဲပင်ပန်းလာခြင်းဖြစ်သည်။ အလုပ်သမား အများအပြားသည် လက်ရှိအခြေအနေတွင် မျှော်လင့်ချက် ကင်းမဲ့နေသည်ဟု ခံစားနေကြရ သည်။ "အလုပ်သမားအများစုက ရုန်းကန်နေရပေမယ့် ငတ်ပြတ်နေပေမယ့်လည်း ရုန်းကန်နေရဆဲပါပဲ" ဟု မြန်မာနိုင်ငံ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများအဖွဲ့ချုပ်မှ မမိုးက "တနည်းပြောရရင် ကျမတို့ အလုပ်သမားတွေ၊ အရင်ကထက် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ကာကွယ်ဖို့ လိုအပ်ပြီး မတရားမှုတွေကို တိုက်ဖျက်ဖို့ ရှေ့ကို ဆက်သွားရမယ်။" အလားတူ ကိုသူရိန်ကလည်း "အလုပ်သမားတွေက NUG ကို ထောက်ခံပြီး NUG ကို ဆက်ပြီး ပံ့ပိုးဖို့ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားသွားမှာပါ" ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။ အာဏာသိမ်းတာဟာ လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီကို ချိုးဖောက်တာဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့် ကျနော်တို့ရဲ့ မဲတွေနဲ့ အလုပ်သမားတွေရဲ့ မျှော်လင့်ချက်တွေကို ကျနော်တို့ အားလုံးသိပါတယ်။"

နိုင်ငံရေးမတည်မငြိမ်ဖြစ်မှုကို အခွင့်ကောင်းမယူဘဲ အလုပ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးကို အပြည့်အဝ လေးစားရန် အလုပ်ရှင်များအား အလုပ်သမားများက လိုလားကြသည်။ အလုပ်သမားတွေက အလုပ်သမား ဥပဒေ အတိုင်းရှိစေချင်သည်။ စက်ရုံပိုင်ရှင်များသည် ပုံမှန်အလုပ်ချိန် ရှစ်နာရီသာ လိုအပ်သလို ခိုင်းစေချင်ကြ သည်။ အလုပ်သမားများကလည်း စက်ရုံပိုင်ရှင်များနှင့် မန်နေဂျာများအား အလုပ်သမားများအား စာနာစိတ် ပြပြီး လူသားများအဖြစ် ဆက်ဆံကြရန် တောင်းဆိုကြသည်။

လက်ရှိအငြင်းပွားမှုအများစုကို စစ်ကောင်စီ အလုပ်သမားဦးစီးဌာနသို့ တိုင်ကြားခြင်းမပြုတော့ဘဲ စက်ရုံများ၏ နိုင်ငံတကာအမှတ်တံဆိပ်များနှင့် ချိတ်ဆက်ဖြေရှင်းကြသည်။ အလုပ်သမားတွေက အလုပ်သမားဥပဒေနဲ့အညီ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုတွေ လုပ်ကြည့်စေချင်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဒီမိုကရေစီရရှိရန် အလုပ်သမားများ နိုင်ငံရေးတွင် တတ်နိုင်သမျှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သင့်ပြီး အလုပ်သမားများ၏ဘဝ ပိုမိုလွယ်ကူလာစေချင်သော်လည်း အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသည် စစ်ကောင်စီလက်အောက်ရှိ အစိုးရဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုခြင်း မရှိပါ။ အခုလည်း သမဂ္ဂတွေက တတ်နိုင်သလောက် တောင်းဆိုလျှက်ရှိသည်။ စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းသည် ပါဝင်သူအားလုံးကို ၎င်းတို့၏ နားလည်သဘောပေါက်မှုတွင် အထောက်အကူဖြစ်ပြီး အလွဲသုံးစားလုပ်မှုနှင့် ထိခိုက်မှုများကို လျှော့ချရန် ကူညီပေးမည်ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။

၈။ နိဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ

အလုပ်သမားများသည် နိုင်ငံ၏အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော လူစွမ်းအားအရင်းအမြစ်များဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားဖွံ့ဖြိုးမှုသည် နိုင်ငံရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များ ကောင်းမွန်မှုဖြစ်နိုင်သလို ကောင်းမွန်သောအခြေအနေတွင် အလုပ်သမားများ၏ ကဏ္ဍသည်လည်း တိုင်းပြည်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအတွက် အရေးပါလှပါသည်။ လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော အခက်ခဲများသည် နိုင်ငံအတွင်း ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုန်းသွားသောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများဖြစ်ကြောင်းကို အလုပ်သမားအနေဖြင့် နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ဤအခက်ခဲကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ဇွဲစိတ်ရှိရမည်ဖြစ်သည်ဟု အလုပ်သမားထုအနေဖြင့် နားလည်ခံယူပြီးသားဖြစ်မည်ဟု မိမိတို့ယုံကြည်ပါသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် လက်ရှိရှိနေသော အလုပ်သမားအင်အားစုကြီး ပြိုလဲမသွားရန် ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်းကြရမည်ဖြစ်သည်။ အလုပ်ရှင်နှင့် အလုပ်သမားသည် အပြန်အလှန် မှီခိုရပ်တည် လုပ်ကိုင်ကြရသောသူများဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ တစ်ဖက်က နိမ့်ကျလျင် အခြားတစ်ဖက်ကလည်း သက်ရောက်မှုထပ်တူဖြစ်တတ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်ရှိနိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများကြောင့် စီးပွားရေးအခက်ခဲများ ရှိနေလင့်ကစား အလုပ်ရှင်များအနေဖြင့် မိမိတို့၏ အလုပ်သမားများအား အခြေခံအခွင့်အရေးများ ကာကွယ်ရရှိစေခြင်းဖြင့် အလုပ်ရှင်များ၏ ရည်းမှန်းချက်များကိုလည်း အပြန်အလှန် အကျိုးရှိလာစေမည်ဖြစ်သည်ဟု မိမိအနေဖြင့် နားလည်ပါသည်။ အလားတူပင် လက်ရှိအခြေအနေ၌ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများအနေဖြင့် သမဂ္ဂတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရန် အခက်ခဲနှင့် စိန်ခေါ်မှုများစွာရှိလိမ့်မည်ဟု မိမိတို့အနေဖြင့် နားလည်ပါသည်။ အလုပ်သမား သမဂ္ဂများသည် ဒီမိုကရေစီ၏ ပြယုဒ်များဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း ဥပဒေချိုးဖောက်ခံရမှု၊ ခွဲခြားဖိနှိပ်ခံရမှု၊ လုပ်အားခေါင်းပုံဖြတ်ခံရမှုတို့ကို အကာအကွယ်ပေးရန်ကြိုးစားရပ်တည်၍ ဆက်လက်ရှင်သန်နေကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုကဲ့သို့သော နိုင်ငံရေးအကြပ်အတည်းကာလတွင် မယိမ်းမယိုင်တည့်မတ်မှန်ကန် စွာရပ်တည်နိုင်ကြမှသာ နောင်တွင် သမိုင်းဝင်သော အလုပ်သမားသမဂ္ဂများအဖြစ် မှတ်တမ်းဝင်ကြမည်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းရှိ အစိုးရများ၊ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးအနေဖြင့် လက်ရှိမြန်မာ့နိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသော နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းများကို တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ ဝိုင်းဝန်းကူညီဆောင်ရွက်ပေးလျက်ရှိသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့အနေဖြင့် အထူးကျေးဇူးတင်လျက်ရှိသလို ဆက်လက်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးပါရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်အပ်ပါသည်။

မိမိတို့အနေဖြင့် ဤအစီရင်ခံစာ၏ တွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ အောက်ပါအကြံပြုချက်များကို တင်ပြအပ်ပါ သည်။

၈.၁။ အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရသို့ အကြံပြုချက်

၁။ ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရှိ အလုပ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံနေရမှုများ၊ အခက်ခဲစိန်ခေါ်မှုများ အား နိုင်ငံတကာသို့ စဉ်ဆက်မပြတ် တင်ပြကူညီဖြေရှင်းပေးရန်။

၂။ NUG အစိုးရအနေဖြင့် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပရှိ အလုပ်သမားများအတွက် ထိရောက်စွာ ကာကွယ်ပေး နိုင်မည့် မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များအား ပြည်သူလူထုသို့ ရှင်းလင်းစွာ တင်ပြလုပ်ဆောင်ရန်။

၃။ အလုပ်သမားများ အခွင့်အရေးများနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများအား ဆိုးရွားစွာ ချိုးဖောက် နေသည့် လုပ်ငန်းရှင်များအပေါ် ထိထိရောက်ရောက် အရေးယူမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖော်ထုတ်၍ ရှင်းလင်းစွာ တင်ပြလုပ်ဆောင်ရန်။

၄။ NUG အစိုးရ၏ အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် အလုပ်သမားရေးရာ၊ လူကုန်ကူးမှုဆိုင်ရာ ကိစ္စ ရပ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် သံတမန်ရေးဆောင်ရွက်မှုများ၊ ILO နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် ချိတ်ဆက် ဆောင်ရွက်မှုများကို အစဉ်တစိုက် လုပ်ဆောင်သွားရန်။

၅။ စစ်အာဏာသိမ်းမှုနှင့် ကိုဗစ်ကူးစက်မှု နောက်ဆက်တွဲ အလုပ်လက်မဲ့များ များပြားလာမှုကြောင့် ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြသည့် မြန်မာနိုင်ငံသားအလုပ်သမားများအတွက် လိုအပ်သော ကာကွယ်မြှင့်တင်သည့် အစီအမံများ ထားရှိဆောင်ရွက်သွားရန်။

၆။ ပြည်ပအလုပ်အကိုင်ဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများနှင့် အတူရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများနှင့် သက်ဆိုင် သော သတင်းအချက်အလက်များကို အချိန်နှင့် တပြေးညီ သိရှိစေရေး အစီအစဉ်များ ဖော်ဆောင် ပေးရန်။

၇။ အလုပ်သမားများ၏ လူမှုဘဝလုံခြုံစိတ်ချရမှု ကင်းမဲ့နေသော အခြေအနေများကို ကုစားနိုင်ရန် အတွက် ဆိုရှယ်မီဒီယာမှတစ်ဆင့် အားပေးနှစ်သိမ့်ခြင်း၊ ကိုဗစ်ကူးစက်မှုများမှ ကာကွယ်ခြင်း၊ အလုပ် သမားများ လက်လှမ်းမီနိုင်မည့် ဆေးပေးခန်းများ ဖွင့်လှစ်ပေးခြင်း အစရှိသည့် အစီအစဉ်များအား ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးရန်။

၈.၂။ စက်ရုံပိုင်ရှင်များ၊ အလုပ်ရှင်များနှင့် မန်နေဂျာများသို့ အကြံပြုချက်

၁။ အလုပ်သမားများ၊ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို လေးစားအသိအမှတ်ပြုရန်နှင့် အလုပ် ရှင်၊ အလုပ်သမားကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကို အစဉ်တစိုက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင် ရွက်ရန်။

၂။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ လုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များ၊ အလုပ်သမားအခွင့် အရေးနှင့် လူအခွင့်အရေးစံတန်ဖိုးများအား လေးစားလိုက်နာ၍ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက် မှုများကို လုံးဝမပြုလုပ်ရန်။

၃။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများနှင့် သဘောတူချုပ်ဆိုထားသော စုပေါင်းအရေးဆို သဘောတူညီမှုစာချုပ် (CBA) ပါ သဘောတူညီချက်များအား လေးစားလိုက်နာ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်။

၄။ လုပ်ငန်းရှင်များ အနေဖြင့်မိမိတို့၏ လုပ်ငန်းခွင်များအတွင်း လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောက်ယှက်မှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် အလုပ်ခန့်ထားမှုဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် စာချုပ် (EC) တွင် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။

၅။ အလုပ်သမားများအပေါ် နိုင်ငံတကာစံချိန်၊ စံညွှန်းများနှင့် မညီသော အဓမ္မလုပ်အားတောင်းခိုင်းစေ မှုများ မပြုလုပ်ရန်နှင့် မူလရရှိခံစားခွင့်ပြုထားသော အခွင့်အရေးများအား ဥပဒေမဲ့ မတရားဖြတ် တောက်ခြင်းများ၊ လျော့ချခြင်းများ လုံးဝမပြုလုပ်ရန်။

၆။ အလုပ်သမားများ၏ လုပ်ငန်းခွင်လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား အပြည့်အဝ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန်။

၇။ လူမှုဖူလုံရေးဆိုင်ရာအကျိုးခံစားခွင့်များအား အလုပ်သမားများမှ အချိန်မီအပြည့်အဝရရှိရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးရန်။

၈။ အလုပ်သမားများ၏ လွပ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ စုရုံးခွင့်၊ စီတန်းလှည့်လည်ခွင့်များအပေါ် မတရား အာဏာသုံး၍ ဖိနှိပ်ခြင်းများ မပြုလုပ်ရန်။

၈.၃။ ပြည်တွင်းရှိစက်ရုံများနှင့် ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နေသော နိုင်ငံတကာ ကုမ္ပဏီများသို့ အကြံပြုချက်

၁။ နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ (Brand) များအနေဖြင့် မြန်မာအလုပ်သမားဥပဒေများ၊ နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများ နိုင်ငံတကာရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာမူဘောင်များ (Code of Conduct) နှင့်အညီ အလုပ်သမားများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်မြှင့်တင်ရန်။

၂။ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရမှုများကို အလုပ်သမားများ၊ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ၊ အလုပ်သမားအရေး ဆောင်ရွက်နေသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အပြည့်အဝပူးပေါင်းလက်တွဲ၍ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ရှိစွာဖြင့် အလျင်အမြန် အရေးယူဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရန်။

၃။ နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ (Brand) များအနေဖြင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ ဖြစ်စဉ် (Supply chain) တစ်ခုလုံးရှိ အလုပ်သမားများ အားလုံးအပေါ် တာဝန်ခံမှုရှိစေရန်။

၄။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားသော လုပ်ငန်းခွင်ရှိ အလုပ်သမားများအား သက်ဆိုင်ရာ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်၏ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာမူဘောင်များ (Code of conduct) ပြည်တွင်း အလုပ်သမားဥပဒေများ၊ နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းများ သိရှိစေရေးအတွက် အသိပညာပေးမှုများကို စဉ်ဆက်မပြတ် ပြုလုပ်ပေးရန်။

၅။ မြန်မာနိုင်ငံအလုပ်သမား ဥပဒေများ၊ နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းများ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ မူဘောင်များ (Code of conduct) အား ဆိုးရွားစွာ ချိုးဖောက်နေသော Supplier စက်ရုံများအား အထည်အပ်ခြင်းများ ချက်ချင်းရပ်တန့်ရန်၊ အမည်မည်းစာရင်းသွင်းရန်။

၆။ အာဏာသိမ်း စစ်ကောင်စီ လက်ထက်တွင် လူအခွင့်အရေးများ၊ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးများ၊ အလွန်အကျူး ချိုးဖောက်ခံနေရသည့် အခြေအနေများအား ဆန်ကျင်တုန့်ပြန်သည့်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနေမှုများအား ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်နှင့် လူအခွင့်အရေး အခြေအနေများ ပိုမိုဆိုးရွားလာပါက အရေးယူသည့် အနေဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ရုပ်သိမ်းရန်။

၈.၄။ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းသို့ အကြံပြုချက်

၁။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် မိမိတို့ မူလနိုင်ငံရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မူရင်းဥပဒေဖြင့်ရော၊ နိုင်ငံတကာဥပဒေများကို လိုက်နာပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအပေါ် စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးရန်၊

၂။ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအနေဖြင့် လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အလုပ်သမားများကိုယ်တိုင် တိုင်ကြားနိုင်စေရန် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ၏ သံရုံးများတွင် မကျေနပ်ချက် ယန္တရားများ ထူထောင်ပေးရန်၊

၃။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည့် ကုမ္ပဏီများအား အလုပ်သမားဥပဒေနှင့်အညီ လိုက်နာစေရန်နှင့် တိုင်ကြားမှု မကျေနပ်ချက်များကို ဥပဒေနှင့်အညီ ဖြေရှင်းပေးရန်၊

၄။ EU ၏ အထွေထွေစာပေးစနစ်ကဲ့သို့သော မြန်မာနိုင်ငံအား ပေးအပ်ထားသော အထူးကုန်သွယ်မှု ဆိုင်ရာ အထူးအခွင့်အရေးများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်၊

၅။ နိုင်ငံတကာအလုပ်သမားသမဂ္ဂများနှင့် အလုပ်သမားလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသည် အလုပ်သမားအခွင့် အရေးချိုးဖောက်သော အလုပ်ရှင်များအား ပြစ်တင်ရှုတ်ချရန်နှင့် လူအခွင့်အရေးနှင့် အလုပ်သမား အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်သော ၎င်းတို့၏ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များကို အသုံးမပြုဘဲ ရှုတ်ချရန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်။

၆။ အာဏာသိမ်းပြီး COVID 19 ကပ်ရောဂါကြောင့် အလုပ်ပြုတ်သွားသော အလုပ်သမားများအား လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများ ပေးအပ်ရန်၊

၇။ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုကိုဆန့်ကျင်သည့်အလုပ်သမားများ၏အကြမ်းမဖက်တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှု များ ကို ပံ့ပိုးကူညီရန်။

၈။ ပြည်ပအလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးရန်နှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအခြေခံဖြင့် မြန်မာလုပ်သားများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို အာရုံစိုက်ဆောင်ရွက်ရန်။

၈.၅။ အလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသို့ အကြံပြုချက်များ

၁။ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်းရှိ အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို တတ်နိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍများ မှ ထုတ် ဖော်ပြောဆိုရန်။

၂။ Peer-to-peer co-Labors ညီညွှတ်မှုအားကို တည်ဆောက်ပြီး လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း မတရားဖိနှိပ် အနိုင်ကျင့် လုပ်အားဂုတ်သွေးစုပ်နေမှုများအား စုပေါင်းတော်လှန်ကြရန်။

၃။ အလုပ်သမားအခွင့်အရေးနှင့် ပတ်သတ်သော ဥပဒေများကို စဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာသင်ယူမှုပေးကြ ရန်။

၄။ အလုပ်သမားများအနေဖြင့် လက်ရှိအခက်ခဲများကို ရင်ဆိုင်ကာ မိမိတို့အနာဂတ် ပိုမိုကောင်းမွန်ရေး အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီ ပြန်လည်ရှင်သန်နိုင်ရေးအား မိမိတို့တတ်နိုင်သည့်ဘက်မှ ဝိုင်းဝန်း ပံ့ပိုးကူညီကြရန်။

၅။ လက်ရှိသမဂ္ဂများ ပိုမိုအားကောင်း စည်းလုံးအောင် တည်ဆောက်သွားရန်။

၆။ သမဂ္ဂ မရှိသေးသောစက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံများတွင် သမဂ္ဂများ ဖွဲ့စည်းနိုင်ရန်အတွက် အလုပ်သမား အင် အားစုများ စုစည်းတည်ဆောက်ထားကြရန်။

၇။ အလုပ်သမားထု တစ်ရပ်လုံး၏ အခွင့်အရေးနှင့် အကျိုးစီးပွားများကို ကာကွယ်မြှင့်တင်ပေးနိုင်ရန် လည်းကောင်း ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို သမဂ္ဂအတွင်း ဆက်လက်ရှင်သန်နေစေရေးအတွက်လည်းကောင်း၊ အခက်အခဲနှင့် စိန်ခေါ်မှုများကို ကြံ့ကြံ့ခံ ရင်ဆိုင်၍ ဆက်လက်ရပ်တည်ဆောင်ရွက်သွားကြပါရန်။

၈။ အလုပ်သမားများ၏ ဥပဒေပါ ခံစားခွင့်များအား ချိုးဖောက်ခံနေရမှုများမှ ကာကွယ်မြှင့်တင်မှု ပြုလုပ် ပေးရန်။

၉။ အလုပ်သမားများအား စဉ်ဆက်မပြတ် ပညာပေးလေ့ကျင့်သွားရန်။

၁၀။ မတရားမှု မှန်သမျှ အလုပ်သမားများနှင့်အတူ လက်တွဲတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်သွားရန်။

၁၁။ အလုပ်သမားတို့၏ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော အခြေအနေများနှင့် အလုပ်သမားတို့၏ အသံကို ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပမှ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်သိရှိအောင် လုပ်ဆောင်ပေးရန်။

၁၂။ အလုပ်သမားထုအား အကာအကွယ်ပေးနိုင်မည့် မူဝါဒနှင့် မဟာဗျူဟာများကို လက်တွေ့ကျကျ မြေပြင်အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရှိ ချမှတ်ကာ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ကြပါရန်။

၁၃။ အလုပ်သမားများအား စဉ်ဆက်မပြတ် ပညာပေးလေ့ကျင့်သွားရန်နှင့် ဥပဒေပါ ခံစားခွင့်များ ချိုးဖောက်ခံ ရမှုများမှ ကာကွယ်မြှင့်တင်မှုများအား အစဉ်တစိုက်လုပ်ဆောင်ပေးရန်။

၁၄။ အလုပ်သမားများအတွက် လူမှုဖူလုံရေးနှင့် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ ပြုနိုင်ရေး အတွက် ရန်ကုန်သမ္မ နည်းလမ်းကို ဖော်ထုတ်၍ လုပ်ဆောင်သွားကြရန်။

၁၅။ ကဏ္ဍစုံရှိ အလုပ်သမားများအတွက် လွှမ်းခြုံဆောင်ရွက် အကာအကွယ်ပေးရန်။

၁၆။ အာဏာရှင်စနစ် အမြစ်ပြတ်စေရေးအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ် ရှေ့ရှုဆောင်ရွက်ကြရန်။

အလုပ်သမားသမဂ္ဂအဖွဲ့ချုပ်များ

၁၇။ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှုရှိသော လုပ်ငန်းရှင်များ၊ နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းများ၊ အလုပ်သမားအဖွဲ့ အစည်းများနှင့် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပမှ အလုပ်သမားများ၏ နစ်နာမှုများကို ညှိနှိုင်းကူညီဖြေရှင်းပေးရန်။

၁၈။ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းသစ်များကို ညှိနှိုင်းရှာတွေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ပေးရန်။

၁၉။ အခြေခံအလုပ်သမားသမဂ္ဂများ ရှင်သန်ကြံ့ခိုင်ရေးအတွက် နည်းလမ်းရှာ ဆောင်ရွက်ပေးရန်။

၂၀။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ (ILO)၊ နိုင်ငံတကာသမဂ္ဂများနှင့် ချိတ်ဆက်၍ အလုပ် သမားများ၏ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံနေရမှုများအား နိုင်ငံတကာမှ အရေးယူဆောင်ရွက်နိုင်ရေး အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ပေးရန်။

၉။ နောက်ဆက်ဆွဲများ (ပုံနှင့် စာတမ်းပုံ)

၉.၁။ ပုံများ

ပုံ ၁- စစ်တမ်းတွင်ရှိ ကျားမ အချိုးအစား
ပုံ ၂- စစ်တမ်းတွင် အသက်အချိုးအစား
ပုံ ၃- စစ်တမ်းကောက်ယူသော မြို့နယ်များ
ပုံ ၄- စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ ပညာရေးအဆင့်များ
ပုံ ၅- စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ ဝင်ငွေ
ပုံ ၆- စစ်တမ်းတွင် လူမှုအဆင့်အတန်း
ပုံ ၇- စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ ဘာသာတရားများ ကွဲပြားမှု
ပုံ ၈- စစ်တမ်းတွင်ပါဝင်သူများ၏ လူမျိုးစု ကွဲပြားမှု
ပုံ ၉- စစ်တမ်းတွင် အလုပ်အကိုင်
ပုံ ၁၀- အလုပ်သမားအခွင့်အရေးအခြေအနေ
ပုံ ၁၁- ယာယီပိတ်မှုအတွက် လျော်ကြေးငွေ
ပုံ ၁၂- အလုပ်သမားအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ
ပုံ ၁၃- စစ်တမ်းဖြေဆိုသူများ၏ စက်ရုံများရှိ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ
ပုံ ၁၄- စစ်တမ်းဖြေဆိုသူ အလုပ်သမားသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်များ
ပုံ ၁၅- အလုပ်သမားသမဂ္ဂပြဿနာများ

ပုံ ၁၆ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂများသည် အဖွဲ့ဝင်များအတွက် အလုပ်သမားပြဿနာကို ဖြေရှင်းခြင်း
ပုံ ၁၇ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂအပေါ် သဘောထားအမြင်
ပုံ ၁၈ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂအပေါ် နားလည်မှု
ပုံ ၁၉ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂနှင့် အလုပ်သမားဆက်ဆံရေး
ပုံ ၂၀ - အလုပ်သမားနှင့်ဆိုင်သော ပြဿနာများအတွက် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှု
ပုံ ၂၁ - လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှု ပြဿနာများ
ပုံ ၂၂ - အလုပ်သမားရေးရာအမှုအခင်းပြဿနာများတွင် အဓိက ပံ့ပိုးကူညီသူများ
ပုံ ၂၃ - လုပ်ငန်းခွင်တွင် COVID ကာကွယ်ရေး ဆောင်ရွက်မှု
ပုံ ၂၄ - COVID ကာလအတွင်း အလုပ်သမားအခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ
ပုံ ၂၅ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများကို ဖမ်းဆီးမှု
ပုံ ၂၆နှင့် ၂၇ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် အလုပ်သမားအခွင့်အရေး လှုပ်ရှားသူများအပေါ် ချိုးဖောက်မှု
ပုံ ၂၈ - အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများကို အဓိက အကြမ်းဖက်ချိုးဖောက်မှုများ
ပုံ ၂၉ နှင့် ၃၀ - အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု
ပုံ ၃၁ - အာဏာသိမ်းမှုနှင့် COVID ကပ်ရောဂါကာလအတွင်း အလုပ်သမားများ၏ အခက်အခဲများ
ပုံ ၃၂ - ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ လူမှုဖူလုံရေး နှိုင်းယှဉ်ဇယား
ပုံ ၃၃ - လက်ရှိနိုင်ငံရေးအကျပ်အတည်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏ ခံယူချက်
ပုံ ၃၄ - အလုပ်သမားများအတွက် လက်ရှိနိုင်ငံရေး အကျပ်အတည်း၏ အပျက်သဘောဆောင်သော သက်ရောက်မှု
ပုံ ၃၅ - စစ်တပ်အာဏာသိမ်းမှုကို ခုခံခြင်းအပေါ် အလုပ်သမားများ၏ ခံယူချက်

၉.၂။ ဓာတ်ပုံ

ဓာတ်ပုံ ၁ - လုပ်ငန်းခွင်တွင် သုတေသန အင်တာဗျူး
ဓာတ်ပုံ ၂ - အလုပ်သမားတစ်ဦးထံမှ စစ်တမ်းကောက်ယူနေခြင်း
ဓာတ်ပုံ ၃ - သမဂ္ဂ အစည်းအဝေး
ဓာတ်ပုံ ၄ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ
ဓာတ်ပုံ ၅ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး
ဓာတ်ပုံ ၆ - အလုပ်သမားသမဂ္ဂ စုပေါင်းညှိနှိုင်းသပိတ်
ဓာတ်ပုံ ၇ - အလုပ်သမားများ အလုပ်သမားအငြင်းပွားမှု တောင်းဆိုရန် အလုပ်သမားရုံးတွင် စောင့်ဆိုင်းနေပုံ
ဓာတ်ပုံ ၈ - COVID ကူးစက်ရောဂါကာလအတွင်း အလုပ်သမားသပိတ်
ဓာတ်ပုံ ၉ - COVID 19 ကာလအတွင်း အလုပ်သမားများ
ဓာတ်ပုံ ၁၀ - စစ်တမ်းကောက်နေစဉ်အတွင်းတွေ့မြင်ရသော အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများ နေထိုင်ရာ နေရာအခြေအနေ
ဓာတ်ပုံ ၁၁ - ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအတွက် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ

၁ အာဏာသိမ်းမှုဒဏ်
မြန်မာနိုင်ငံတွင်
COVID-19 ကပ်ရောဂါ
တတိယလှိုင်းကြား
အလုပ်သမားများ၏ ဘဝ

လွတ်မြောက်ရေး နှင့် အလုပ်သမားရေးရာ
လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်သူများအဖွဲ့ (FLAG)